คดีปกครองเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เล่ม ๒

(ศึกษาเพิ่มเติมคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
และคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด
ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ครึ่งปีหลัง ถึงสิ้นปี ๒๕๔๙)

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คดีปกครองเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เล่ม ๒

(ศึกษาเพิ่มเติมคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
และคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด
ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ครึ่งปีหลัง ถึงสิ้นปี ๒๕๔๙)

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำนำ

ตามที่สำนักงานศาลปกครองได้จัดทำเอกสารทางวิชาการ เรื่อง คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยรวบรวมคำวินิจฉัยต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ เช่น คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล และคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ที่มีการวินิจฉัยนับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ จนถึงครึ่งปีแรกของปี ๒๕๔๗ นำมาเรียบเรียงจัดกลุ่มโดยแยกตามประเด็นข้อกฎหมายในแต่ละเรื่อง ได้แก่ ประเด็นพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาล ประเด็นพิจารณาเรื่องเงื่อนไขการฟ้องคดี และประเด็นที่เป็นการวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานของศาลปกครอง นั้น

โดยที่ระยะเวลาในการจัดทำเอกสารข้างต้น (ซึ่งต่อไปในเอกสารฉบับนี้จะขอเรียกว่า เอกสารเล่ม ๑) ได้ล่วงเลยมาพอสมควรแล้ว และในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล รวมทั้งคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลในเอกสารเล่ม ๑ เป็นปัจจุบันมากขึ้น สำนักงานศาลปกครองจึงได้มอบให้สำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครองดำเนินการจัดทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นสำหรับใช้ประกอบกับเอกสารเล่ม ๑ โดยเป็นเอกสารที่มีลักษณะเป็นการรวบรวมคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดของปี ๒๕๔๗ ครึ่งปีหลัง จนถึงสิ้นปี ๒๕๔๙ นำมาเรียบเรียงจัดลำดับตามหัวข้อต่างๆ ในโครงสร้างเดิมของเอกสารเล่ม ๑ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถทราบได้ว่านับตั้งแต่ครึ่งปีหลังของปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมาจนถึงสิ้นปี ๒๕๔๙ หัวข้อต่างๆ ตามโครงสร้างของเอกสารเล่ม ๑ นั้น ได้มีเนื้อหาของคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดฉบับใดบ้างเพิ่มเติมขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เอกสารเล่ม ๑ มากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้เพิ่มเติมการตรวจสอบผลการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ปรากฏอยู่ในเอกสารเล่ม ๑ โดยได้จัดทำเป็นหมายเหตุไว้ท้ายคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว นอกจากนั้น ยังได้เพิ่มเติมภาคผนวกในส่วนของการรวบรวมสรุปย่อคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ครึ่งปีหลัง จนถึงสิ้นปี ๒๕๔๙ เพื่อประโยชน์ในการศึกษารายละเอียดของคำวินิจฉัยดังกล่าว พร้อมทั้งปรับปรุงดัชนีคำวินิจฉัยศาลปกครองและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ให้ง่ายต่อการสืบค้นมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้นำบันทึกสรุปประเด็นผลการประชุมทางวิชาการตุลาการศาลปกครองกลางในองค์คณะที่มีคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ค้างพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ มาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของภาคผนวกเพื่อประโยชน์ในการศึกษาไว้ท้ายเอกสารฉบับนี้ด้วย

สำนักงานศาลปกครองหวังว่า เอกสารฉบับนี้จะช่วยให้การศึกษาเอกสารเล่ม ๑ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์แก่ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองได้ในระดับหนึ่ง

(นางสาวพรทิพย์ ทองดี)
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

สารบัญ

หน้า

บทนำ ๑

บทที่ ๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๓

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๓

๑.๑ คดีหรือข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๓

- ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓

ก. กรณีความเห็นเกี่ยวกับคำว่าหน่วยงานของรัฐ ๓

- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๔

- กรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเห็นว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง ๔

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๕

- กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง ๕

- กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง ๕

๑.๒ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๖

๑.๒.๑ กรณีเกี่ยวกับการก่อสร้าง ๖

ก) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๖

- คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๖

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๗

ข) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้างที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แต่ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๑๐

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๐

สำนักวิชาการศาลปกครอง

หน้า

ค) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นคดีละเมิดที่มีประเด็นหลัก
อยู่ที่การโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ๑๒
- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๑๒
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๓
๑.๒.๒ กรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดิน ๑๔
ก) การกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินที่เป็นการกระทำละเมิด
ในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามกฎหมาย ๑๔
- คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๑๔
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๕
- คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น ๑๕
๑.๒.๓ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา ๑๖
ก) การไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
อาจถือเป็นละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๑๖
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๖
ข) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจ
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือจากการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญาไม่ใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากการ
ใช้อำนาจทางปกครอง ๑๘
- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๑๙
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๒๒
๑.๒.๔ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ๒๔
๑.๒.๕ กรณีเกี่ยวกับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ๒๔
ก) การกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่อื่น
ที่เป็นการกระทำละเมิดโดยใช้อำนาจตามกฎหมาย ๒๔
- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๒๕
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๒๖

หน้า

ข) การกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่ไม่ใช่เป็นการกระทำละเมิดโดยใช้อำนาจตามกฎหมาย ๒๙
- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๒๙
: การรักษาพยาบาลของแพทย์ ๒๙
: การเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิด ๓๐
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๓๐
: การขับรถ ๓๐
: การรักษาพยาบาลของแพทย์ ๓๑
: การตัดฟันต้นไม้ในที่ดินซึ่งเอกชนมีสิทธิทำกิน ๓๒
๑.๒.๖ กรณีการละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ๓๒
๑.๒.๗ กรณีที่อยู่ในอำนาจของศาลชำนัญพิเศษ ๓๒
- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๓๒
๑.๓ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จากการออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น ๓๔
- คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๓๔
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๓๕
๑.๔ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ๔๐
๑.๔.๑ กรณีที่ถือเป็นการละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ๔๐
- แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๔๐
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๔๑
๑.๔.๒ กรณีที่ถือว่าไม่เป็นการละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ๔๓
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๔๓
๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ๔๖
- คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๔๖
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๔๗

สำนักพัฒนาศาลปกครอง

หน้า

๒. คดีฟ้องเพิกถอนคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้เงินแก่หน่วยงานทางปกครองอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด ๔๘

๒.๑ กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้เสียหาย และหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหาย ๔๘

๒.๒ กรณีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย และหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน ๔๘

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๔๘
- คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น ๕๒

บทที่ ๒ เงื่อนไขการฟ้องคดีความรับผิดทางละเมิดต่อศาลปกครอง ๕๔

๒.๑ เงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ๕๔

- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายฯ ๕๔
- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายฯ ๕๖

๒.๒ เงื่อนไขเกี่ยวกับคำบังคับเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๗๒ ๖๗

๒.๒.๑ กรณีที่ศาลไม่สามารถออกคำบังคับตามมาตรา ๗๒ ได้ ๖๗

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๖๗

๒.๒.๒ กรณีที่ศาลไม่จำเป็นต้องออกคำบังคับ ๗๐

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๗๐

๒.๓ เงื่อนไขเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ๗๔

๒.๓.๑ กรณีบุคคลภายนอกฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ๗๔

- กรณีละเมิดจากคำสั่งทางปกครอง ๗๔
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๗๔

สำนักงานศาลปกครอง

หน้า

๒.๓.๒ กรณีบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานทางปกครองให้พิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ๗๘

๒.๓.๓ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานทางปกครองที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ๗๘

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๗๘

๒.๔ เงื่อนไขเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของคำฟ้อง ๘๐

๒.๔.๑ กรณีฟ้องผิดตัว ๘๐

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๘๐
- กรณีที่ศาลไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ๘๐

๒.๔.๒ กรณีคำฟ้องไม่สมบูรณ์และไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาล ๘๒

๒.๕ เงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาในการฟ้องคดี ๘๓

๒.๕.๑ คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ๘๓

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๘๓
  - กรณีละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๘๓
  - กรณีละเมิดเกิดจากคำสั่ง ๘๘

๒.๕.๒ คดีพิพาทที่เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดทางละเมิด ซึ่งได้แก่ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานทางปกครองที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และกรณีบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานทางปกครองให้พิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ๑๐๒

๒.๕.๓ คดีปกครองที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง ๑๐๓

๒.๕.๔ คดีปกครองที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง ๑๐๓

- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่ามีเหตุจำเป็นอื่น ๑๐๔
- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่เหตุจำเป็นอื่น ๑๐๖

หน้า

๒.๕.๕ คดีพิพาทที่ถือว่าเหตุแห่งการฟ้องคดียังมีอยู่จนถึงวันฟ้องคดี ๑๐๗
- กรณีละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๑๐๗
- กรณีละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ๑๑๐
๒.๕.๖ คดีพิพาทเกี่ยวกับการฟ้องเรียกทรัพย์สินคืนในฐานะเจ้าของทรัพย์สิน ๑๑๑
๒.๖ เงื่อนไขเกี่ยวกับกรณีอื่นๆ ๑๑๕
๒.๖.๑ เงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นผู้มีความสามารถตามกฎหมาย ๑๑๕
๒.๖.๒ เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาล ๑๑๕
๒.๖.๓ กรณีฟ้องซ้ำ ๑๑๘
๒.๖.๔ กรณีฟ้องซ้อน ๑๒๑
๒.๖.๕ การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ๑๒๒
๒.๖.๖ กรณีเกี่ยวกับคำอุทธรณ์ ๑๒๓
- ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ ๑๒๓
- ข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ๑๒๕
๒.๖.๗ กรณีเกี่ยวกับการถอนคำฟ้อง ๑๒๖
๒.๖.๘ การใช้ดุลพินิจของศาลในการสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ๑๒๖
๒.๖.๙ การเข้าดำเนินคดีแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย ๑๒๗
๒.๖.๑๐ การขอให้พิจารณาคดีใหม่ ๑๒๘

บทที่ ๓ แนวคำวินิจฉัยคดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ๑๓๐

๓.๑ ขอบเขตแห่งความรับผิดของเจ้าหน้าที่ในผลแห่งละเมิดที่ตนได้กระทำต่อหน่วยงานของรัฐ ๑๓๐
๓.๑.๑ กรณีความเสียหายของหน่วยงานของรัฐมิได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ๑๓๐
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๓๐
๓.๑.๒ กรณีความเสียหายของหน่วยงานของรัฐเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ๑๓๓
- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๓๓

สำนักวิชาการศาลปกครอง

หน้า

๓.๑.๓ กรณีความเสียหายของหน่วยงานของรัฐเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ๑๓๙

๓.๒ การนำพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาบังคับใช้กับกรณีที่เหตุละเมิดเกิดก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับ ๑๔๐

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๔๐

๓.๓ วิธีที่หน่วยงานของรัฐอาจดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๑๔๕

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๔๕

๓.๔ การกำหนดค่าสินไหมทดแทน ๑๔๘

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๔๘

๓.๕ การคิดอัตราดอกเบี้ย ๑๕๐

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ๑๕๐

๓.๖ การกำหนดคำบังคับ ๑๕๐

- คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๑๕๐

- แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ๑๕๒

๓.๗ ขอบเขตความรับผิดของหน่วยงานของรัฐในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่กระทำต่อบุคคลภายนอก ๑๕๕

๓.๗.๑ กรณีละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๑๕๕

๓.๗.๒ กรณีละเมิดจากกฎหรือคำสั่ง ๑๖๘

- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด ๑๖๘

- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิด ๑๗๒

๓.๗.๓ กรณีละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ๑๗๔

- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ ๑๗๔

- กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ ๑๗๘

๓.๗.๔ กรณีละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ๑๘๑

หน้า

๓.๘ กรณีหน่วยงานทางปกครองละเลยการพิจารณาคำขอให้ชดใช้
ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๑๘๖

ภาคผนวก

- ดัชนีคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล (๑)–(๒)
- ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (๓)–(๕)
- ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองกลาง (๖)
- ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด (๗)–(๑๒)
- บัญชีผลคดีในปัจจุบันของคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่อ้างในเอกสารเล่มที่ ๑ (๑๓)
- บันทึกสรุปประเด็นผลการประชุมทางวิชาการตุลาการศาลปกครองกลางในองค์คณะที่มีคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ค้างพิจารณา (๑๔)–(๒๑)
- สารบัญย่อคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๗ (ตั้งแต่คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๗) – พ.ศ. ๒๕๔๙ (๒๒)–(๒๗)
- ย่อคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๗ (ตั้งแต่คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๗) – พ.ศ. ๒๕๔๙ (๒๘)–(๘๖)

สำนักงานศาลปกครอง

บทนำ

โดยที่เอกสารทางวิชาการ เรื่อง คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (เอกสารเล่ม ๑) ซึ่งสำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครองได้ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่เป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานของศาลปกครองนั้น มีเนื้อหาเป็นการรวบรวมคำวินิจฉัยต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันได้แก่ คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล คำพิพากษาศาลฎีกา คำวินิจฉัยของศาลปกครองและความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นการรวบรวมคำวินิจฉัยตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ จนถึงประมาณกลางปี ๒๕๔๗ สำหรับเอกสารฉบับนี้ซึ่งได้จัดทำเป็นเล่มต่อเนื่องจากเล่ม ๑ สำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครองได้เพิ่มเติมคำวินิจฉัยต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้วินิจฉัยตั้งแต่ครึ่งปีหลังของปี ๒๕๔๗ จนถึงสิ้นปี ๒๕๔๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมข้อมูลของเอกสารเล่ม ๑ ให้เป็นปัจจุบันและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยยึดตามการเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับหัวข้อต่างๆ ในโครงสร้างเดิมของเอกสารเล่ม ๑ ซึ่งเรียงลำดับตามประเด็นข้อกฎหมายในแต่ละเรื่อง ได้แก่ ประเด็นพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาล ประเด็นพิจารณาเรื่องเงื่อนไขการฟ้องคดี และประเด็นที่เป็นการวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในการจัดทำเอกสารเล่ม ๒ จะยึดแนวทางการนำเสนอข้อมูลตามหัวข้อที่ปรากฏในโครงสร้างเดิมของเอกสารเล่ม ๑ เป็นสำคัญ ทั้งนี้ หากปรากฏว่าหัวข้อใดยังไม่มีคำวินิจฉัยเพิ่มเติมซึ่งแตกต่างไปจากที่มีอยู่เดิมในเอกสารเล่ม ๑ คณะผู้จัดทำจะระบุให้ผู้อ่านได้ทราบว่า “ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม” ไว้ใต้หัวข้อนั้นๆ หากปรากฏว่าเป็นกรณีที่มีข้อมูลใหม่ซึ่งสมควรเพิ่มเติมไว้ในเอกสารเล่ม ๒ โดยที่เอกสารเล่ม ๑ ยังไม่มีการกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะเพิ่มเติมไว้ ก็จะกำหนดหัวข้อใหม่เพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่จะเพิ่มเติมดังกล่าว นอกจากนั้น ในเอกสารเล่ม ๒ นี้ ยังได้ตรวจสอบผลการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ปรากฏอยู่ในเอกสารเล่ม ๑ โดยได้จัดทำเป็นหมายเหตุไว้ท้ายคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว

ในส่วนของภาคผนวกได้เพิ่มเติมสรุปย่อคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี ๒๕๔๗ จนถึงปี ๒๕๔๙ เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาคำวินิจฉัยดังกล่าวให้แก่ผู้อ่านไว้ด้วย สำหรับดัชนีคำวินิจฉัยของศาลปกครองและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล สำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครองได้ปรับปรุงใหม่เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะผู้จัดทำยังได้นำบันทึกสรุปประเด็นผลการประชุมทางวิชาการตุลาการ

ศาลปกครองกลางในองค์คณะที่มีคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ค้างพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ มารวบรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของภาคผนวกเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการสืบค้นข้อมูลไว้ท้ายเอกสารเล่ม ๒ นี้ด้วยแล้ว

ดังนั้น จากลักษณะการนำเสนอข้อมูลดังที่กล่าวมาข้างต้น การที่ผู้อ่านจะสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเล่ม ๒ นี้ให้ได้ประโยชน์อย่างสมบูรณ์นั้น จำเป็นจะต้องศึกษาข้อมูลจากเอกสารเล่ม ๑ ควบคู่ไปกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเล่ม ๒ ด้วย

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

บทที่ ๑

คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑.๑ คดีหรือข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา

ก. กรณีความเห็นเกี่ยวกับคำว่าหน่วยงานของรัฐ ประเภทที่ ๓ ได้แก่ หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ[๑] มีเพิ่มเติมดังนี้

(๓๔) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)

(๓๕) องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

(๓๖) มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐ

(๓๗) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(๓๘) สำนักงานคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(๓๙) คุรุสภา

(๔๐) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ลำดับที่ (๓๔) เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗

ลำดับที่ (๓๕) - (๓๖) เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๘

ลำดับที่ (๓๗) - (๓๘) เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๙

ลำดับที่ (๓๙) - (๔๐) เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

---

[๑] โปรดดูลำดับที่ (๑) – (๓๓) ในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๗ - ๘

แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

กรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเห็นว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง

(๑) กรณีที่การประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ผู้รับจ้างของเทศบาลตามสัญญารับจ้างก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ลูกจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดในทางการที่จ้าง โดยใช้รถแบ็กโฮขุดตักดินบริเวณขอบถนนโดยปราศจากความระมัดระวังทำให้กระแทกถูกท่อประปาของผู้ฟ้องคดีแตกชำรุดเสียหาย เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองยื่นฟ้องเอกชน ซึ่งแม้จะเป็นเอกชนที่เป็นคู่สัญญากับเทศบาลตามสัญญาจ้างก่อสร้างรางระบายน้ำก็ตาม แต่เอกชนดังกล่าวก็ไม่ใช่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ข้อพิพาทนี้จึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๔๖/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างจัดซื้อและติดตั้งเครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์ให้แก่การประปานครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการขุดลอกตะกอนบริเวณโรงงานผลิตน้ำ เป็นเหตุให้ขอบคันดินของบ่อตากตะกอนพังทลาย ทำให้น้ำและโคลนในบ่อไหลเข้าท่วมโรงงานสูบน้ำ และทำให้มอเตอร์และอุปกรณ์อื่นของผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการติดตั้งตามสัญญาได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อข้อพิพาทคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเอกชนผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างขุดลอกตะกอนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง ดำเนินการขุดลอกตะกอนจนเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นผู้รับจ้างของหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็เป็นเพียงเอกชนผู้รับจ้างเท่านั้น ไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง ทั้งการละเมิดก็เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการขุดลอกบ่อตะกอนตามสัญญาที่ทำไว้กับหน่วยงานทางปกครองมิใช่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใด กรณีจึงไม่ใช่ข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๖/๒๕๔๙)**

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง

โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถานศึกษาในสังกัดของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาดังกล่าวโดยเฉพาะ และมีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยแห่งบทบัญญัติดังกล่าวด้วย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๙/๒๕๔๙)**

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง

ตามมาตรา ๔ ทวิ วรรคหนึ่ง[๒] ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง[๓] แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ กำหนดให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีหน้าที่ดูแลรักษาและจัดหาผลประโยชน์สำหรับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทั้งหมดนอกเหนือจากที่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภคที่อยู่ในความดูแลรักษาของสำนักพระราชวัง สำหรับทรัพย์สินส่วนพระองค์นั้น มาตรา ๕ วรรคสาม[๔]

[๒-๔] พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙

มาตรา ๔ ทวิ ให้ตั้งสำนักงานขึ้นสำนักงานหนึ่งเรียกว่า "สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์" มีหน้าที่ปฏิบัติการตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง ให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๕ ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดินและทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์บรรดาที่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ให้อยู่ในความดูแลรักษาของสำนักพระราชวัง

ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นอกจากที่กล่าวในวรรคก่อน ให้อยู่ในความดูแลรักษาและจัดหาผลประโยชน์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ทรัพย์สินส่วนพระองค์นั้น การดูแลรักษาและการจัดหาผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ประกอบกับมาตรา ๕ ทวิ[๕] กำหนดให้การดูแลและจัดหาผลประโยชน์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย ซึ่งรวมถึงการแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้จัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ด้วย ดังนั้น สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระองค์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งมีหน้าที่เพียงดูแลรักษาและจัดหาผลประโยชน์ของทรัพย์สินส่วนพระองค์และทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เป็นการใช้อำนาจในลักษณะของอำนาจทางปกครองแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ใช่หน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๔/๒๕๔๗)**

๑.๒ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย

๑.๒.๑ กรณีเกี่ยวกับการก่อสร้าง

ก) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยการใช้อำนาจตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีกรุงเทพมหานครก่อสร้างสะพานข้ามคลองและปรับปรุงถนนก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชน เมื่อกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งได้แก่ การจัดทำถนนหนทางสาธารณะเพื่อใช้ในการคมนาคมขนส่ง อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะอย่างหนึ่งของกรุงเทพมหานคร การดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของกรุงเทพมหานคร เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่เอกชน จึงเป็นคดีละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๙/๒๕๔๗)**

---

[๕] พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙

มาตรา ๕ ทวิ เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตามพระราชอัธยาศัย แต่งตั้งให้บุคคลใดเป็นผู้ดูแลรักษาและจัดหาผลประโยชน์ทรัพย์สินส่วนพระองค์ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศการแต่งตั้งนั้นในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้มีการประกาศตามความในวรรคก่อนแล้ว ในกรณีทั้งปวงเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนพระองค์ห้ามมิให้ระบุพระปรมาภิไธยหรือข้อความใดๆ อันแสดงหรืออนุมานได้ว่า พระมหากษัตริย์เป็นคู่กรณีหรือคู่ความ ให้ระบุเพียงชื่อบุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวแล้วต่อท้ายด้วยคำว่า "ผู้จัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์" เท่านั้น

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

(๑) กรณีผู้ฟ้องคดีร้องขอให้สำนักงานเขตและกรุงเทพมหานครแก้ไขการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนซึ่งบังหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏว่านอกจากการร้องขอให้หน่วยงานทางปกครองแก้ไขการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยจะยังไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขแล้ว ยังได้มีการลงมือก่อสร้างสะพานดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้น การฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีข้างต้นจึงไม่เพียงแต่เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ยังเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันด้วย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๔๗)**

(๒) หัวหน้าทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการกำกับ ตรวจตราและควบคุมทางหลวงชนบท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุญาตให้มีการขุดคลองส่งน้ำในแนวเขตทางริมถนนตามที่นายอำเภอเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือร้องขอนั้น ถือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมทางหลวงชนบทตามมาตรา ๔๓[๖] แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อการขุดคลองส่งน้ำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๐/๒๕๔๗)**

สำนักงานศาลปกครอง

[๖] พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ขน ทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ทางหลวง หรือวัตถุสำหรับใช้งานทาง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง

(๓) การที่องค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจตามมาตรา ๖๘ (๘)[๗] แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๕๘ (๑)[๘] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามคำสั่ง องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน ซึ่งเป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๑/๒๕๔๗)**

(๔) การที่โครงการชลประทานของกรมชลประทานมอบหมายให้เอกชนดำเนินการขุดลอกลำห้วยแทนกรมชลประทาน ถือเป็นการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมชลประทานตามมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น เมื่อการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๔/๒๕๔๗)**

---

[๗] พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ฯลฯ ฯลฯ

[๘] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๘ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่

ฯลฯ ฯลฯ

(๕) กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่กรมชลประทานขุดลอกคลองน้ำทิ้งและถมถนนเลียบคันคลองตลอดเส้นทางน้ำ ทำให้น้ำในนาของผู้ฟ้องคดีระบายลงสู่คลองน้ำทิ้งไม่ได้จนเป็นเหตุให้ได้รับผลผลิตน้อยกว่าที่ควร ขอให้กรมชลประทานแก้ไขปัญหาการระบายน้ำในบริเวณที่พิพาทและชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อกรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองมีอำนาจหน้าที่ในการขุดคลอง ซ่อม หรือดัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทานหรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำชลประทานตามมาตรา ๑๕ (๒)[๙] แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้ใช้อำนาจตามกฎหมายทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๔/๒๕๔๗)**

(๖) กรณีฟ้องว่าการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดี) สร้างบ้านพักและอ่างน้ำรุกล้ำที่ดิน ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดีโดยทำการย้ายหลักเขตที่ดินและตัดต้นยางพาราของผู้ฟ้องคดี นั้น ในส่วนของการตัดต้นยางพารา เป็นกรณีผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจตามกฎหมายก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีย้ายหลักเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทที่โต้แย้งกันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรมตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๓๐/๒๕๔๕ และที่ ๓๑/๒๕๔๖ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒/๒๕๔๘)**

ข้อสังเกต คำวินิจฉัยข้างต้นไม่ได้ระบุว่าการดำเนินการของการประปาส่วนภูมิภาคเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับใด

---

[๙] พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน อธิบดีมีอำนาจดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) ขุดลอก ซ่อมหรือดัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทาน หรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำชลประทาน

ฯลฯ ฯลฯ

(๗) คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๓/๒๕๔๖ ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔/๒๕๔๙ และที่ ๑๘๘/๒๕๔๙ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๒๑)

(๘) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) กำหนดจุดก่อสร้างบ่อพักน้ำดิบโครงการอ่างเก็บน้ำทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี และได้บุกรุกเข้าไปปักหลักเขตสำรวจแสดงการก่อสร้างบ่อพักน้ำดิบดังกล่าวในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๙/๒๕๔๙)**

ข้อสังเกต คำวินิจฉัยข้างต้นไม่ได้ระบุว่าการดำเนินการของกรมชลประทานเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับใด

ข) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้างที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

(๑) การที่จะถือว่าการขุดลอกลำคลองที่พิพาทเป็นการใช้อำนาจทางปกครองนั้น จะต้องเป็นการขุดลอกลำคลองซึ่งกำหนดให้เป็นทางน้ำชลประทานตามมาตรา ๔[๑๐] และมาตรา ๕[๑๑]

[๑๐-๑๑] พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ

"ทางน้ำชลประทาน" หมายความว่า ทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา ๕ ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ทางน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

ประเภท ๑ ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน

ประเภท ๒ ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคมแต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากกรมชลประทาน

ประเภท ๓ ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน

ประเภท ๔ ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าทางน้ำใดเป็นทางน้ำชลประทานและเป็นประเภทใด

ประกอบกับมาตรา ๑๙[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวงฯ หากลำคลองที่พิพาทไม่เป็นทางน้ำชลประทานตามนัยกฎหมายดังกล่าว แม้ว่ากรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จะมีอำนาจหน้าที่ในการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ในการอุปโภคและบริโภคตามมาตรา ๖ (๑๒) ถึง (๒๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ก็ตาม แต่ก็เป็นเพียงการใช้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาตามปกติทั่วไป มิใช่เกิดจากการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวงฯ หากเกิดความเสียหายขึ้นจะเป็นการกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้บุกรุกเข้าไปทำถนนและตัดทำลายต้นไม้ในสวนที่ผู้ฟ้องคดีปลูกไว้ในที่ดินซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้จำแนกพื้นที่ดังกล่าวออกจากเขตป่าไม้ถาวรเพื่อให้เป็นที่ดินทำกินของราษฎรอื่นและของผู้ฟ้องคดีแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น โดยที่มาตรา ๖[๑๓] แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ระบุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยหรือเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลป่าสงวนแห่งชาติ และไม่สามารถสั่งให้บุคคลออกจากป่าสงวนแห่งชาติหรืองดเว้นกระทำการใด หรือสามารถทำการยึด ทำลาย รื้อถอนต้นไม้ และสิ่งปลูกสร้างของบุคคลผู้กระทำความผิดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ดังเช่นอำนาจหน้าที่ของพนักงาน

---

[๑๒] พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕

มาตรา ๑๙ ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เททิ้งมูลดิน ก็ให้มีอำนาจเททิ้งมูลดินในที่ดินที่ใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

[๑๓] พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัยหนึ่งแทนสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เรียกว่า “มหาวิทยาลัยแม่โจ้” เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ให้มหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคล

เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕[๑๔] แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยแม่โจ้หรือเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยฯ กระทำละเมิดดังกล่าวต่อทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี จึงมิได้เป็นการกระทำละเมิดซึ่งเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่อันอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นการกระทำละเมิดซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๔/๒๕๔๙)**

ค) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นคดีละเมิดที่มีประเด็นหลักอยู่ที่การโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) สร้างถนนและขยายผิวการจราจรรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตทางหลวงแผ่นดิน เป็นกรณีโต้แย้งกันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือไม่เป็นสำคัญ โดยไม่มีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

---

[๑๔] พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

มาตรา ๒๕ เมื่อได้กำหนดป่าใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติและรัฐมนตรีได้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาตินั้นแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าสงวนแห่งชาติ หรือให้งดเว้นการกระทำใดๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงปรากฏหรือเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้รื้อถอน แก้ไขหรือทำประการอื่นใดแก่สิ่งที่เป็นอันตราย หรือสิ่งที่ทำให้เสื่อมสภาพในเขตป่าสงวนแห่งชาติภายในเวลาที่กำหนดให้

(๓) ยึด ทำลาย รื้อถอน แก้ไขหรือทำประการอื่นเมื่อผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตาม (๒) ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิดหรือรู้ตัวผู้กระทำผิดแต่หาตัวไม่พบ

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าว และได้เสียค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้น ให้ผู้กระทำผิดชดใช้หรือออกค่าใช้จ่ายนั้นทั้งหมด หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินที่ยึดไว้ได้ออกขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อชดใช้ค่าใช้จ่ายนั้น และให้นำความในมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้นโดยอนุโลม

(๔) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าสงวนแห่งชาติในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน

คงมีประเด็นต้องพิจารณาให้ได้ความเพียงว่าที่ดินนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ ซึ่งการพิจารณาข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณีนอกจากจะอยู่ในบังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ยังต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งเป็นกฎหมายอื่นประกอบด้วย โดยจะต้องพิจารณาถึงสิทธิครอบครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของคู่กรณีและพยานหลักฐานการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิได้กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน ดังนั้น คดีละเมิดเกี่ยวด้วยอสังหาริมทรัพย์และมีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์กัน จึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๘/๒๕๔๕ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๑/๒๕๔๖ และที่ ๓๓/๒๕๔๖)**

(๒) กรณีที่มีการฟ้องว่าเทศบาลตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการก่อสร้างถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารส่วนที่ปลูกสร้างรุกล้ำเข้าไปในเขตทางสาธารณะ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้ปลูกสร้างอาคารรุกล้ำที่สาธารณะ นอกจากนั้น การก่อสร้างถนนของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกลั่นแกล้งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนคำสั่งรื้อถอนบ้านและระงับการก่อสร้างถนนที่ผ่านหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ว่าผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีจะโต้แย้งกันว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้อำนาจตามกฎหมายกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ แต่ประเด็นหลักที่คู่กรณีโต้แย้งกันยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ จึงจำต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จึงจะสามารถพิจารณาเกี่ยวกับความเสียหายของผู้ฟ้องคดีและข้อต่อสู้ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ ซึ่งการพิจารณาเรื่องสิทธิของบุคคลอันเกี่ยวกับที่ดินต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับประมวลกฎหมายที่ดินเป็นหลัก โดยเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๓๑/๒๕๔๖ และที่ ๕/๒๕๔๘)**

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) กรณีฟ้องว่ากำนันกับพวกรื้อถอนรั้วและบุกรุกที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทดังกล่าวเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงจะพิจารณาได้ว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างนั้นเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ และจะต้องชดใช้ค่าเสียหายเพียงใด จึงเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินอันอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๒/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ตกลงด้วยวาจากับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยินยอมให้องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำการก่อสร้างถนนและปักเสาไฟฟ้าในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทำการก่อสร้างถนนรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีมากกว่าที่ได้ตกลงกันไว้ ผู้ฟ้องคดีได้ทักท้วงการกระทำดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่ามิได้ทำการก่อสร้างในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ทำการก่อสร้างในที่ดินที่มีผู้อุทิศให้กับทางราชการเพื่อทำถนนและปักเสาไฟฟ้า นั้น คดีนี้แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นการฟ้องโดยกล่าวอ้างว่าหน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่โดยที่คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่าที่ดินบริเวณที่ทำการก่อสร้างถนนพิพาทเป็นที่ดินที่มีผู้อุทิศให้กับทางราชการเพื่อทำเป็นทางสาธารณะ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นสำคัญ ศาลจึงต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ จึงจะสามารถพิจารณาต่อไปได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณีต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับประมวลกฎหมายที่ดินเป็นหลัก ซึ่งมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิได้บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน ดังนั้น คดีละเมิดเกี่ยวด้วยอสังหาริมทรัพย์และมีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์กัน จึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗/๒๕๔๙)**

๑.๒.๒ กรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดิน

ก) การกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินที่เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามกฎหมาย

<u>คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๒/๒๕๔๗ ได้แก่ คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๗/๒๕๔๘ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๒๖ - ๒๗)

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

(๑) กรณีเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดิน และ น.ส. ๓ ในที่ดินพิพาทโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่สามารถเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๑/๒๕๔๘ และที่ ๑๔๔/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีฟ้องว่านายอำเภอ เจ้าพนักงานบริหารงานที่ดินอำเภอและผู้ช่วย กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สมคบกันปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ โดยจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) แปลงที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ให้แก่บุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอคัดค้านการจดทะเบียนโอนขายที่ดินดังกล่าวแล้ว แต่นายอำเภอยกคำคัดค้าน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐/๒๕๔๙)**

(๓) กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินสมคบกับนาย ส. ผู้เริ่มก่อตั้งและกรรมการของมูลนิธิส่งเสริมศีลธรรมอิสลาม ทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินมีโฉนดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการปลอมแปลงเอกสารหลักฐานการมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อให้นาย ส. ไปจดทะเบียนยกที่ดินพิพาทให้แก่มูลนิธิส่งเสริมศีลธรรมอิสลาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยเสน่หา โดยเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพฯ ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนสมรสระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ส. ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการกระทำไปเพื่อให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลกำหนดคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทให้กลับมาเป็นชื่อของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันชำระเงินที่บุคคลภายนอกเช่าที่ดินพิพาททำนา นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๑/๒๕๔๙)**

คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น

ในคดีที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องขอให้กรมที่ดินรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากกรณีที่นายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่

จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินรับจดทะเบียนจำนองที่ดินตามเอกสาร น.ส. ๓ ที่ถูกเปลี่ยนไปเป็น น.ส. ๓ ก. แล้ว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจำนองที่ดินตามเอกสาร น.ส. ๓ เดิม ได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่สามารถใช้เอกสารสิทธิ์ดังกล่าวเป็นหลักประกันการกู้เงินที่ผู้จำนองกู้ไปจากผู้ฟ้องคดีได้อีกต่อไป ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินอำเภอไม่ได้หมายเหตุถึงการเปลี่ยนแปลง น.ส. ๓ เป็น น.ส. ๓ ก. ไว้ในทะเบียนครอบครองตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ทำให้เข้าใจว่า น.ส. ๓ ฉบับนั้นสูญหายจึงได้จัดทำ น.ส. ๓ ขึ้นใหม่และดำเนินการรับจดทะเบียนจำนองที่ดินตามเอกสาร น.ส. ๓ ดังกล่าวไป ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากยังมิได้ดำเนินการเพิกถอน น.ส. ๓ ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีความเสียหายและกรมที่ดินยังไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้รับมอบอำนาจของกรมที่ดินได้วินิจฉัยสั่งการตามความเห็นของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว นั้น การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินอำเภอและนายอำเภอรับจดทะเบียนจำนองที่ดินตามเอกสาร น.ส. ๓ ไปโดยไม่ตรวจสอบถึงสิทธิและความสามารถของบุคคลที่ขอจดทะเบียน รวมทั้งความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมที่บุคคลนำมาขอจดทะเบียน ทั้งที่เอกสารสิทธิ์ดังกล่าวเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นและมีคู่ฉบับจัดเก็บไว้เอง ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ เมื่อเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจำนองไม่สามารถใช้เอกสารสิทธิ์ดังกล่าวเป็นหลักประกันการกู้เงินต่อไปได้ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ต้องชดใช้ค่าเสียหายเท่ากับจำนวนเงินที่ผู้จำนองกู้ไปจากผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี **(คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๑๒๓๑/๒๕๔๘)**[๑๕]

๑.๒.๓ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ก) การไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอาจถือเป็นการละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ได้แก่

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) การที่พนักงานสอบสวนจับกุมผู้ฟ้องคดีในข้อหามีเครื่องเลื่อยโซ่ผิดกฎหมายไว้ในครอบครอง และยึดเครื่องเลื่อยโซ่ส่งมอบให้ด่านศุลกากรเป็นผู้เก็บรักษาไว้ ต่อมาพนักงานอัยการพิจารณาแล้วมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีและให้คืนของกลาง แต่ด่านศุลกากรปฏิเสธที่จะคืนของกลางโดยอ้างว่าเป็นของต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร

[๑๕] คดีถึงที่สุดไม่มีการอุทธรณ์

อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๗[๑๖] แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งมาตรา ๑๗[๑๗] แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ บัญญัติให้ริบโดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลใดจะต้องได้รับโทษหรือไม่ นั้น เมื่อปรากฏว่าพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีและของกลางที่ยึดไว้ในคดีมิใช่ทรัพย์ที่มีไว้เป็นความผิด ด่านศุลกากรจึงมีหน้าที่ต้องคืนของกลางดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่ไม่ยอมคืนของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙/๒๕๔๗)**

หมายเหตุ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙/๒๕๔๗ วินิจฉัยยืนตามคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๑๐๘๐/๒๕๔๕ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๓๐ – ๓๑)

(๒) การที่พนักงานสอบสวนเก็บรักษารถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุพลิกคว่ำโดยไม่มีผู้ใดอยู่ในที่เกิดเหตุและไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดได้รับความเสียหายไว้เป็นของกลางอย่างอื่นที่ไม่ใช่ของกลางในคดีอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องคืนให้แก่ผู้ที่มีสิทธิควรได้รับคืน อันได้แก่ ผู้เช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อ รวมถึงผู้ค้ำประกันการเช่าซื้อรถยนต์คันดังกล่าว (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งสมควรได้รับมอบรถยนต์กลับคืนเพื่อนำไปซ่อมแซมส่งมอบคืนให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อต่อไป ดังนั้น การที่พนักงานสอบสวนปฏิเสธการคืนรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยเงื่อนไขของข้อบังคับการเก็บรักษาของกลางฯ และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

---

[๑๖] พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙

มาตรา ๒๗ ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามาหรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้าที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการขนหรือย้ายถอนหรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้นๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

[๑๗] พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๑๗ ของใดๆ อันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบด้วยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ ท่านให้ริบเสียสิ้นโดยมิพักต้องคำนึงว่าบุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือหาไม่

ลักษณะ ๑๕ เข้าลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นอกจากนั้น การที่พนักงานสอบสวนนำรถยนต์คันดังกล่าวออกขายทอดตลาดโดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับการเก็บรักษาของกลางฯ และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๕ บทที่ ๙ ข้อ ๕[๑๘] และข้อ ๑๑[๑๙] ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ใช้บังคับกับกรณีที่ไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นเจ้าของทรัพย์ของกลาง นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าทั้งผู้ให้เช่าซื้อและผู้ฟ้องคดีต่างมาติดต่อขอรับรถยนต์ของกลางที่ยึดไว้คืน จึงเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนย่อมทราบดีว่าของกลางที่ยึดไว้เป็นทรัพย์ที่มีเจ้าของแน่ชัด อันทำให้ไม่มีอำนาจที่จะนำทรัพย์ดังกล่าวออกขายทอดตลาดได้ การนำรถยนต์ของกลางที่ยึดไว้ออกขายทอดตลาดจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘/๒๕๔๗)**

ข) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครอง

[๑๘-๑๙] ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๕ บทที่ ๙

ข้อ ๕ เมื่อพนักงานสอบสวนได้ประกาศหาเจ้าของ หรือผู้มีสิทธิรับรถคืนครบกำหนด ๖ เดือน นับแต่วันยึดรถแล้ว และพนักงานสอบสวนเห็นว่ารถของกลางนั้นหากหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินและไม่เป็นประโยชน์ในการพิสูจน์ทางคดีต่อไป ก็ให้เสนอต่อผู้มีอำนาจอนุมัติขายทอดตลาดดำเนินการขายทอดตลาดตามข้อ ๑๕ แต่ก่อนจะขายทอดตลาด พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการตามข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ แล้ว

ในกรณีที่มีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์รถของกลาง และเมื่อคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ให้พนักงานสอบสวนรอฟังผลการพิจารณาของศาลก่อนแล้วจึงจะดำเนินการตามข้อบังคับนี้ต่อไป

ฯลฯ ฯลฯ

ข้อ ๑๑ เมื่อได้ประกาศหาเจ้าของหรือผู้มีสิทธิตามข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ และดำเนินการตามข้อ ๙ แล้ว ไม่มีบุคคลใดมาแสดงความเป็นเจ้าของรถของกลางดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจอนุมัติขายทอดตลาดดังนี้

ฯลฯ ฯลฯ

<u>แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

(๑) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีพนักงานสอบสวนสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีในคดีอาญานั้น การกระทำของพนักงานสอบสวนดังกล่าวเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะพนักงานสอบสวนโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ใช่การละเมิดจากการใช้อำนาจทางปกครอง **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๕๖/๒๕๔๗)**

(๒) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีในข้อหาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญา นั้น การดำเนินคดีอาญาเป็นขั้นตอนดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง กรณีอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๔/๒๕๔๘)**

(๓) การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติกรณีพนักงานสอบสวนกระทำละเมิดในการสอบสวนคดีอาญาที่โจทก์เป็นผู้เสียหายและได้ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนมิได้รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ตามกฎหมาย นั้น เนื่องจากการสอบสวนคดีอาญาเป็นขั้นตอนดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง แม้โจทก์จะกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร แต่การที่พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานอย่างใดหรือใช้เวลานานเพียงใดนั้นย่อมเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐานภายใต้หลักเกณฑ์ทางกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอันเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๑/๒๕๔๘)**

(๔) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องสูญเสียยาเส้นบรรจุซองที่ถูกยึดไว้เป็นของกลางอันเนื่องมาจากการพิสูจน์ของกลางของเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตเมื่อเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิตตามที่อธิบดี

กรมสรรพสามิตแต่งตั้งตามมาตรา ๕๕[๒๐] แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยมีอำนาจหน้าที่จับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวอันเป็นความผิดอาญา เมื่อเจ้าหน้าที่ข้างต้นทำการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด ค้น ยึด และพิสูจน์ของกลางโดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับมาตรา ๔๐[๒๑] แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ และระเบียบกรมสรรพสามิต ว่าด้วยการพิสูจน์ของกลาง พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิดอาญาเกี่ยวกับกฎหมายยาสูบ จึงเป็นการดำเนินการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง ซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม ดังนั้น การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการเฉพาะโดยตรง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๓๒/๒๕๔๘)**

(๕) การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากหน่วยงานของรัฐกรณีพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการดำเนินการให้พยานชี้ตัวผู้กระทำความผิดอาญาโดยด่วนสรุปสำนวนการสอบสวนเป็นเหตุให้โจทก์ต้องถูกดำเนินคดีอาญา และนำข้อความ

[๒๐-๒๑] พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙

มาตรา ๔๐ ให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่จับกุมและปราบปรามตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจยึดยาเส้นหรือยาสูบของผู้กระทำผิดหรือของผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งหีบห่อยาเส้นหรือยาสูบนั้น

ยาเส้นหรือยาสูบรวมทั้งหีบห่อที่ได้ยึดไว้ตามความในวรรคแรก ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของหรือพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันยึด หรือวันทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือวันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของกรมสรรพสามิต

ถ้ายาเส้นหรือยาสูบที่ยึดไว้นั้นจะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของยาเส้นหรือยาสูบ อธิบดีหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีจะจัดการขายทอดตลาดยาเส้นหรือยาสูบรวมทั้งหีบห่อก่อนถึงกำหนดตามความในวรรคสองก็ได้ ได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนยาเส้นหรือยาสูบนั้น

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๕๕ ให้อธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการกรมสรรพสามิตเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่จับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

อันเป็นเท็จไปกล่าวและไขข่าวให้แพร่หลายต่อประชาชนว่าโจทก์เป็นผู้กระทำความผิดอาญา ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ นั้น เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานสอบสวน มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงตลอดจนพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดอาญาที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งการกระทำละเมิดด้วยการนำข้อความอันเป็นเท็จไปกล่าวและไขข่าวให้แพร่หลายต่อประชาชนเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายนั้น ก็ไม่มีกฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำได้ ดังนั้น คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑/๒๕๔๙)**

(๖) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นราษฎรยื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำละเมิดในการจับกุมผู้ฟ้องคดีกับพวกโดยไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและละเลยไม่ดูแลทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่เป็นของกลางทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย นั้น เมื่อกรณีเป็นการจับกุมในความผิดตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ อันเป็นความผิดอาญา โดยใช้อำนาจในการจับกุม ค้น ยึดและพิสูจน์ของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิด จึงเป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้โดยเฉพาะ กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันสืบเนื่องจากการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม ดังนั้น การฟ้องเรียกค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๗/๒๕๔๙)**

(๗) กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในการยึดรถจักรยานยนต์ของกลางซึ่งเป็นของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นพยานหลักฐานในคดี และใช้ดุลพินิจไม่ส่งคืนของกลางดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการใช้รถจักรยานยนต์ดังกล่าว นั้น กรณีเป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามขั้นตอนที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ การที่

ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ข้างต้น จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันสืบเนื่องจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๐/๒๕๔๙)**

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) การที่นายอำเภอจับกุมผู้ฟ้องคดีในข้อหาเปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาตและจำหน่ายอาหารเกินเวลาที่กำหนดตามประกาศของคณะปฏิวัติ ถือเป็นการดำเนินการในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามมาตรา ๒ (๑๗)[๒๒] และ

---

[๒๒] <u>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</u>
มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้
ฯลฯ ฯลฯ
(๑๗) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” หมายความถึง เจ้าพนักงานดังต่อไปนี้
(ก) ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(ข) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
(ค) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
(ฆ) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย
(ง) อธิบดีกรมการปกครอง
(จ) รองอธิบดีกรมการปกครอง
(ฉ) ผู้อำนวยการกองการสอบสวนและนิติการกรมการปกครอง
(ช) หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในกองการสอบสวนและนิติการกรมการปกครอง
(ซ) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง
(ฌ) ผู้ว่าราชการจังหวัด
(ญ) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
(ฏ) ปลัดจังหวัด
(ฏ) นายอำเภอ
(ฐ) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
(ฑ) อธิบดีกรมตำรวจ
(ฒ) รองอธิบดีกรมตำรวจ
(ณ) ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ
(ด) ผู้บัญชาการตำรวจ
(ต) รองผู้บัญชาการตำรวจ

(มีต่อหน้าถัดไป)

มาตรา ๗๘[๒๓] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง การดำเนินการของนายอำเภอดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๔/๒๕๔๗)**

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒๒ หน้า ๒๒)

(ถ) ผู้ช่วยบัญชาการตำรวจ

(ท) ผู้บังคับการตำรวจ

(ธ) รองผู้บังคับการตำรวจ

(น) หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด

(บ) รองหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด

(ป) ผู้กำกับการตำรวจ

(ผ) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต

(ฝ) รองผู้กำกับการตำรวจ

(พ) รองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต

(ฟ) สารวัตรใหญ่ตำรวจ

(ภ) สารวัตรตำรวจ

(ม) ผู้บังคับกองตำรวจ

(ย) หัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ร) หัวหน้ากิ่งสถานีตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

ทั้งนี้ หมายความรวมถึงผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว แต่ผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานใน (ม) (ย) และ (ร) ต้องมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่านายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปด้วย

[๒๓] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดั่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐

(๒) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิดหรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี

(๔) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายแต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายจับได้ หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้

(๒) ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้กำหนดให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และได้ให้อำนาจในการยึด ทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เสื่อมสภาพในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติ และมีอำนาจจับกุมหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดได้ ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗) เป็นพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจในการจับกุมและสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ถึงที่ ๗ ในการเข้าจับกุม คุมขัง และสอบสวนดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีในข้อหาบุกรุกยึดถือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติ และได้รื้อถอนบ้านของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีกระบวนการที่จะนำไปสู่การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญา จึงเป็นการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๖/๒๕๔๘)**

(๓) การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการแจ้งข้อหาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายกระทำความผิดกรณีเกิดอุบัติเหตุจากการที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ขับแซงทางซ้ายแล้วชนรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย รวมทั้งได้ทำการเปรียบเทียบปรับผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมุ่งประสงค์จะเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ซึ่งการแจ้งข้อหาและการเปรียบเทียบปรับ ถือเป็นขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่มีบทลงโทษทางอาญาและตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง กรณีจึงมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองอันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๒/๒๕๔๘)**

๑.๒.๔ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๕ กรณีเกี่ยวกับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ

ก) การกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เป็นการกระทำละเมิดโดยใช้อำนาจตามกฎหมาย

แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

(๑) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๐/๒๕๔๗ ได้แก่ คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๗/๒๕๔๗ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๓๗)

(๒) การที่กรมเจ้าท่าฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่ในสังกัดปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความเห็นให้มีการต่ออายุสัญญาแก่บริษัทเอกชนขัดต่อระเบียบของทางราชการ เป็นกรณีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้มูลคดีจะเกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ มีผลใช้บังคับ แต่เมื่อลักษณะแห่งคดีเป็นคดีปกครองและเป็นการฟ้องคดีภายหลังจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มีผลใช้บังคับ โดยศาลปกครองเปิดทำการแล้ว กรณีจึงไม่เข้าข้อยกเว้นที่กำหนดในบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๐๕[๒๔] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๕๘/๒๕๔๗)**

(๓) กรณีที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีจงใจหรือประมาทเลินเล่อพิจารณาผลการประกวดราคาไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ ว่าด้วยการพัสดุฯ ถือเป็นกรณีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นมูลคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๕๙/๒๕๔๗)**

(๔) กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (โจทก์) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ในสังกัดและจากเอกชนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด กรณีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (จำเลยที่ ๑) ร่วมกันกับเอกชนปลอมแปลงลายมือชื่อ

---

[๒๔] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐๕ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอื่นอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีลักษณะเป็นคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด

บุคคลอื่นเข้ายื่นซองเสนอราคาในการสอบราคาจัดซื้อวัสดุของโจทก์ ทั้งที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้เข้าเป็นผู้เสนอราคาในการสอบราคา ทำให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาของโจทก์หลงเชื่อว่ามีผู้เสนอราคาสูงกว่าผู้เสนอราคารายที่คณะกรรมการมีมติให้จัดซื้อ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายจากการตกลงซื้อวัสดุจากเอกชนผู้เสนอราคาดังกล่าวในราคาที่สูงกว่าปกติ นั้น ในส่วนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับในส่วนของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเอกชน ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำฟ้องเป็นกรณีโจทก์ฟ้องคดีอันเนื่องมาจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ร่วมกันทำละเมิดขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย ข้อพิพาทคดีนี้จึงเป็นกรณีที่มีมูลความแห่งคดีเดียวกันกับคดีพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง คดีทั้งสองจึงชอบที่จะได้ดำเนินกระบวนพิจารณาที่เดียวกันเพื่อให้คำพิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คดีระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสอง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๕/๒๕๔๙)**

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) กรณีเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้พิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนโดยตรวจสอบพยานหลักฐานเฉพาะสำเนาโฉนดที่ดิน แต่ไม่ได้ตรวจสอบต้นฉบับของโฉนดที่ดินทั้งที่อยู่ในภาวะที่สามารถตรวจสอบต้นฉบับโฉนดที่ดินได้จากสำนักงานที่ดินหรือเรียกให้ผู้ยื่นขอรับเงินค่าทดแทนนำต้นฉบับโฉนดที่ดินมาแสดง ทำให้ไม่ทราบถึงการจำนองที่ดิน เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินไม่ได้รับชำระหนี้จากเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๑/๒๕๔๘)**

<u>หมายเหตุ</u> คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๑/๒๕๔๘ วินิจฉัยยืนตามคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๕๐๙/๒๕๔๖ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๑๔๑ – ๑๔๒)

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำการสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานการทำธุรกรรมของผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดอันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้เสนอผู้บังคับบัญชาให้มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีกับพวกหลายครั้งและหลายรายการ โดยใช้ดุลพินิจอย่างประมาทเลินเล่อไม่สมเหตุสมผล เพราะเชื่อเพียงรายงานพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดียังคงดำเนินการประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งหรือคัดค้าน อันเป็นการกระทำโดยเจตนาไม่สุจริต เจตนากลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความเสียหายไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เป็นการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเสียหายจากการที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลทั้งที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามสิทธิผู้ถือบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า อันเป็นการเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้โรงพยาบาลฯ คืนเงินค่ารักษาพยาบาลที่เรียกเก็บ นั้น เมื่อโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถานศึกษาในสังกัดของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา ๘๒[๒๕] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวและเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓

---

[๒๕] พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๘๒ ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นโดยเฉพาะ และมีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีฐานะเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยให้สถานศึกษาดังกล่าวย่อมยังคงมีอำนาจในการบริหารบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ตลอดจนบังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของสถานศึกษานั้นๆ

ให้สถานศึกษาตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ เพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณ ตลอดจนการบริหารและการดำเนินคดีอื่นใดที่เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินด้วย

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวด้วย และเนื่องจากหน่วยงานทางปกครองจะเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาขอรับบริการเป็นค่าตอบแทนการบริการสาธารณะที่จัดทำให้แก่ประชาชนได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย มิฉะนั้น ต้องเป็นการบริการแบบให้เปล่า ดังนั้น การที่โรงพยาบาลฯ เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลจากผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิผู้ถือบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๙/๒๕๔๙)**

(๔) กรณีที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวนสามร้อยสิบคน (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ได้ทำสัญญากู้เงินพิเศษกับสหกรณ์ฯ เพื่อเช่าซื้อที่ดินตามโครงการที่สหกรณ์ฯ กับเอกชนร่วมกันจัดขึ้น โดยยินยอมให้กองคลังมหาวิทยาลัยขอนแก่นหักเงินเดือนหรือค่าจ้างหรือบำเหน็จหรือบำนาญหรือเงินอื่นใดที่จะได้รับจากทางราชการหรือที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่สหกรณ์ฯ ต่อมาได้มีสมาชิกสหกรณ์ฯ บางคนแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนว่ามีการทุจริตในโครงการดังกล่าว ซึ่งผลการสอบสวนพบว่าการทุจริตมีมูลความจริง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะตัวแทนของสมาชิกสหกรณ์ฯ ที่ได้รับความเสียหายจึงมีหนังสือถึงอธิการบดีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ระงับการหักเงินได้รายเดือนหรือเงินอื่นๆ ของสมาชิกฯ ไว้ก่อน และขอยกเลิกหนังสือมอบอำนาจต่างๆ ที่ได้ทำไว้กับสหกรณ์ฯ ทั้งหมด ซึ่งที่ประชุมคณบดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓๔) ได้มีมติให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ระงับการหักเงินเดือนของสมาชิกฯ จำนวน ๔๒๒ ราย ไว้ก่อน ต่อมาผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และสมาชิกฯ จำนวนหนึ่งได้ยื่นหนังสือแจ้งการลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาระงับการหักเงินรายได้ทั้งหมดของสมาชิกฯ ที่ลาออก หลังจากนั้นที่ประชุมคณบดีได้มีการประชุมอีกครั้งหนึ่งและมีมติให้ยกเลิกการระงับการหักเงินเดือนของสมาชิกสหกรณ์ฯ ตามที่มีมติไว้เดิม โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศให้ดำเนินการตามมติของที่ประชุมดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกเลิกมติของที่ประชุมคณบดีในครั้งที่สองนี้แล้ว โดยขอให้ยังคงระงับการหักเงินเดือนของสมาชิกสหกรณ์ฯ ไว้ก่อนจนกว่าการดำเนินคดีต่างๆ จะแล้วเสร็จ แต่ไม่เป็นผล ประกอบกับผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยสิบคนเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีข้างต้นขัดต่อพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นการกระทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมทั้งประกาศของ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ดำเนินการตามมติของที่ประชุมคณบดีในครั้งที่สองโดยให้ยกเลิกการระงับการหักเงินเดือนของสมาชิกสหกรณ์ฯ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติที่ประชุมคณบดีในครั้งที่สองและประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คืนเงินเดือนที่ได้หักส่งให้กับสหกรณ์ฯ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยสิบคน นั้น กรณีเป็นการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด และเป็นการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ แม้ว่าศาลปกครองชั้นต้นจะไม่ได้กำหนดประเด็นเรื่องการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ในคำวินิจฉัยก็ตาม แต่เป็นที่เห็นได้ว่าประเด็นดังกล่าวปรากฏอยู่ในคำฟ้องและคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วซึ่งได้แก่ประเด็นปัญหาที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องคืนเงินเดือนที่ได้หักส่งให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๙/๒๕๔๙)**

(๕) กรณีที่นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินของวัดป่า (ผู้ฟ้องคดี) และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวัดป่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ตรวจสอบทรัพย์สินของวัดซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเสียหายและสูญหายหลายรายการ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๗/๒๕๔๙)**

ข) การกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการกระทำละเมิดโดยใช้อำนาจตามกฎหมาย

<u>แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

: การรักษาพยาบาลของแพทย์

(๑) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒/๒๕๔๕ ได้แก่ คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๔/๒๕๔๘ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๓๙)

(๒) การฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของกรมการแพทย์ที่ปฏิเสธการจ่ายเงินค่าเสียหายและขอให้กรมการแพทย์ชดใช้ค่าเสียหายกรณีโรงพยาบาลในสังกัดของกรมการแพทย์ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อ HIV นั้น เมื่อการยื่นฟ้องเป็นการเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วยอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไป มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะกำหนดให้ผู้เสียหายที่ยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาและเมื่อมีการจัดตั้งศาลปกครองแล้ว มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๑๐๖ บัญญัติให้สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ดังนั้น เมื่อการกระทำละเมิดในคดีนี้ไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๔/๒๕๔๘)**

: การเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิด

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๓๔/๒๕๔๖ ได้แก่ คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๓๗/๒๕๔๗ และที่ ๖/๒๕๔๘ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๓๙)

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

: การขับรถ

(๑) คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๑/๒๕๔๕ และที่ ๖๓๗/๒๕๔๕ ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๗/๒๕๔๗ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๔๐)

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ของทางราชการไปเกิดอุบัติเหตุทำให้รถยนต์เสียหาย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้แต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งแล้ว โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมชำระค่าเสียหายเนื่องจากเห็นว่าความเสียหายเกิดจากอุบัติเหตุไม่ใช่จากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนควรได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ต่อมาคดีโอนมายังศาลปกครองโดยผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถอนฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำคดีไปฟ้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อเรียกให้ผู้ฟ้องคดีผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหาย อันเป็นการใช้สิทธิทางศาลในฐานะผู้เสียหายเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ฟ้องคดี การใช้สิทธิทางศาลในฐานะผู้เสียหายหาได้เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถอนฟ้องคดีอันจะเป็นการยุติการดำเนินคดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้สิทธิในฐานะผู้เสียหาย จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครอง และเมื่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์และศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาแล้ว คำพิพากษาของศาลย่อมผูกพันผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในกระบวนพิจารณาของศาล และการบังคับตามคำพิพากษาย่อมเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๓/๒๕๔๙)**

: การรักษาพยาบาลของแพทย์

กรณีที่แพทย์ประจำโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขวินิจฉัยโรคด้วยความบกพร่องเป็นเหตุให้ทารกในครรภ์ของผู้ฟ้องคดีเสียชีวิต ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้กระทรวงสาธารณสุขชดใช้ค่าเสียหายและให้พิจารณาใบประกอบวิชาชีพของแพทย์นั้น แม้แพทย์ประจำโรงพยาบาลจะเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ก็ตาม แต่การปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ดังกล่าวถือเป็นการให้บริการสาธารณะเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยตามปกติ มิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของแพทย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจทารกในครรภ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความเสียหายที่มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๖/๒๕๔๗ และที่ ๑๑๙/๒๕๔๙)**

: การตัดฟันต้นไม้ในที่ดินซึ่งเอกชนมีสิทธิทำกิน

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ (๑) ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๖ (๓) บัญญัติให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มีวัตถุประสงค์ในการปลูกสร้างสวนป่า คุ้มครองรักษาป่าและบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์ในการป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการเองหรือเป็นการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือรัฐ และให้มีอำนาจรวมถึงการถือกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดิน และทรัพย์สินอื่นๆ สร้าง ซื้อขาย เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม จัดหา จำหน่าย แลกเปลี่ยน โอน และรับโอนด้วยประการใดๆ ซึ่งที่ดินและทรัพย์สินอื่นๆ โดยมิได้ให้อำนาจองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้หรือเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือทรัพย์สินใดในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของสวนป่าบุกรุกเข้าไปในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและใช้รถแทรกเตอร์ไถทำลายทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี จึงมิได้เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่เป็นการกระทำละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของเจ้าหน้าที่ในการปลูกสร้างสวนป่าและคุ้มครองรักษาป่าไม้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓/๒๕๔๙)**

๑.๒.๖ กรณีการละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๗ กรณีที่อยู่ในอำนาจของศาลชำนัญพิเศษ[๒๖]

<u>แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

(๑) การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบริษัทผลิตอุปกรณ์สะสมประจุไฟฟ้าเสียภาษีในพิกัดที่ไม่ถูกต้อง แล้วทำการประเมินภาษีฝ่าฝืนต่อพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ อันเป็นคดีเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร นั้น แม้คดีดังกล่าวบริษัทฯ จะฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรก็ตาม แต่ค่าเสียหายนั้นเป็นมูลความที่เกี่ยวเนื่องกันกับการประเมินภาษี รวมทั้งได้มีการขอคืนเงินภาษีอากรเพิ่มและเงินเพิ่มที่บริษัทฯ ชำระให้แก่กรมศุลกากรไปแล้วด้วย ดังนั้น ข้อพิพาทดังกล่าวจึงเป็นคดีภาษีอากรตาม

[๒๖] เป็นหัวข้อย่อยที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่

มาตรา ๗[๒๗] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ อันอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๔๘/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีหัวหน้าสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อำเภอท่าศาลา สังกัดสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ตรวจสอบการจัดทำสัญญาจ้างลูกจ้างในสังกัดสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อำเภอท่าศาลา ซึ่งมีการจัดทำสัญญาโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และมีการอนุมัติการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลเกินสิทธิ เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย นั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีที่ฟ้องว่าคำสั่งของหน่วยงานที่เรียกให้ชำระเงินอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อยู่ในฐานะการเป็นนายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน และมูลเหตุในการออกคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างแรงงาน เป็นผลให้หน่วยงานซึ่งเป็นนายจ้างได้รับความเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวด้วยสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานและเป็นคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑)

---

[๒๗] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๗ ศาลภาษีอากรมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในเรื่องต่อไปนี้

(๑) คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องของรัฐในหนี้ค่าภาษีอากร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าภาษีอากร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อผูกพันซึ่งได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีอากร

(๕) คดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจศาลภาษีอากร

และ (๕)[๒๘] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ซึ่งเป็นศาลในสังกัดศาลยุติธรรม

สำหรับกรณีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายกรณีหน่วยงานทางปกครองมีคำสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นมูลคดีเดียวกันกับการฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับผู้ฟ้องคดีไม่มีนิติสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงานต่อกัน แต่เมื่อเป็นกรณีพิพาทที่มีมูลความแห่งคดีเดียวกันกับคดีระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เพื่อให้คดีทั้งสองได้ดำเนินกระบวนพิจารณาที่ศาลเดียวเพื่อให้คำพิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๓/๒๕๔๙)**

๑.๓ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จากการออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น

<u>คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีคำสั่งเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างประจำตำแหน่งนักการภารโรงโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการออกคำสั่งเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงตามที่ถูกกล่าวหาและไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง นั้น เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทาง

---

[๒๘] <u>พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒</u>

มาตรา ๘ ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวด้วยสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

ฯลฯ ฯลฯ

(๕) คดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน ทั้งนี้ ให้รวมถึงมูลละเมิดระหว่างลูกจ้างกับลูกจ้างที่เกิดจากการทำงานในทางการที่จ้างด้วย

ฯลฯ ฯลฯ

ปกครองหรือคำสั่งอื่น อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๔๙/๒๕๔๘)**

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) กรณีที่เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานครมีหนังสือเตือนเจ้าของหนังสือพิมพ์และบรรณาธิการ (ผู้ฟ้องคดี) ให้ใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าวเกี่ยวกับคดีซุกหุ้นของนายกรัฐมนตรี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งตักเตือนและขอให้เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานครลงพิมพ์ข้อความขอโทษ นั้น ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๙ เมื่อเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าการโฆษณาอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจดำเนินการให้มีคำตักเตือนเป็นหนังสือได้ ดังนั้น เมื่อคำสั่งตักเตือนของเจ้าพนักงานการพิมพ์กรุงเทพมหานครเป็นขั้นตอนหนึ่งของการควบคุมหนังสือพิมพ์ซึ่งมีผลเป็นการก่อนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลและมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากการที่เจ้าพนักงานการพิมพ์มีคำตักเตือนแล้ว หากผู้ถูกตักเตือนไม่สังวรตามคำตักเตือน เจ้าพนักงานการพิมพ์สามารถสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีเสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ต่อไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อนได้ ซึ่งเป็นไปตามนัยมาตรา ๓๖ (๑) และ (๒)[๒๙] แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ คำสั่งตักเตือน

---

[๒๙] <u>พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔</u>

มาตรา ๓๔ เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจออกคำสั่งชั่วคราวเป็นหนังสือแก่บุคคลใด หรือมีคำสั่งทั่วไป โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือหนังสือพิมพ์รายวัน ระบุห้ามการโฆษณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับราชการทหารหรือการเมืองระหว่างประเทศ

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๓๖ เมื่อได้มีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่าอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือฝ่าฝืนคำสั่งห้ามตามความในมาตรา ๓๔ เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำตักเตือนเป็นหนังสือแก่ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ ในการให้คำตักเตือนนี้จะเรียกบุคคลที่กล่าวแล้วไปรับคำอธิบายและให้ลงลายมือชื่อรับทราบด้วยก็ได้

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์เสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ต่อไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อน มีกำหนดเวลาไม่เกินสิบห้าวัน แต่ในการสั่งเช่นนี้จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้ให้คำตักเตือนตาม (๑) แล้ว และผู้ถูกตักเตือนไม่สังวรในคำตักเตือนนั้น

(มีต่อหน้าถัดไป)

ดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งตักเตือนจึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำสั่งข้างต้นก่อนฟ้องคดี ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ ส่วนประเด็นการฟ้องขอให้เจ้าพนักงานการพิมพ์สำหรับกรุงเทพมหานครลงพิมพ์ข้อความขอโทษผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นการฟ้องว่าคำสั่งตักเตือนทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากการที่จะวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่ จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แต่เมื่อปรากฏว่าคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ศาลไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันเป็นผลให้คดีไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณาได้แล้ว ศาลจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นที่เป็นเนื้อหาแห่งคดี **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๙/๒๕๔๙)**

หมายเหตุ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๙/๒๕๔๙ วินิจฉัยยกคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๕๑๓/๒๕๔๖ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๗๙ – ๘๐, ๑๓๙ – ๑๔๐)

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒๙ หน้า ๓๕)

(๓) ในคราวที่มีเหตุฉุกเฉินภายในราชอาณาจักร หรือมีเหตุคับขันระหว่างประเทศหรือมีการสงคราม จะสั่งเป็นหนังสือแก่บุคคลใดให้เสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ต่อไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อน หรือสั่งให้พักใช้ หรือถอนใบอนุญาตหรือสั่งงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นั้นทันทีโดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ได้และจะสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นภายหลังก็ได้

(๒) การที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งเป็นคณะกรรมการตามมาตรา ๓[๓๐] แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มีมติให้ยึดรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๓)[๓๑] แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันเป็นคำสั่งทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีอาจนำคดีมาฟ้องได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมิต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนนำคดีมาฟ้องตามมาตรา ๔๘[๓๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และเมื่อผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวซึ่งเป็นคำสั่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเพื่อเรียกเอาทรัพย์สินของตนคืน กรณีจึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้ยึดรถยนต์พิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ด้วย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีการฟ้องขอให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนส่วนจดทะเบียนธุรกิจกลาง สำนักงานทะเบียนธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมกรรมการและอำนาจกรรมการของบริษัท ส่งเสริมการค้า เอสเอ็มอี จำกัด โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากการเป็นกรรมการผู้จัดการ

[๓๐-๓๑] พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๓) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหาหรือผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่

ฯลฯ ฯลฯ

[๓๒] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๘ คำสั่งทางปกครองของบรรดาคณะกรรมการต่างๆ ไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ ให้คู่กรณีมีสิทธิโต้แย้งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท สิทธิการอุทธรณ์และกำหนดเวลาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

ของบริษัทดังกล่าว นั้น มิใช่การฟ้องขอให้บริษัท ส่งเสริมการค้า เอสเอ็มอี จำกัด รับผิดตามสัญญาจ้างจากการมีมติเลิกจ้างผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๕/๒๕๔๘)**

(๔) กรณีที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการสั่งจ่ายคืนเงินสมาชิก กบข. ไม่ครบถ้วนตามสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิก กบข. ควรจะได้รับ ถือว่าการสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ อันมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเนื่องจากได้รับเงินสมาชิก กบข. ลดน้อยลง กรณีจึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๑/๒๕๔๙)**

(๕) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นแพทย์สังกัดโรงพยาบาลอำเภอได้เข้าร่วมโครงการจัดตั้งโรงพยาบาลตำบลโดยโรงพยาบาลอำเภอต้นสังกัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตกลงให้เงินค่าตอบแทนพิเศษเป็นรายเดือนแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเข้าร่วมโครงการดังกล่าว แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งยกเลิกการจ่ายเงินค่าตอบแทนพิเศษให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกค่าตอบแทนพิเศษดังกล่าว รวมทั้งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าข้อหาที่หนึ่งซึ่งผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกค่าตอบแทนพิเศษได้ยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาได้ สำหรับข้อหาที่สองซึ่งผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการมีคำสั่งยกเลิกค่าตอบแทนพิเศษของผู้ฟ้องคดีนั้น แม้ว่าคำสั่งยกเลิกเงินตอบแทนพิเศษที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนจะยังคงมีผลบังคับต่อไป เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและศาลไม่อาจจะตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้ เพียงแต่ศาลไม่อาจจะพิจารณาเพื่อเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งยกเลิกเงินค่าตอบแทนพิเศษของผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลย่อมมีอำนาจตรวจสอบว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องข้อหาดังกล่าวภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ศาลปกครองจึงชอบที่จะรับคำฟ้องในข้อหาที่สองไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๔๙/๒๕๔๙)**

(๖) การที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานพัสดุ ๖ กองคลัง เทศบาลนคร ไปช่วยปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานด้านธุรการเนื่องจากผู้ฟ้องคดีทำหนังสือร้องเรียนของผู้เสนอราคาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบสูญหาย และต่อมาได้มีคำสั่งแก้ไขให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งดังกล่าวจึงฟ้องขอให้เทศบาลฯ ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น แม้ว่านายกเทศมนตรีจะมีคำสั่งแก้ไขให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก็ตาม แต่เมื่อเป็นการฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดจากการออกคำสั่งย้ายไปช่วยราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงยังคงเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวอยู่ ศาลปกครองจึงมีอำนาจรับคำฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งย้ายไปช่วยปฏิบัติราชการดังกล่าวไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๔๙)**

(๗) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตำแหน่งพยาบาล ๔ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี (มหาวิทยาลัยมหิดล อธิการบดี คณบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี หัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ และพยาบาลในภาควิชา) ร่วมกันกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยการออกคำสั่งให้งดการเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีติดต่อกัน ๗ ครั้ง จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกสั่งให้ออกจากราชการตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดี) เนื่องจากมีผลการปฏิบัติงานต่ำกว่ามาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังขึ้น และต่อมาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้กลับเข้ารับราชการตามเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการออกคำสั่งให้ออกจากราชการข้างต้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเสียโอกาสก้าวหน้าในการรับราชการ จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๐/๒๕๔๙)**

๑.๔ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

๑.๔.๑ กรณีที่ถือเป็นการละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่

<u>แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายในฐานะผู้ปฏิบัติแต่ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นคดีละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

(๑) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเทศบาลตำบลจัดทำท่อระบายน้ำริมถนนในเขตพื้นที่เทศบาลฯ โดยประมาทเลินเล่อ ละเลยไม่จัดทำตะแกรงเหล็กปิดวางบนปากท่อให้มีขนาดพอดีกับปากท่อ ทั้งมิได้จัดทำบ่อรองรับตะแกรงเหล็กให้มีความมั่นคงแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักคนหรือสิ่งของได้อย่างปลอดภัย ทำให้ผู้ฟ้องคดีพลัดตกลงในบ่อระบายน้ำทิ้งและถูกตะแกรงเหล็กทับขาของผู้ฟ้องคดีหักหลายท่อน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินกิจการทางปกครองหรือการบริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๑๐/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีที่กรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวง และการก่อสร้างบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาถนน ต้นไม้ หรือสิ่งปลูกสร้าง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ถนน โดยมิได้ตัดแต่งต้นทองหลางซึ่งขึ้นอยู่บริเวณไหล่ถนนทางหลวงชนบท เป็นเหตุให้ต้นทองหลางซึ่งมีโคนต้นผุกลวงหักโค่นล้มทับรถจักรยานยนต์ของบุตรผู้ฟ้องคดี ทำให้บุตรของผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บและถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๒๔/๒๕๔๙ และที่ ๓๑/๒๕๔๙)**

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายในฐานะผู้ปฏิบัติ แต่ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นคดีละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

(๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกับพวกมิได้ออกประกาศลดอัตราภาษีศุลกากรตามมติคณะรัฐมนตรีให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รัฐมนตรีฯ ออกประกาศหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงการคลังให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี โดยให้มีผลบังคับย้อนหลัง นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่ารัฐมนตรีฯ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๗/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่มาตรา ๖[๓๓] และมาตรา ๗[๓๔] แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ กำหนดให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีอำนาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า และมาตรา ๔๑[๓๕] แห่งพระราชบัญญัติ

[๓๓-๓๕] พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้นเรียกว่า “การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” เรียกโดยย่อว่า “กฟภ.” และให้ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “PROVINCIAL ELECTRICITY AUTHORITY” เรียกโดยย่อว่า “PEA” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า

(๒) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวเนื่องหรือที่เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

มาตรา ๗ ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีอำนาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(๑) ในเขตส่วนภูมิภาคซึ่งอยู่นอกเขตท้องที่ที่การไฟฟ้านครหลวงดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และ

(๒) ในประเทศใกล้เคียง

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๔๑ ในการดำเนินกิจการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของรัฐและประชาชน

เดียวกัน กำหนดให้การดำเนินกิจการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของรัฐและประชาชน เมื่อปรากฏว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคงดจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เช่าบ้านตามคำขอของผู้ให้เช่าเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีกระแสไฟฟ้าใช้ทั้งที่ได้ชำระค่าไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแล้ว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๕/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีที่หัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำ สาขาชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ระวังชี้และรับรองแนวเขตการรังวัดแบ่งแยกที่ดินบริเวณที่ติดกับชายทะเลไม่ถูกต้องตามหลักฐานโฉนดที่ดิน โดยละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบกรมเจ้าท่า ว่าด้วยการระวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงที่ขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดสำคัญผิดแบ่งหักที่ดินแปลงดังกล่าวให้เป็นที่ชายทะเล ทำให้ได้รับความเสียหายจากการที่ต้องสูญเสียที่ดินแปลงข้างต้นบางส่วนไป จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนการระวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดิน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีระวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดินใหม่ให้ถูกต้อง นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๔/๒๕๔๙)**

(๔) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชดใช้ค่าเสียหายในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจละเลยต่อหน้าที่เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดไว้เป็นของกลางในคดีที่ผู้ฟ้องคดีขับรถโดยประมาท สูญหายไปในขณะที่เก็บรักษาอยู่ที่สถานีตำรวจ นั้น เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้อำนาจยึดรถจักรยานยนต์ของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีหน้าที่ในการเก็บรักษาของกลางตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เมื่อปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมิได้ใช้ความระมัดระวังในการดูแลรักษาของกลางดังกล่าวอย่างเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำต่อทรัพย์สินของตน โดยเพียงแต่ใช้โซ่คล้องและจอดไว้ในที่ล่อแหลมต่อการถูกลักขโมยได้ง่าย มิได้เก็บไว้ในที่อันควร จึงถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาของกลางเป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ของผู้ฟ้องคดีถูกลักไป แม้ภายหลังจะได้กลับคืนมาแต่รถจักรยานยนต์ดังกล่าวอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมเสียหายมากอันเป็นผลโดยตรงจากการใช้ความระมัดระวังในการดูแลรักษาทรัพย์ของกลางไม่ดีเพียงพอของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ดังนั้น เมื่อเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง[๓๖] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๑/๒๕๔๙)**

๑.๔.๒ กรณีที่ถือว่าไม่เป็นการละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

(๑) การที่หน่วยงานทางปกครองไม่ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในการดำเนินการให้ได้มาซึ่งที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน โดยไม่ทำการจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนภายในกำหนดเวลาที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ เนื่องจากสภาพการจราจรเปลี่ยนแปลงไปทำให้หมดความจำเป็นที่จะก่อสร้างทางในบริเวณข้างต้น เมื่อไม่ปรากฏว่ากรณีดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่สุจริตหรือมีเจตนากลั่นแกล้งให้เจ้าของที่ดินได้รับความเสียหาย จึงไม่ถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอันก่อให้เกิดความเสียหายที่หน่วยงานทางปกครองจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินที่อยู่ในเขตเวนคืน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่กรมทางหลวงให้ข่าวต่อสื่อมวลชนว่าจะเวนคืนที่ดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน แต่ต่อมาไม่ได้มีการเวนคืนที่ดินเนื่องจากสภาพการจราจรบริเวณดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปทำให้หมดความจำเป็นที่จะก่อสร้างทางในบริเวณนั้น กรมทางหลวงจึงไม่ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เข้าไปสำรวจที่ดินและดำเนินการจัดซื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีจนกระทั่งพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนหมดอายุลง ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินบริเวณดังกล่าวได้รับความเสียหาย เนื่องจากต้องเสียโอกาสทางธุรกิจเพราะในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีไม่อาจทำนิติกรรมหรือขายที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกได้ นั้น การกระทำของกรมทางหลวงซึ่งไม่ปรากฏ

---

[๓๖] พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ฯลฯ ฯลฯ

ข้อเท็จจริงว่ากระทำโดยไม่สุจริตหรือมีเจตนากลั่นแกล้งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการดำเนินการตามที่มาตรา ๘[๓๗] และมาตรา ๑๐[๓๘] แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ บัญญัติให้อำนาจไว้ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ห้ามผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจเกี่ยวกับที่ดิน หรือทำนิติกรรมใดๆ อันเกี่ยวกับที่ดินของตนในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนมีผลใช้บังคับแต่ประการใด และไม่อาจถือว่าเป็นความผิดของกรมทางหลวง เนื่องจากปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ยินยอมขายที่ดินเฉพาะส่วนที่มีการรุกล้ำ โดยมีเงื่อนไขว่าประสงค์จะขายที่ดินดังกล่าวทั้งแปลง แต่ถ้าบริษัทซึ่งได้รับสัมปทานจากกรมทางหลวงให้เป็นผู้ก่อสร้างทางยกระดับ ไม่สามารถซื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งแปลงได้ ก็ขอให้เปลี่ยนแปลงการก่อสร้างทางดังกล่าวโดยมิให้รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อต่อมากรมทางหลวงได้ประสานงานกับบริษัทฯ เพื่อเปลี่ยนแปลงการก่อสร้างทางมิให้รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีทราบเรื่องดังกล่าวอยู่ตลอดเวลาและการดำเนินการของ

[๓๗-๓๘] พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๘ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่อยู่ภายในเขตที่ดินตามแผนที่เพื่อกระทำกิจการเท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนที่แน่นอน แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวทราบถึงกิจการที่จะต้องกระทำล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มกระทำกิจการนั้น และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวชอบที่จะได้รับค่าทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกิจการที่ต้องกระทำนั้น

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๐ ในระหว่างใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจตกลงซื้อขาย และกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อดำเนินการจัดซื้อและจ่ายค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต่อไป แต่จะให้ราคาหรือค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวเกินกว่าราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการตามมาตรา ๙ กำหนดไว้ไม่ได้

ในกรณีที่สามารถตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่จะถูกเวนคืนตามวรรคหนึ่งได้ แต่ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทน หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะขอรับเงินค่าทดแทนตามราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการตามมาตรา ๙ กำหนดไว้ไปก่อน โดยสงวนสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ ก็ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำสัญญาโดยมีเงื่อนไขดังกล่าว แล้วจ่ายค่าทดแทนไปก่อนได้

กรมทางหลวงก็ตรงตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี อีกทั้งในระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดีก็สามารถทำนิติกรรมใดๆ อันเกี่ยวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ตลอดเวลา ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการทำนิติกรรมใดๆ โดยให้เหตุผลว่ารอให้กรมทางหลวงเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือรอให้กรมทางหลวงแจ้งยกเลิกการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจนำมากล่าวอ้างได้ว่าเป็นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อกรมทางหลวงมิได้กระทำการละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีแต่ประการใดแล้ว กรมทางหลวงจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๕/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการในเรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาอนุญาตของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกระทรวงดังกล่าวจึงยังไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายให้ต้องปฏิบัติในเรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติข้างต้น ดังนั้น การไม่พิจารณาคำขอเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าฟ้องว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดตากและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องละเลยไม่พิจารณาคำร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีมีสถานะเป็นผู้เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและคำร้องขอให้บุตรของผู้ฟ้องคดีมีสัญชาติไทย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย นั้น เมื่อปรากฏว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อปลัดเทศบาลเมืองแม่สอดนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้ชนกลุ่มน้อยมีสถานะเป็นผู้เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและให้สัญชาติไทยกับบุตรของบุคคลดังกล่าวในส่วนของผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในขณะนั้นแต่อย่างใด กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๘/๒๕๔๗)**

(๓) การละเลยต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเป็นการกระทำละเมิดในทางปกครอง ต้องเป็นกรณีที่มีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติในเรื่องที่ไม่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติจึงไม่ใช่การละเลยต่อหน้าที่อันจะเป็นการกระทำละเมิด

เมื่อไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจหรือกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ (อธิบดี) และเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการเงินของส่วนราชการ (ผู้อำนวยการกองคลัง) ที่จะต้องหักเงินบำเหน็จบำนาญปกติเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของผู้รับบำเหน็จบำนาญปกติ โดยกรณีดังกล่าวจะดำเนินการได้ต้องเป็นไปตามคำขอของผู้รับบำเหน็จบำนาญปกติเท่านั้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีข้างต้นไม่แจ้งกรมบัญชีกลางให้หักเงินบำเหน็จบำนาญปกติของลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้รับบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้หรือได้แจ้งกรมบัญชีกลางแล้วแต่มิได้มีการหักเงินบำเหน็จบำนาญปกติเพื่อชำระหนี้ดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันต้องถูกหักบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าวแทน นั้น มิใช่กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอันจะเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๑/๒๕๔๘)**

๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่จากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

<u>คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล</u>

กรณีฟ้องว่า ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสกลนครและกรมประมง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ในการบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำตามกฎหมาย ทำการระบายน้ำในหนองหารล่าช้าเกินสมควรและไม่ควบคุมระดับน้ำให้เหมาะสม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่น้ำท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ ๓/๒๕๔๙)**

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ร้องทุกข์ต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับผู้ประกอบธุรกิจขายบริการ Time sharing ที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไขจากเอกสารโฆษณา โดยมีการเรียกเก็บค่าบำรุงรายปีจากสมาชิกทั้งที่ได้ระบุไว้ในเอกสารดังกล่าวว่า เมื่อมีการชำระเงินเป็นสมาชิกแล้วจะได้สิทธิเข้าพักในโรงแรมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ อีก ฟ้องขอให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรเป็นเหตุให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับความเสียหายมากกว่าความเสียหายเดิมที่ได้รับก่อนนำเรื่องมาร้องทุกข์ นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๙/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ในสังกัดตลาดหลักทรัพย์ฯ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งมีหน้าที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์เพื่อให้มีสิทธิทำหน้าที่ป้อนข้อมูลส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์แก่ลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ ปฏิบัติหน้าที่ในการแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตดังกล่าวให้กับบริษัทหลักทรัพย์แห่งใหม่ที่ผู้ฟ้องคดีย้ายมาปฏิบัติงานล่าช้าเกินสมควรเป็นเวลา ๑๖๗ วัน จากเดิมที่เคยดำเนินการแล้วเสร็จในสามวันถึงเจ็ดวัน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายเนื่องจากต้องขาดรายได้จากค่าตอบแทนที่จะได้รับตามจำนวนร้อยละของค่าธรรมเนียมในการซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ในแต่ละเดือน จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ซึ่งเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐให้รับผิดในผลแห่งละเมิดโดยตรง ไม่อาจฟ้องเจ้าหน้าที่ในสังกัดตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ได้ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๑ - ๑๙๔/๒๕๔๙)**

๒. คดีฟ้องเพิกถอนคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้เงินแก่หน่วยงานทางปกครองอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด

๒.๑ กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้เสียหาย และหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ กรณีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย และหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) กระบวนการต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเพียงขั้นตอนภายในของฝ่ายปกครองก่อนที่จะออกคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน) หรือก่อนที่หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจะใช้สิทธิทางศาล แม้จะเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดต่อหน่วยงาน แต่ก็ยังไม่กระทบสิทธิของเจ้าหน้าที่จนกว่าหน่วยงานของรัฐจะมีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินหรือใช้สิทธิเรียกร้องทางศาล

กรณีที่นายกรัฐมนตรี ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้จัดการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ร่วมกันมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามนัยข้อ ๑๑ ประกอบกับข้อ ๘ และข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อสอบสวนอดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐรวม ๓ ราย ได้แก่ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อดีตผู้จัดการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และผู้ฟ้องคดี (อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย) อันเนื่องมาจากกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวมีส่วนต้องรับผิดชอบในการนำเงินทุนสำรองทางการมาใช้ทำธุรกรรมปกป้องค่าเงินบาท (Swap) ทำให้เงินทุนสำรองทางการลดต่ำลงจนเกิดความเสียหาย ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ มีความเห็นว่า กรณีดังกล่าวไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการฯ และได้แจ้งความเห็นให้กระทรวงการคลังพิจารณาต่อไป กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและอดีตผู้จัดการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรากระทำการโดยมิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อ ส่วนผู้ฟ้องคดี

กระทำการโดยประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยกระทรวงการคลังได้แจ้งความเห็นดังกล่าวให้บุคคลผู้ร่วมมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้ทราบแล้ว จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้นำผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังเสนอคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำเรื่องไปร่วมพิจารณากับคณะกรรมการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) (ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลหรือควบคุมทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราอันเป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ฟ้องคดี) แล้วให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยสั่งการไปตามที่เห็นสมควร ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เห็นชอบกับผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังในส่วนของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและอดีตผู้จัดการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราว่ามิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แต่เห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเข้าข่ายเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จากนั้นได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไปคำนวณมูลค่าความเสียหายแล้วดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป โดยหากปรากฏว่ามีความเสียหายให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ฟ้องคดีต่อศาล แต่หากไม่พบมูลค่าความเสียหายก็ให้ยุติเรื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณมูลค่าความเสียหายแล้วพบว่า มีความเสียหายจำนวน ๑๘๕,๙๕๓.๗๔ ล้านบาท จึงได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดข้างต้นมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เนื่องจากคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ได้พิจารณาในสาระสำคัญว่าจะเห็นตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือไม่อย่างไร จึงยังไม่ได้มีการวินิจฉัยสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ การมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการกระทำที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยสั่งการแทนธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุม แต่เฉพาะทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจและเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเป็นผู้ชี้ขาดในเรื่องความเสียหายด้วยตนเอง ไม่อาจมอบหมายอำนาจ

การชี้ขาดในเรื่องความเสียหายซึ่งเป็นสาระสำคัญไปให้ธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีฐานะเป็นเพียงบุคคลหนึ่งในสามที่มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยสั่งการตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ เท่านั้น จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ก้าวล่วงไปวินิจฉัยสั่งการแทนนายกรัฐมนตรี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยมีมติให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อศาลแพ่ง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวมาแล้วจึงเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังกล่าวคือ ถ้ากระทรวงการคลังเห็นว่าเจ้าหน้าที่กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและกำหนดมูลค่าความเสียหาย ผู้แต่งตั้งสามารถดำเนินการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ความเห็นของกระทรวงการคลังจะไม่ผูกมัดหน่วยงานที่เสียหายดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชา หรือผู้กำกับดูแล หรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสามารถสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้องได้ และหากเป็นกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ถ้าผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ ข้างต้นแตกต่างกัน จะต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีชี้ขาดตามข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กรณีดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน หรือก่อนที่จะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาล การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐจะยังไม่กระทบสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดจนกว่าหน่วยงานของรัฐจะมีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินหรือใช้สิทธิเรียกร้องทางศาล ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยและทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายมิได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่เลือกนำคดีไปฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนต่อศาลแพ่ง เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองโดยระบุว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิด

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยมีคำขอให้ศาลเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จึงเป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และโดยที่กระบวนการต่างๆ ที่ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นเพียงขั้นตอนภายในของฝ่ายปกครอง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงยังไม่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี หรือเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณา สำหรับการต่อสู้คดีในศาลแพ่งนั้น ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิที่จะยกข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีขึ้นต่อสู้ในศาลแพ่งได้ ศาลพิพากษาให้ยกฟ้อง **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๕/๒๕๔๙)**

(๒) การให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ ถือเป็นสาระสำคัญที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง เมื่อคณะกรรมการฯ มิได้ให้โอกาสดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหา การที่หน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับความเสียหายออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหารับผิดชดใช้ค่าเสียหาย จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดจึงยังไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่หน่วยงานของรัฐผู้ออกคำสั่ง

กรณีที่ผู้ตายในขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดใช้อำนาจยกเลิกการประกวดราคาก่อสร้างถนนแล้วให้ใช้วิธีจัดจ้างโดยวิธีพิเศษแทน ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหายจากการที่ต้องว่าจ้างในราคาที่สูงขึ้น ซึ่งในขณะรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังทราบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ออกคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะทายาทหรือผู้จัดการมรดกของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชดใช้ความเสียหายจากการกระทำละเมิดของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดข้างต้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว นั้น ศาลเห็นว่า การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้เสียหาย จึงเป็นสาระสำคัญที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะกรรมการ

สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๕[๓๙] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม เมื่อปรากฏว่าในขณะที่ทำการสอบสวนคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนใหม่แต่งตั้งขึ้นไม่ได้เรียกผู้ตายซึ่งขณะนั้นยังมีชีวิตอยู่ให้มาชี้แจงทั้งที่สามารถเรียกมาสอบสวนได้ จึงเห็นว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอน อันเป็นสาระสำคัญ ประกอบกับกระทรวงการคลังได้มีความเห็นให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดใหม่ แต่ขณะนี้ยังไม่ปรากฏผลการพิจารณาของคณะกรรมการชุดใหม่ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดำเนินการสอบข้อเท็จจริงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงทำให้ผลการสอบข้อเท็จจริงไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย ผู้ตายจึงยังไม่เป็นผู้กระทำละเมิด การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดออกคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะทายาทหรือผู้จัดการมรดกจึงยังไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๐/๒๕๔๙)**

คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น

ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้กรณีที่การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายคน เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น ดังนั้น การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมโดยไม่ระบุให้ชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องรับผิดชดใช้เงินในส่วนของตนเป็นจำนวนเท่าใด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

---

[๓๙] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องโต้แย้งคำสั่งของสถาบันพระปกเกล้าที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้เงินยืมคืนแก่ทางราชการร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา กรณีนางสาว ส. ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีได้ขอยืมเงินจากทางราชการเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการตัดสินการประกวดแนวความคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ภายหลังการจัดประชุมเสร็จสิ้น ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการจ่ายเงินยืมคงเหลือคืนให้แก่ฝ่ายการเงินของสถาบันฯ จึงได้มีการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้รับผิดในกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อเงินยืมส่วนที่เหลือยังไม่มีการส่งคืนและไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเงินที่เหลือนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลใดระหว่างนางสาว ส. ในฐานะผู้ยืม และผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้เก็บรักษาเงินยืมดังกล่าวไว้ตั้งแต่ต้น จึงควรให้เป็นความรับผิดร่วมกันระหว่างนางสาว ส. กับผู้ฟ้องคดี สถาบันฯ จึงได้วินิจฉัยสั่งการตามความเห็นของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวโดยเรียกให้นางสาว ส. ร่วมกับผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้เงินให้แก่สถาบันฯ นั้น ศาลปกครองกลางเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเงินที่ยืมมานั้น ในเวลาใช้จ่ายส่วนที่เป็นค่าเบี้ยประชุม นางสาว ส. จะเป็นผู้รับผิดชอบ และส่วนที่เป็นค่าอาหารว่าง ผู้ฟ้องคดีหรือนางสาว ส. จะเป็นผู้รับผิดชอบจัดซื้อ จึงฟังได้ว่าเงินยืมเหลือจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีและนางสาว ส. ส่วนการที่นางสาว ส. ซึ่งเป็นผู้ยืมเงินแต่ไม่เก็บรักษาเงินไว้ด้วยตนเอง แม้ว่าจะเป็นความผิดส่วนหนึ่งของนางสาว ส. แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดประชุมคณะกรรมการฯ ไม่ได้กำชับให้นางสาว ส. เป็นผู้เก็บรักษาเงินแต่กลับนำเงินดังกล่าวมาเก็บรักษาไว้เอง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดในกรณีที่ยังไม่มีการส่งคืนเงินยืมเหลือจ่ายให้แก่ฝ่ายการเงินด้วย และเนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเงินยืมส่วนที่เหลือจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีหรือนางสาว ส. ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการครึ่งหนึ่งของจำนวนเงินดังกล่าว และโดยที่กรณีนี้เป็นกรณีที่การกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน ซึ่งมาตรา ๘ วรรคสี่แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติห้ามมิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าสถาบันฯ ได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและนางสาว ส. รับผิดชดใช้เงินอย่างลูกหนี้ร่วมโดยไม่ระบุให้ชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้เงินในส่วนของตนเป็นจำนวนเท่าใด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินของสถาบันฯ เฉพาะส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้เงินร่วมกับนางสาว ส. อย่างลูกหนี้ร่วม **(คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๗๙๗/๒๕๔๘)**[๔๐]

---

[๔๐] คดีถึงที่สุดไม่มีการอุทธรณ์

บทที่ ๒

เงื่อนไขการฟ้องคดีความรับผิดทางละเมิดต่อศาลปกครอง

๒.๑ เงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

<u>กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายฯ</u>

(๑) สมาชิกสภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการบริหารกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล จึงมีสิทธิฟ้องเทศบาลและนายกเทศมนตรีในกรณีที่มีการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการดูแลตรวจสอบกิจการของเทศบาลและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาล

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครและดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ฟ้องว่า เทศบาลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกคำสั่งให้ผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างถนนและระบบระบายน้ำหยุดงาน รวมทั้งอนุมัติให้ผู้รับจ้างดังกล่าวขยายเวลาก่อสร้างออกไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งเป็นการกระทำที่มิชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ อันเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ ทำให้เทศบาลนครได้รับความเสียหายเนื่องจากงานก่อสร้างล่าช้า และไม่ได้ปรับผู้รับจ้าง จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีข้างต้น รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปรับผู้รับจ้างตามข้อสัญญา นั้น เป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครและดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเทศบาลนคร มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารกิจการของเทศบาลนครให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล จึงชอบที่จะดูแลและตรวจสอบการบริหารกิจการของเทศบาลนครให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาล ผู้ฟ้องคดี

จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง[๔๑] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒-๔๖๔/๒๕๔๗)**

(๒) ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินย่อมเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองใช้อำนาจตามกฎหมายโดยไม่ชอบก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าการประปาส่วนภูมิภาค อำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการสร้างบ้านพักและอ่างเก็บน้ำรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งตัดต้นยางพาราของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒/๒๕๔๘)**

(๓) ผู้ติดตามรายการโทรทัศน์อาจเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่หน่วยงานทางปกครองระงับการให้บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมแก่บริษัทที่ผลิตรายการโทรทัศน์ อันทำให้ผู้ติดตามรายการไม่อาจติดต่อสื่อสารเพื่อแสดงความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์ดังกล่าวได้

(๓.๑) การที่บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ระงับการให้บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมหรือโกลบแซ็ท และการให้บริการทางเครือข่ายอินเตอร์เน็ตแก่บริษัท ท. ซึ่งประกอบกิจการให้บริการผลิตและกระทำด้วยประการอื่นซึ่งรายการทางโทรทัศน์ วิทยุ เคเบิลทีวี ผลิตเวบไซต์ผ่านระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ผู้ติดตามรายการ

---

[๔๑] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๒ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ฯลฯ ฯลฯ

เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจรทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เอเอสทีวีและทางเวบไซต์ผู้จัดการ ไม่สามารถติดต่อสื่อสารเพื่อแสดงความคิดเห็นกับรายการที่บริษัท ท. เป็นผู้ดำเนินการ นั้น ผู้ติดตามรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจรทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เอเอสทีวี และทางเวบไซต์ผู้จัดการ จึงอาจเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๘/๒๕๔๙)**

<u>กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายฯ</u>

(๑) การมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นกระบวนการบริหารงานภายในของฝ่ายปกครอง ยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี

(๑.๑) กรณีที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวรในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ฟ้องคดีดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีถูกร้องเรียนกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์โดยมิชอบ ซึ่งแม้ผลการสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีมูลความผิดตามที่ร้องเรียน แต่การบริหารงานของผู้ฟ้องคดีได้ส่งผลในทางลบต่อการบริหารงานบุคคลและงานบริหารของคณะวิศวกรรมศาสตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวรจึงได้เสนอเรื่องให้สภามหาวิทยาลัยนเรศวรพิจารณาต่อไป นั้น การดำเนินการดังกล่าวของอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเสนอผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง จึงยังไม่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นคดีต่อศาลปกครองได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๘/๒๕๔๗)**

(๑.๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานส่วนตำบลฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ทุจริตในการจ่ายเงินค่าแรงงานให้กับราษฎรที่รับจ้างทำงานในโครงการต่างๆ ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย ซึ่งต่อมานายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้เงินให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามความเห็นของนายอำเภอซึ่งเห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดียังได้รับความเสียหายจากการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

วินัยอย่างร้ายแรงเกี่ยวกับกรณีการทุจริตข้างต้นอีกด้วย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำละเมิดหรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕[๔๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง[๔๓] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยนั้น เป็นกระบวนการบริหารงานภายในของฝ่ายปกครอง ซึ่งยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๒๕๔๘)**

(๑.๓) มติของอนุกรรมการสามัญประจำมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และคำสั่งของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการชุมนุมของกลุ่มบุคคลในมหาวิทยาลัย มิใช่เป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เป็นเพียงกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อให้

---

[๔๒] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ฯลฯ ฯลฯ

"คำสั่งทางปกครอง" หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ ฯลฯ

[๔๓] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๒ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นหรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด

ผู้ออกคำสั่งพิจารณาในเบื้องต้นว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไปเท่านั้น มติและคำสั่งดังกล่าวไม่ได้มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนมติของอนุกรรมการสามัญประจำมหาวิทยาลัยรามคำแหง และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงข้างต้น รวมทั้งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๔๘)**

(๑.๔) การที่นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีที่เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบล และการที่คณะกรรมการฯ ทำการสอบสวนเรื่องดังกล่าว ตลอดจนการที่นายอำเภอจัดทำรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อวินิจฉัยสั่งการนั้น เป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจเพื่อที่จะวินิจฉัยหรือออกคำสั่งต่อไป ยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่จะฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ และหนังสือรายงานผลการสอบสวนของนายอำเภอ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๕/๒๕๔๘)**

(๑.๕) กรณีที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับเจ้าพนักงานพัสดุ ๖ (ผู้ฟ้องคดี) กรณีปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยึดระเบียบแบบแผนของทางราชการ ไม่เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา และกระทำการอันเป็นการกลั่นแกล้งให้ร้ายโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้บังคับบัญชา ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำของผู้ฟ้องคดีในข้อกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยเพื่อรายงานนายกเทศมนตรีสั่งการต่อไป ดังนั้น การกระทำตามหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๔๙)**

(๒) หนังสือตอบข้อหารือไม่มีสภาพบังคับให้ใครต้องปฏิบัติตาม ไม่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย

หนังสือตอบข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยที่นายอำเภอสำเนาให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารทราบว่าร้านอาหารลักษณะใดเป็นสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑)[๔๔] แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ต้องขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการ และต้องขออนุญาตจัดฉายหรือให้บริการโดยแสดงภาพและหรือเสียงตามกฎหมาย นั้น เป็นเพียงการตอบข้อหารือซึ่งไม่มีสภาพบังคับให้ใครต้องปฏิบัติตาม จึงไม่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๔/๒๕๔๗)**

(๓) การที่หน่วยงานทางปกครองใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมไม่ใช่การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นจำเลยที่ถูกฟ้องในคดีดังกล่าวตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องหน่วยงานทางปกครองด้วยเหตุจากการกระทำดังกล่าวต่อศาลปกครอง

กรณีที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดี) นำข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมภายในประเทศและต่างประเทศฟ้องต่อศาลแพ่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินที่ค้างชำระ ทั้งที่ทราบแล้วว่าผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าวต่อศาลปกครองแล้ว ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียชื่อเสียงเกียรติยศ จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย นั้น การที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขนำข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมภายในประเทศและต่างประเทศไปฟ้องต่อศาลยุติธรรม เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการนำคดีไปฟ้องดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดจึงฟ้องเรียกค่าเสียหายนั้น เป็นการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า การใช้สิทธิทางศาลของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย มิใช่การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น และมิใช่การละเลยต่อหน้าที่

---

[๔๔] พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"สถานบริการ" หมายความว่า สถานที่ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้าดังต่อไปนี้

(๑) สถานเต้นรำ รำวง หรือรองเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคู่บริการ

ฯลฯ ฯลฯ

ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร แต่เป็นการใช้สิทธิตามสัญญา ดังนั้น การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลจึงมิใช่การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๖/๒๕๔๘)**

(๔) การที่เจ้าพนักงานที่ดินทำการรังวัดที่ดินตามคำร้องขอออกโฉนดของบุคคลอื่นในขณะที่สำนักงานที่ดินจังหวัดได้ระงับการออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวไว้แล้วเพื่อรอผลการพิจารณาของศาล การรังวัดที่ดินข้างต้นจึงถือไม่ได้ว่ามีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวอยู่อันจะเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการรังวัดที่ดินตามคำขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อนำเสนอเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดดำเนินการประกาศออกโฉนดที่ดินต่อไป เป็นการกระทำโดยไม่ชอบเนื่องจากมีเจตนาช่วยเหลือสนับสนุนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ได้มาซึ่งที่ดินโดยมิชอบ อันเป็นการละเมิดต่อทรัพย์สินและรบกวนสิทธิการครอบครองโดยปกติสุขในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทำให้ไม่สามารถประกอบธุรกิจได้ตามปกติ จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการรังวัดที่ดินตามคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยมิชอบ โดยมีเจตนาช่วยเหลือสนับสนุนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมบริวารทำการรื้อรั้วลวดหนามและเสาปูนออกจากแนวเขตที่ดินพิพาท เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดขอให้พิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีไว้อีกทางหนึ่งด้วย โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดได้ระงับการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้แล้ว เพื่อรอผลการพิจารณาของศาลจังหวัด ดังนั้น การกระทำเฉพาะในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังถือมิได้ว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีจนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๖/๒๕๔๘)**

(๕) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอในเรื่องที่ได้ยื่นขออนุญาตไว้ เมื่อผู้ฟ้องคดีขอยกเลิกคำขอเนื่องจากเตรียมเอกสารไม่ครบทำให้ไม่อาจดำเนินการตามที่ขออนุญาตจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครองดังกล่าว

กรณีผู้ฟ้องคดียื่นคำขอส่งสินค้าสัตว์น้ำประเภทกุ้งกุลาดำตัมเด็ดหัวปอกเปลือกไปจำหน่ายยังต่างประเทศต่อกรมศุลกากร แต่กรมศุลกากรไม่อนุญาตให้ตรวจปล่อยสินค้าดังกล่าวโดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องมีหนังสืออนุญาตจากกรมประมงและหนังสือรับรองคุณภาพสินค้าเสียก่อน ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำขอยกเลิกการตรวจปล่อยสินค้าดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการเพิ่มขั้นตอนการอนุญาตส่งออกโดยมีเจตนากลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่สามารถส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าได้ตามสัญญา ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องกรมประมงและกรมศุลกากรว่ากระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่การที่กรมศุลกากรแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบริษัทผู้ประกอบกิจการค้าสัตว์น้ำนำหนังสืออนุญาตจากกรมประมงและหนังสือรับรองคุณภาพสินค้ามาแสดงนั้น เป็นคำสั่งเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการสั่งคำขอตรวจปล่อยสินค้าที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตส่งออกไปต่างประเทศเท่านั้น กรมศุลกากรยังมิได้มีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำขอส่งสินค้าออกนั้นแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีขอยกเลิกการตรวจปล่อยสินค้าพิพาทเนื่องจากผู้ฟ้องคดีเตรียมเอกสารไม่ครบและกรมศุลกากรได้อนุญาตตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๔๐/๒๕๔๘)**

(๖) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองมีคำสั่งปฏิเสธการขออนุญาตในเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่เอกชนผู้อยู่ภายใต้กำกับดูแลร้องขอ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวย่อมได้แก่เอกชนผู้ที่ร้องขออนุญาต ไม่ใช่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่สัญญากับเอกชนข้างต้นในการให้บริการเกี่ยวกับเรื่องที่มีการร้องขออนุญาต แม้ว่าคำสั่งจะมีผลต่อการเรียกเก็บค่าบริการของผู้ฟ้องคดีตามสัญญาก็ตาม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นบริษัทจำกัดประกอบกิจการพัฒนาชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์สำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ให้กับบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ผู้ฟ้องคดีมิใช่บริษัทหลักทรัพย์ที่อยู่ในระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ของ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อบริษัทหลักทรัพย์ที่ใช้บริการของผู้ฟ้องคดีขออนุญาตเปลี่ยนแปลงชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์เดิมเป็นชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ของผู้ฟ้องคดี แต่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่อนุญาต จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ที่ถูกกระทบสิทธิและเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายได้แก่บริษัทหลักทรัพย์ดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ให้บริการแก่บริษัทหลักทรัพย์ซึ่งไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการในการใช้ชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์จากบริษัทหลักทรัพย์ ถือเป็นความเสียหายอันเกิดจากสัญญาจ้างระหว่างผู้ฟ้องคดีกับบริษัทดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗/๒๕๔๙)**

(๗) กรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้โดยเฉพาะ การยื่นฟ้องคดีในขณะยังไม่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีหนังสือร้องขอให้หน่วยงานทางปกครองดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่วินิจฉัยหนังสือร้องขอของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ที่ขอให้วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามสิทธิของการเป็นผู้ถือบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า และให้คืนเงินค่ารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลซึ่งผู้ฟ้องคดีเข้ารับการรักษาเรียกเก็บจากผู้ฟ้องคดี โดยขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาหนังสือร้องขอโดยเร็วและให้คืนเงินค่ารักษาพยาบาลดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้คืนเงินค่ารักษาพยาบาล แต่ไม่ได้รับการวินิจฉัย ถือว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อการวินิจฉัยหนังสือร้องขอดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาที่ต้องพิจารณาไว้ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือ

อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้และมีสิทธิฟ้องคดีต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้พิจารณาหนังสือร้องขอให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีในเวลาที่ยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๙/๒๕๔๙)**

(๘) เมื่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งข้อพิพาทซึ่งมีการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เป็นกรณีที่ศาลยุติธรรมได้เคยมีคำวินิจฉัยถึงที่สุดไว้แล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องถูกผูกพันตามคำวินิจฉัยดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวที่จะนำมาฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองอีก

(๘.๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ากรมที่ดินและสำนักงานที่ดินจังหวัดใช้หลักฐานหนังสือการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในที่ดิน ออกหนังสือรับรองการประโยชน์ในที่ดิน (น.ส. ๓) ให้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงตามคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๕/๒๕๔๗ ซึ่งเป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องกรมที่ดินและสำนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อขอให้เพิกถอนการออก น.ส. ๓ ข้างต้น ฟังเป็นที่ยุติว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดออก น.ส. ๓ ให้กับบุคคลอื่นโดยชอบด้วยกฎหมายตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ผู้ฟ้องคดีได้กระทำไว้ในศาลยุติธรรมและคดีถึงที่สุดแล้ว คำพิพากษาของศาลจึงผูกพันผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๔๕[๔๕] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของสำนักงานที่ดินจังหวัดที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๒/๒๕๔๙)**

---

[๔๕] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใดๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งนับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสียถ้าหากมี

ฯลฯ ฯลฯ

(๘.๒) กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินสมคบกับนาย ส. ผู้เริ่มก่อตั้งและเป็นกรรมการของมูลนิธิส่งเสริมศีลธรรมอิสลาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินมีโฉนดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการปลอมแปลงเอกสารหลักฐานของผู้ฟ้องคดีในการมอบอำนาจให้นาย ส. ไปจดทะเบียนยกที่ดินพิพาทในส่วนของผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเสน่หา โดยเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพฯ ไม่ตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนสมรสระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ส. อันเป็นการกระทำเพื่อให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงตามคำฟ้องปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดมีนบุรี และคดีถึงที่สุดแล้วตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๗/๒๕๔๓ โดยศาลพิพากษาให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทกลับมาเป็นกรรมสิทธิ์ของบุตรทั้งหกคนของผู้ฟ้องคดีและของนาย ส. บางส่วน โดยยังคงมีชื่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทอยู่อีกจำนวน ๓๒ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวย่อมต้องผูกพันตามคำพิพากษาของศาลฎีกาอันถึงที่สุดแล้วนั้นตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิใดๆ ในที่ดินพิพาทเนื้อที่จำนวน ๓๒ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๑/๒๕๔๙)**

(๙) ผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังในการพิจารณารายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑๗ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพิจารณาทางปกครองเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง ยังไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่จะมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

กรณีที่มหาวิทยาลัยมหิดลมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังในการพิจารณาสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามข้อ ๑๗ วรรคสอง[๔๖] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้างานแพทยศาสตร์ศึกษา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี รับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงโดยปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอาศัยโอกาสดังกล่าวทุจริตยักยอกเงินค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์ไปเป็นประโยชน์ส่วนตน แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งข้างต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากในการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการฯ ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน นั้น ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการฟ้องกระทรวงการคลังว่า แม้ว่าการดำเนินการตามข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จะกำหนดว่า เมื่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้รับผลการพิจารณาแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใดแล้วให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ และข้อ ๑๘[๔๗] กำหนดว่า เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งมีผลเป็นการบังคับผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ว่าต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และความเห็นของกระทรวงการคลังดังกล่าว

[๔๖-๔๗] <u>ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙</u>

ข้อ ๑๗ ฯลฯ ฯลฯ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ฯลฯ ฯลฯ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น วินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ย่อมมีผลผูกพันหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดก็ตาม แต่ความเห็นของกระทรวงการคลังเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพิจารณาทางปกครอง เพื่อออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น จึงยังไม่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล อันจะถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิยื่นฟ้องกระทรวงการคลังต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๒ – อ.๒๙๓/๒๕๔๙)**

(๑๐) กรณีที่ไม่มีพยานหลักฐานใดแสดงให้เห็นได้ว่าในขณะยื่นฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าหน่วยงานทางปกครองตั้งตู้ชุมสายโทรศัพท์และเสาโทรศัพท์เป็นอุปสรรคต่อการใช้ที่ดินและอาคารดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และบริษัท ทีทีแอนด์ที (มหาชน) จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตั้งตู้ชุมสายโทรศัพท์และเสาโทรศัพท์บริเวณด้านหน้าอาคารพาณิชย์ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่ได้ให้บุคคลอื่นลงชื่อถือกรรมสิทธิ์แทนไว้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำรถยนต์เข้าไปเก็บในอาคาร เป็นอุปสรรคและเป็นอันตรายในการขนสิ่งของเข้าบ้าน บดบังทัศนียภาพบริเวณหน้าอาคาร และทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้พื้นที่ถนนได้อย่างเต็มที่ จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีย้ายตู้ชุมสายโทรศัพท์และเสาโทรศัพท์พิพาทดังกล่าวไปติดตั้งที่อื่น นั้น เมื่อตามหลักฐานการจดทะเบียนของเจ้าพนักงานที่ดินระบุว่า นาง ม. และนาย ช. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่มีตู้ชุมสายโทรศัพท์และเสาโทรศัพท์พิพาทตั้งอยู่ มิใช่ผู้ฟ้องคดี แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยเป็นผู้สั่งจ่ายเช็คชำระค่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง แต่ไม่มีพยานหลักฐานอื่นที่แสดงได้โดยชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แต่ให้บุคคลอื่นลงชื่อถือกรรมสิทธิ์แทน ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าทำสัญญาจะซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเพิ่งย้ายทะเบียนบ้านเข้าบ้านพิพาทภายหลังจากที่ได้ยื่นฟ้องคดีนี้แล้ว จึงรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของหรือยึดถือครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทในวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๖/๒๕๔๙)**

๒.๒ เงื่อนไขเกี่ยวกับคำบังคับเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๗๒

๒.๒.๑ กรณีที่ศาลไม่สามารถออกคำบังคับตามมาตรา ๗๒ ได้

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

(๑) กรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้วก่อนที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณา จึงเป็นกรณีที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับในส่วนของคำขอซึ่งสืบเนื่องมาจากเหตุดังกล่าวได้

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีตรวจรับงานจ้างทั้งที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานไม่ครบตามสัญญาจ้าง และต่อมานายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมในทางทุจริตและเสื่อมเสียทางศีลธรรม หลังจากนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีประกาศลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๖ โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และต่อมาได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ข้างต้น รวมทั้งเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งซ่อมแทนผู้ฟ้องคดี ตลอดจนให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง[๔๘] แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ บัญญัติให้คำวินิจฉัยซึ่งวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นที่สุด การฟ้องเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าวจึงไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง สำหรับประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนผู้ฟ้องคดีนั้น ประกาศดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะ การฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว

---

[๔๘] พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๔๗ ตรี ฯลฯ ฯลฯ

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

ฯลฯ ฯลฯ

จึงไม่ต้องอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง[๔๙] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ในประกาศฯ ได้ล่วงพ้นมาแล้ว ถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ได้หมดสิ้นไปแล้ว ศาลจึงไม่อาจกำหนดคำบังคับให้ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีในส่วนนี้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (สำหรับคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นกรณีขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลมีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้) **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๗/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่มีสถานภาพเป็นข้าราชการเนื่องจากเกษียณอายุราชการแล้วขณะที่ยื่นฟ้องคดี ศาลจึงไม่อาจออกคำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งย้อนหลังตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้

(๒.๑) ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ๘ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้รับความไม่เป็นธรรมจากการที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนัก ซึ่งในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นอันดับสองทั้งอายุราชการและเงินเดือน แต่คำสั่งดังกล่าวได้แต่งตั้งให้บุคคลที่มีอาวุโสน้อยกว่าผู้ฟ้องคดีรักษาราชการแทนตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักตามโครงสร้างใหม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้ทำการประเมินผลงานและไม่พิจารณาดำเนินการตามหลักอาวุโสตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการบริหารงานทั่วไป การแบ่งส่วนราชการ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น รวมทั้งการกำหนดตำแหน่ง ระดับ เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว๒๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเรื่องแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนฯ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีรักษาราชการแทนฯ และมี

---

[๔๙] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ฯลฯ ฯลฯ

คำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อำนวยการสำนัก (เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ๙) พร้อมทั้งขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว นั้น ศาลเห็นว่า กรณีขอให้เพิกถอนคำสั่ง เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีรักษาราชการแทนฯ รวมทั้งให้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อำนวยการสำนักนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนและเงื่อนไขภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากขณะที่ฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้เกษียณอายุราชการแล้ว จึงไม่มีสถานภาพเป็นข้าราชการ การที่จะสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รักษาราชการแทนและเป็นผู้อำนวยการสำนักย้อนหลัง จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองไม่อาจออกคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๔/๒๕๔๘)**

(๒.๒) คำขอให้ศาลดำเนินคดีอาญาและลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ศาลไม่สามารถออกคำบังคับได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแทนเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดภายหลังจากพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานทางปกครองรู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ศาลย่อมไม่อาจออกคำบังคับแก่ผู้เป็นทายาทข้างต้นได้ เนื่องจากเป็นกรณีที่ต้องห้ามฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรณีที่เจ้าหน้าที่ศุลการักษ์ในสังกัดกรมศุลกากรละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งของกรมศุลกากร (ผู้ฟ้องคดี) ทำให้นิติบุคคลเอกชนอาศัยเป็นช่องทางทุจริตในการขอรับเงินชดเชยค่าภาษีโดยไม่มีการส่งออกสินค้าตามที่สำแดงไว้ในใบขนสินค้า ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงทายาทโดยธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้นำค่าสินไหมทดแทนมาชำระแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ทายาทโดยธรรมเพิกเฉยไม่นำเงินมาชำระ นั้น ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิฟ้องทายาทโดยธรรมดังกล่าวให้รับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ตามมาตรา ๑๕๙๙[๕๐] และ

---

[๕๐] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๙๙ เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท

ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๖๐๐[๕๑] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เนื่องจากเป็นกรณีเจ้าหนี้ฟ้องขอให้บังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีต่อเจ้ามรดก จึงต้องห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดกตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม[๕๒] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตั้งแต่ขณะที่มีการขอให้จ่ายเงินบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหนี้ได้รู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดซึ่งเป็นเจ้ามรดกตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นกรณีต้องห้ามมิให้ฟ้องร้องบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะทายาทโดยธรรมของเจ้าหน้าที่ข้างต้นชดใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์มรดกใด ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองจึงไม่อาจออกคำบังคับให้ทายาทโดยธรรมดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๗๒ แห่งพระบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔/๒๕๔๙)**

๒.๒.๒ กรณีที่ศาลไม่จำเป็นต้องออกคำบังคับ

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงิน หน่วยงานของรัฐสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ หน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิฟ้องคดี

[๕๑-๕๒] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๖๐๐ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดต่าง ๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๗๕๔ ฯลฯ ฯลฯ

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๙๓/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกมีกำหนดอายุความยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก

ฯลฯ ฯลฯ

(๑) ในคดีที่กรมการค้าต่างประเทศมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังเรียกให้เจ้าหน้าที่ในสังกัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความรับผิดทางละเมิด กรณีมิได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายภายในกำหนดเวลา ทำให้กรมการค้าต่างประเทศไม่สามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้เพิ่มเติมได้ กรมการค้าต่างประเทศจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒[๕๓] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีรับทราบคำสั่งแล้ว แต่ไม่ชำระเงินโดยถูกต้องครบถ้วน กรมการค้าต่างประเทศย่อมมีอำนาจบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินได้โดยใช้มาตรการบังคับทางปกครองทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้แก่กรมการค้าต่างประเทศให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา ๕๗[๕๔] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กรณีจึงถือได้ว่าการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายของกรมการค้าต่างประเทศไม่จำเป็นต้องขอให้ศาลออกคำบังคับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรมการค้าต่างประเทศจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖/๒๕๔๗**)

---

[๕๓] พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

[๕๔] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนเจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึดการอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๔/๒๕๔๗, ที่ ๒๔๒/๒๕๔๗, ที่ ๑๒/๒๕๔๘ และที่ ๑๙๖/๒๕๔๘

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ผู้ฟ้องคดี) ไม่มีสิทธิฟ้องกรรมการตรวจการจ้างซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างของบริษัทผู้รับเหมาให้รับผิดในค่าเสียหายจากการชำรุดบกพร่องของการก่อสร้างอาคารเรียนและปฏิบัติการ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับกรรมการตรวจการจ้าง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้โดยตรงอยู่แล้วตามมาตรา ๕๗[๕๕] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ศาลจึงไม่จำต้องออกคำบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำจังหวัดและเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของโรงพยาบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยปล่อยปละละเลยและเอื้อประโยชน์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริต เบียดบังเงินของโรงพยาบาลประจำจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยราชการในสังกัดของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ฟ้องคดี) ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒[๕๖] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว หากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมชำระผู้ฟ้องคดีย่อมมีอำนาจบังคับชำระหนี้ด้วยตนเองโดยใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีและขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ให้ครบถ้วนได้ ดังนั้น จึงเป็นกรณีที่ถือได้ว่าการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีไม่จำต้องออกคำบังคับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าตามนัยมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะเลือกใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือไม่ก็ได้นั้น เป็นการตีความที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

---

[๕๕] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๕๔ หน้า ๗๑

[๕๖] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๕๓ หน้า ๗๑

ซึ่งมุ่งประสงค์จะให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานทางปกครองที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมายให้สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่มีวิธีปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้น ถือว่าเป็นปัญหาในทางบริหารจัดการของผู้ฟ้องคดีเอง มิใช่เป็นข้ออ้างในการที่จะไม่ใช้มาตรการบังคับทางปกครองแต่อย่างใด **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๘/๒๕๔๗)**

(๔) กรณีที่เทศบาลตำบล (ผู้ฟ้องคดี) มีคำสั่งเรียกให้นายกเทศบาลตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้เงินให้กับทางราชการ เนื่องจากนายกเทศบาลตำบลขยายระยะเวลาการก่อสร้างถนนให้ผู้รับจ้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้เทศบาลตำบลได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ได้ค่าปรับจากผู้รับจ้างซึ่งดำเนินการก่อสร้างไม่แล้วเสร็จตามสัญญา แต่นายกเทศบาลตำบลไม่ยอมชำระเงินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง นั้น ศาลเห็นว่า เทศบาลตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะโดยจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำตามมาตรา ๕๐[๕๗] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ การที่นายกเทศบาลตำบล

---

[๕๗] พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

(๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

(๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

(๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

(๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

(๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ทำสัญญาจ้างก่อสร้างถนนกับผู้รับจ้างจึงเป็นการแสดงเจตนาทำสัญญาจ้างในนามเทศบาลตำบล เมื่อเทศบาลตำบลเห็นว่าการที่นายกเทศบาลตำบลขยายระยะเวลาการก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ไม่ได้รับค่าปรับจากการที่ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามสัญญา เทศบาลตำบลในฐานะหน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้นายกเทศบาลตำบลชดใช้เงินจากการกระทำละเมิดได้ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หากนายกเทศบาลตำบลไม่ชดใช้เงิน เทศบาลตำบลมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้ชำระเงินได้ตามมาตรา ๕๕[๕๘] และมาตรา ๕๗[๕๙] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ออกคำบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เทศบาลตำบลจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๑/๒๕๔๘ และที่ ๑๙๖/๒๕๔๘)**

๒.๓ เงื่อนไขเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

๒.๓.๑ กรณีบุคคลภายนอกฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)

<u>กรณีละเมิดจากคำสั่งทางปกครอง</u>

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) กรณีได้รับความเสียหายจากคำสั่งทางปกครอง เมื่อมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้สิทธิผู้ฟ้องคดีในการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ครบถ้วนและเมื่อเจ้าหน้าที่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์แล้วหรือมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีไปฟ้องศาลได้

---

[๕๘] <u>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</u>

มาตรา ๕๕ การบังคับทางปกครองไม่ใช้กับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

[๕๙] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๕๔ หน้า ๗๑

ในคดีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดี) อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด แต่ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้ารับราชการอีก เนื่องจากทราบในภายหลังว่าตนไม่มีคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามโครงการดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้จ่ายเงินบำนาญและเงินเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ต่อมากรมบัญชีกลางได้ยกเลิกการสั่งจ่ายเงินบำนาญดังกล่าวโดยสั่งจ่ายเงินบำนาญใหม่ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากการสั่งจ่ายเงินบำนาญเดิมคลาดเคลื่อนเพราะผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติราชการและไม่มีสิทธิรับเงินเดือนในช่วงที่ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการในครั้งแรก จึงไม่สามารถนำช่วงเวลาดังกล่าวมาคำนวณบำเหน็จบำนาญให้กับผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการตามโครงการข้างต้น เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย โดยทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการในช่วงเวลาที่ลาออกจากราชการ จึงไม่ได้รับเงินเดือนและไม่มีสิทธินับระยะเวลาดังกล่าวเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้วครั้งหนึ่ง แต่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปดำเนินการยื่นอุทธรณ์คำสั่งจ่ายเงินบำนาญต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาร้องทุกข์ตามกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยและขอให้นำช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการในครั้งแรกมารวมคำนวณบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ศาลเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญแก่ข้าราชการซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองเกินกำหนดระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง[๖๐] และมาตรา ๔๐[๖๑] แห่งพระราชบัญญัติ

---

[๖๐] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๔๙ หน้า ๖๘

[๖๑] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

(มีต่อหน้าถัดไป)

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้ยื่นอุทธรณ์แล้ว แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณาเพราะเป็นการยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามกฎหมาย จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๖/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีโต้แย้งคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวด้วย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการตามคำสั่งลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๗ เนื่องจากละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการใหม่ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๑ ต่อรองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลางว่าไม่ประสงค์จะรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และได้มีการแจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่มีเหตุผล และทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งและให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวซึ่งกระทบสิทธิของตนไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งเพื่อให้แก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๔[๖๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีเกี่ยวกับคำสั่งไม่รับผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการใหม่ที่เป็นมูลให้เกิดสิทธิเรียกค่าเสียหายแล้ว ย่อมไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งนั้นด้วย **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๕/๒๕๔๘)**

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๖๑ หน้า ๗๕)

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

[๖๒] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๔๙ หน้า ๖๘

(๓) กรณีอื่น ๆ ที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องคดีเนื่องจากยังไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

(๓.๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่ธนาคารออมสินยกเลิกการประกวดราคาจ้างก่อสร้างสำนักงานเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำที่สุดได้รับความเสียหาย นั้น การสั่งยกเลิกการประกวดราคาถือเป็นการสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอหรือการดำเนินการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๔[๖๓] แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๙/๒๕๔๘)**

(๓.๒) กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินปฏิเสธการเพิกถอนการจดทะเบียนที่ดินแบ่งหักเป็นที่สาธารณประโยชน์ตามที่เจ้าของที่ดินร้องขอ ถือเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งคู่กรณีต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดเสียก่อน เมื่อประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ เจ้าของที่ดินจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๔[๖๔] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดิน จึงเป็นกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย เจ้าของที่ดินจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๔/๒๕๔๙)**

(๓.๓) กรณีที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าพนักงานพัสดุของเทศบาลจำนวนหนึ่งขั้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทำหนังสือร้องเรียนขอความเป็นธรรมของผู้เสนอราคาในการสอบราคาจัดซื้อวัสดุของเทศบาลซึ่งเป็นเอกสารของทางราชการสูญหายในขณะที่อยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งมีพฤติการณ์ให้การเท็จต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นเหตุให้เทศบาลได้รับความเสียหาย นั้น โดยที่คำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนถือเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งให้เทศบาลชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยยังไม่พ้นระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ ถือว่าผู้ฟ้องคดียังมิได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดและได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น

[๖๓-๖๔] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๔๙ หน้า ๖๘

ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๔๙)**

(๔) กรณีมีข้อกำหนดให้ดำเนินการเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาก่อน

กรณีมีข้อกำหนดให้ดำเนินการเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาก่อนนำคดีมาฟ้องศาล ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะดังกล่าวก่อน จึงจะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๘/๒๕๔๖ และที่ ๓๗๘/๔๗)**

๒.๓.๒ กรณีบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานทางปกครองให้พิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๓ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานทางปกครองที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

(๑) คำสั่งให้ใช้เงินตามมาตรา ๑๒[๖๕] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีต้องอุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตตามคำสั่งให้ชดใช้เงินและปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว หากศาลนำมาเป็นเหตุสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดียังมิได้ดำเนินการอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดีจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย ศาลจึงให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกันกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๕/๒๕๔๖ ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๓/๒๕๔๘ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๙๕)

---

[๖๕] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๕๓ หน้า ๗๑

(๒) การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายโดยเป็นกรณีที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบก่อนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบลได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ทุจริตในการจ่ายเงินค่าแรงงานให้กับราษฎรที่รับจ้างทำงานในโครงการต่างๆ ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย และต่อมานายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้กระทำละเมิดตามที่ถูกกล่าวหาจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยเป็นจำนวนค่าเสียหายไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีสามารถสั่งการได้โดยไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ คำสั่งที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง[๖๖] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์จึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่าคำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินมิได้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ไว้

---

[๖๖] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ ฯลฯ ฯลฯ

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

ฯลฯ ฯลฯ

ตามมาตรา ๔๐[๖๗] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงถือว่าเป็นการแจ้งคำสั่งทางปกครองที่ไม่ครบถ้วน ดังนั้น ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงขยายเป็น ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ซึ่งยังเหลือระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีสามารถอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งได้ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้วนั้น เมื่อปรากฏว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายหลังการฟ้องคดีจึงไม่อาจนำมาเป็นข้อพิจารณาในการรับคำฟ้องได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งข้างต้นแล้ว ย่อมถือเป็นการเริ่มสิทธิในการนำคดีมาฟ้องใหม่ได้ต่อไป **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมิได้แจ้งสิทธิการอุทธรณ์ไว้ ระยะเวลาการอุทธรณ์จะขยายเป็นหนึ่งปีตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง[๖๘] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกันกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓/๒๕๔๖ ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๒๕๔๘ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๙๕ – ๙๖)

๒.๔ เงื่อนไขเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของคำฟ้อง

๒.๔.๑ กรณีฟ้องผิดตัว

<u>แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด</u>

<u>กรณีที่ศาลไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา</u>

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ฟ้องคดีต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเท่านั้นให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหาย โดยจะฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำละเมิดให้รับผิดไม่ได้

(๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าแข่งขันเสนอราคาตามประกาศประกวดราคาจ้างเหมาปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนแม่น้ำแควของเทศบาลเมืองกาญจนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา

[๖๗-๖๘] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖๑ หน้า ๗๕ - ๗๖

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีออกจากการประกวดราคาเพียงเพราะเหตุที่ใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีเป็นสำเนาภาพถ่ายมิใช่ใบเสนอราคาตามแบบที่กำหนด รวมทั้งได้รับความเสียหายจากคำสั่งของนายกเทศมนตรีเมืองกาญจนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่สั่งให้ผู้เสนอราคารายอื่นเป็นผู้ชนะการประกวดราคา จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชดใช้ค่าเสียหาย นั้น ในส่วนของการฟ้องเรียกค่าเสียหาย แม้ผู้ฟ้องคดีจะกล่าวอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ตาม แต่การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะฟ้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายเท่านั้น จะฟ้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายมิได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕[๖๙] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๕/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนฟ้องว่า ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกรวยซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนทางอาญาดำเนินการสอบสวนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในการค้นหายาเสพติดตามหมายค้นของศาลโดยกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีจนทำให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้รอการเลื่อนขั้นและอัตราเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำของผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรฯ ที่กลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับโทษจึงฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดดังกล่าว แสดงว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้องเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง[๗๐] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายจึงอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๖/๒๕๔๙)**

[๖๙-๗๐] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓๖ หน้า ๔๓

๒.๔.๒ กรณีคำฟ้องไม่สมบูรณ์และไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาล[๗๑]

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่กำกับดูแลมหาวิทยาลัยรามคำแหงทำให้เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยฯ ประกาศผลสอบประมวลความรู้ของผู้ฟ้องคดีผิดพลาด ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการสอบประมวลความรู้ในหลักสูตรมหาบัณฑิต นั้น เมื่อปรากฏว่าคำฟ้องของผู้ฟ้องคดียังมีรายละเอียดไม่ชัดเจนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ละเลยการปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีอย่างไร และคำฟ้องดังกล่าวมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินอันเป็นคำขอตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่[๗๒] แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยศาลปกครองชั้นต้นได้มีหมายแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขคำฟ้องและชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามคำสั่งศาลภายในเวลาดังกล่าว ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการตามคำสั่งของศาลได้จะต้องแจ้งถึงสาเหตุของการไม่สามารถดำเนินการตามคำสั่งให้ศาลทราบ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการแก้ไขคำฟ้องให้ชัดเจนสมบูรณ์ตามคำสั่งศาล โดยยืนยันว่าคำฟ้องสมบูรณ์แล้ว และไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด ศาลปกครองจึงมีอำนาจที่จะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง[๗๓] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๗/๒๕๔๗)**

---

[๗๑] เป็นหัวข้อย่อยที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่

[๗๒] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๕ ฯลฯ ฯลฯ

การฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่การฟ้องคดีขอให้สั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้เสียค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในอัตราตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้

[๗๓] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓๗ ฯลฯ ฯลฯ

ให้ตุลาการหัวหน้าคณะแต่งตั้งตุลาการในองค์คณะคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน แล้วให้ตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำฟ้อง ถ้าเห็นว่าเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้หรือ

(มีต่อหน้าถัดไป)

๒.๕ เงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาในการฟ้องคดี

๒.๕.๑ คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

(๑) กรณีเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้น แล้วนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ศาลปกครองไม่อาจรับคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้

(๑.๑) คำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในแนวทางเดียวกันกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๑/๒๕๔๖ ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๔/๒๕๔๗, ที่ ๖๑๔/๒๕๔๗, ที่ ๔๖๙/๒๕๔๘, ที่ ๑๖๕/๒๕๔๙ และที่ อ.๒๔๙/๒๕๔๙ (โปรดดูเพิ่มเติมในเอกสารเล่ม ๑ หน้า ๑๑๒)

(๑.๒) กรณีเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองจะเปิดทำการและยังไม่พ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม แต่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว หากนำคดีดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลปกครองให้นับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ศาลปกครองเปิดทำการ (๙ มีนาคม ๒๕๔๔) โดยถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ศาลปกครองเปิดทำการ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑/๒๕๔๖ และที่ ๓๕๑/๒๕๔๘)**

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗๓ หน้า ๘๒)

ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(๒) การฟ้องโต้แย้งการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือฉบับแรกแจ้งให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยฯ เป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารที่กำลังก่อสร้างเพื่อใช้เป็นอาคารแสดงสินค้ารถยนต์ได้ร้องขอให้สำนักงานเขต (ผู้ถูกฟ้องคดี) แก้ไขการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนซึ่งบังหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไข นอกจากนั้น ยังได้มีการลงมือก่อสร้างสะพานดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งก่อสร้างสะพานลอยและสั่งห้ามการก่อสร้างไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำพิพากษา นั้น นอกจากจะเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ยังเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือฉบับแรกแจ้งให้สำนักงานเขตแก้ไขการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอย เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอันเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑[๗๔] แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๔๗)**

(๓) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีหน่วยงานของรัฐปฏิเสธการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งปฏิเสธการใช้เงินจากหน่วยงานของรัฐเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

(๓.๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีตกลงซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๐๐๑ จากนาย ล. แต่นาย ล. กลับนำที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๙๙๒ ไปยื่นขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนขายให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดไม่ได้ทำการตรวจสอบให้ถูกต้อง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่คลาดเคลื่อนและขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดและกรมที่ดินรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

---

[๗๔] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี

อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนให้กรมที่ดินเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ผิดพลาดแล้ว กรมที่ดินได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ความผิดพลาดเกิดจากการที่ผู้ขายส่งมอบที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีไม่ตรงตามที่ตกลงซื้อขายกัน ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจะต้องไปว่ากล่าวเอากับผู้ขาย ซึ่งวันที่ผู้ฟ้องคดีทราบคำชี้แจงจากกรมที่ดินว่าความผิดพลาดเกิดจากผู้ขายส่งมอบที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีไม่ตรงตามที่ตกลงซื้อขายกันถือเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ จึงเป็นการร้องทุกข์เมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามมาตรา ๒๓[๗๕] แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ไม่อาจรับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ และต่อมาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาได้เช่นเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๔/๒๕๔๗)**

(๓.๒) กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการก่อสร้างถนนเป็นเหตุให้ท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตรของผู้ฟ้องคดีเสียหายเป็นความยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๔ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดในผลแห่งละเมิดจากการดำเนินการก่อสร้างถนนดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ปฏิเสธการชดใช้ค่าเสียหายตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการซ่อมแซมท่อส่งน้ำของผู้ฟ้องคดีให้ใช้ได้เหมือนเดิม นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งปฏิเสธของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ แล้ว กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับ

---

[๗๕] พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๓ การยื่นคำร้องทุกข์ต้องกระทำภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องทุกข์ได้มีหนังสือร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีเหตุผลอันสมควรแล้วแต่กรณี

คำร้องทุกข์ที่ได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดอายุความตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจดำเนินการวินิจฉัยและเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามที่เห็นสมควร

ความเสียหายแก่ตนตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง[๗๖] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่พอใจผลคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๑๔[๗๗] แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ อันเป็นวันที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๒/๒๕๔๙)**

(๔) การฟ้องเรียกคืนที่ดินที่ถูกเวนคืนเนื่องจากไม่ได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือเพื่อขอที่ดินคืนจากหน่วยงานทางปกครองที่ดำเนินการเวนคืนที่ดินดังกล่าว

กรณีที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกพระราชบัญญัติเพื่อเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน แต่ปรากฏว่าเมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในแนวที่ทำการก่อสร้างทางหลวง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๐ เพื่อขอคืนเงินค่าทดแทนที่ดินที่ได้รับไว้และขอที่ดินคืน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ถูกเวนคืนตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐตามกฎหมายแล้ว จึงไม่อาจคืนที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่ออสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนมิได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายย่อมไม่มีอำนาจที่จะนำที่ดินนั้นไปใช้นอกเหนือจากวัตถุประสงค์

[๗๖-๗๗] พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ของกฎหมาย และชอบที่จะคืนที่ดินในส่วนที่ไม่ได้ใช้นั้นให้แก่ผู้ถูกเวนคืนตามมาตรา ๓๓ วรรคห้า[๗๘] ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเวนคืนที่ดินพิพาท ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยถือว่ากรณีนี้ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอคืนเงินค่าทดแทนที่ดินที่รับไว้และขอที่ดินคืน เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ ข้างต้น **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๙/๒๕๔๙)**

(๕) กรณีที่มีการรังวัดสอบเขตที่ดินแล้วพบว่าเทศบาลได้ก่อสร้างถนนรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยเทศบาลไม่ได้โต้แย้งในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องขอให้รื้อถอนถนนดังกล่าวในวันที่มีการรังวัดสอบเขตที่ดิน

กรณีที่เทศบาลเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กรุกล้ำเข้าไปในที่ดินมีโฉนดของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงฟ้องขอให้เทศบาลเมืองรื้อถอนถนนคอนกรีตเสริมเหล็กดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าในขณะที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดทำการรังวัดสอบเขตที่ดินพิพาท เทศบาลฯ ได้โต้แย้งหรือคัดค้านว่าถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่เทศบาลฯ ก่อสร้างลงบนที่ดินพิพาทเป็นการก่อสร้างลงบนที่ดินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของเทศบาลฯ กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ดังนั้น เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดได้รังวัดสอบเขตที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๗ ตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแล้วพบว่ามีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่ทางเทศบาลฯ ได้ก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๘ ขอให้เทศบาลฯ ทำการรื้อถอนถนนที่ได้ก่อสร้างรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงาน

---

[๗๘] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

มาตรา ๓๓ ฯลฯ ฯลฯ

อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยการเวนคืนเพื่อการใด ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท เว้นแต่จะนำไปใช้เพื่อการอื่นตามวรรคสามและโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๖/๒๕๔๘)**

(๖) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีหน่วยงานทางปกครองเข้าทำการรื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดีภายหลังจากมีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าวแล้ว ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่มีประกาศแจ้งการรื้อถอนและมีการเข้าทำการรื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของเมืองพัทยา (ผู้ถูกฟ้องคดี) เข้าทำการรื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดีภายหลังจากมีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารเนื่องจากก่อสร้างรุกล้ำที่สาธารณประโยชน์และไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดินและควบคุมการก่อสร้างภายในเขตของผู้ถูกฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าวโดยผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งแล้ว แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงออกประกาศแจ้งการรื้อถอนและเข้าทำการรื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันดังกล่าวแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๙/๒๕๔๙)**

<u>กรณีละเมิดเกิดจากคำสั่ง</u>

(๑) การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากคำสั่งที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดิน

การที่ผู้ฟ้องคดีขอให้หน่วยงานทางปกครองเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหาย เมื่อไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ในคำฟ้องจะไม่ได้ระบุเรียกค่าเสียหาย แต่หากศาลเห็นว่าเป็นการกระทำละเมิดจริง ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดคำบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ โดยไม่จำต้องกำหนดคำบังคับให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินเท่านั้น ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าเป็นกรณีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และเป็นการฟ้องคดีที่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ย่อมเป็นการปรับบทกฎหมายไม่ตรงกับเจตนาในการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดี

กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในสังกัดของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อด้วยการจดทะเบียนโอนสิทธิการรับจำนองที่ดินระหว่างนิติบุคคลผู้โอนกับผู้รับโอนลงในสารบัญจดทะเบียนของโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยมิได้บอกกล่าวการโอนให้ผู้ฟ้องคดีทราบและเป็นไปโดยปราศจากความยินยอมของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งเพิกถอนการจดทะเบียนโอนสิทธิการรับจำนองที่ได้จดทะเบียนไว้ นั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงการกระทำละเมิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ แต่มิได้นำคดีมาฟ้องในทันที โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนรายการจดทะเบียนที่เห็นว่าเป็นไปโดยมิชอบหลายครั้ง และยังคอยติดตามผลการแก้ไขจากผู้ถูกฟ้องคดีมาโดยตลอด และเมื่อเห็นว่ายังไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาจึงได้เรียกร้องเพิ่มเติมโดยแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีให้โอกาสผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขเยียวยาผลแห่งการละเมิดของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีก่อน แต่เมื่อเห็นว่าไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาจากผู้ถูกฟ้องคดีภายในระยะเวลาพอสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แม้คำขอตามคำฟ้องไม่ได้ประสงค์จะฟ้องเรียกค่าเสียหายก็ตาม แต่หากศาลเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดจริงตามคำฟ้อง ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการหรืองดเว้นกระทำการได้ โดยไม่จำต้องกำหนดคำบังคับให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินเท่านั้น ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดประเด็นว่าเป็นการฟ้องกรณีผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าในการพิจารณาสั่งเพิกถอนรายการจดทะเบียนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และเป็นการฟ้องกรณีหน่วยงาน

ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้วนำบทบัญญัติมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมาวินิจฉัยว่าเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี นั้นเป็นการปรับบทกฎหมายและนำมาใช้วินิจฉัยไม่ตรงกับเจตนาในการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดี จึงให้ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องไว้พิจารณา **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๔/๒๕๔๗)**

(๒) การฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อศาลจังหวัด กรณีเจ้าพนักงานที่ดินออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ศาลไม่รับคำฟ้องเนื่องจากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองนั้น แม้ว่าข้อ ๓๑ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีสะดุดหยุดอยู่เท่าระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นคำฟ้องจนถึงวันที่คดีของศาลอื่นนั้นถึงที่สุด แต่เมื่อปรากฏว่าเป็นการฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดในวันสุดท้ายที่จะครบกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงไม่มีระยะเวลาการฟ้องคดีที่จะเหลือสะดุดหยุดอยู่ การนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายหลังจากวันดังกล่าวจึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แล้ว

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินมาจากบุคคลอื่นแต่เข้าทำประโยชน์ไม่ได้เนื่องจากมีผู้บุกรุกอยู่ในที่ดินดังกล่าว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องขับไล่ผู้บุกรุก ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายกฟ้องเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ด้วยเหตุการออกหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) จนถึงการออกโฉนดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีซื้อมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้จดทะเบียนซื้อขายโดยถูกต้องและเสียค่าตอบแทนโดยสุจริต จึงได้ฟ้องขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินออกหลักฐานในที่ดินพิพาทโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อศาลจังหวัดเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗ แต่ศาลจังหวัดไม่รับคำฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๖ อันเป็นวันที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) และออกโฉนดที่ดินที่พิพาทไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีไปฟ้องต่อศาลจังหวัด จึงเป็นกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครอง

ต่อศาลอื่นที่ไม่ใช่ศาลปกครอง และศาลนั้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะไม่มีอำนาจพิจารณา ซึ่งตามข้อ ๓๑[๗๙] ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีสะดุดหยุดอยู่เท่าระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นคำฟ้องจนถึงวันที่คดีของศาลอื่นนั้นถึงที่สุด แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีนี้ต่อศาลจังหวัดในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่จะครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงไม่มีระยะเวลาการฟ้องคดีที่จะเหลือสะดุดหยุดอยู่เลย ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๑/๒๕๔๘)**

(๓) การฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ไม่สามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ โดยเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้มีการขอพระราชทานความช่วยเหลือในการขายที่ดินพิพาทนั้น ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงไม่สามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ได้

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ส. ๓ ก.) ซึ่งปรากฏในภายหลังว่าเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้แก่ผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นหลักประกันเงินกู้กับสถาบันการเงินได้นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์ว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีมิใช่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือไปถึงเพื่อขอพระราชทานความช่วยเหลือในการขายที่ดิน โดยผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากหน่วยงานดังกล่าวว่าได้ให้ส่วนราชการซึ่งเกี่ยวข้องพิจารณาแล้ว พบว่าที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินที่อยู่ในเขต

---

[๗๙] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ถ้าปรากฏว่าศาลนั้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนั้น หรือผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องจากศาลนั้นเพื่อฟ้องคดีใหม่ต่อศาลปกครอง ให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีสะดุดหยุดอยู่เท่าระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นคำฟ้องจนถึงวันที่คดีของศาลอื่นนั้นถึงที่สุด

ป่าสงวนแห่งชาติไม่สามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ได้ กรณีจึงต้องฟังว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๒/๒๕๔๘)**

(๔) การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งจดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมทั้งให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการจดทะเบียนดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์ว่าวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นวันอื่น จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่นายอำเภอยกคำคัดค้านของผู้ฟ้องคดีและแจ้งคำสั่งจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยไว้

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ร่วมกับ นาย ก. มาโดยตลอด ต่อมาเมื่อนาย ก. ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจนถึงปี ๒๕๔๕ ผู้จัดการมรดกของนาย ก. จึงได้โอนขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้อื่น โดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยินยอมและไม่เห็นด้วยกับการขายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๕ คัดค้านการจดทะเบียนโอนขายที่ดินข้างต้นต่อนายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณายกคำคัดค้านของผู้ฟ้องคดีและดำเนินการจดทะเบียนโอนขายที่ดินตามคำขอของผู้จัดการมรดกของ นาย ก. โดยได้แจ้งคำสั่งจดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนโอนขายที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งคำสั่งการจดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ จึงต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นคำฟ้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาเก้าสิบวันและพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์ว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ผิดไปจากที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยไว้ จึงต้องฟังว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ ประกอบกับข้อพิพาทในคดีนี้เป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกับผู้ฟ้องคดีโดยตรง ส่วนจะมีบุคคลรายอื่นๆ ที่ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐเอาเปรียบตามคำร้องอุทธรณ์หรือไม่ เป็นเรื่องที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องแต่ละรายต้องว่ากล่าวต่อ

เจ้าหน้าที่ของรัฐตามสิทธิของแต่ละบุคคล คดีนี้จึงไม่ใช่เป็นการฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒[๙๐] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐/๒๕๔๙)**

(๕) การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน คำสั่งเพิ่มโทษทางวินัย คำสั่งแต่งตั้งให้รักษาราชการแทน คำสั่งให้ออกจากราชการ และคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๕.๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนได้ภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และหากเห็นว่าได้รับความเสียหายจากคำสั่ง ย่อมสามารถฟ้องขอให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้ค่าเสียหายได้ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยจะยื่นฟ้องพร้อมกันหรือคนละคราวก็ได้ แต่จะต้องยื่นฟ้องไม่เกินกว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งสองกรณี

ทั้งนี้ วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายไม่ใช่วันที่ศาลปกครองชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งพิพาท แต่ได้แก่วันที่ผู้ฟ้องคดีทราบมติของผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์ซึ่งมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ว่าราชการจังหวัดลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงครึ่งขั้น จึงฟ้องขอให้หน่วยงานต้นสังกัดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

---

[๙๐] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๒ การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้

อันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ. จังหวัด เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ และ อ.ก.พ. จังหวัดมีมติยกคำร้องทุกข์และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วตามหนังสือลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓ ซึ่งแม้ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีทราบมติดังกล่าวเมื่อใด แต่หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ จึงอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งพิพาทไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ย่อมมีสิทธิยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าได้รับความเสียหายจากคำสั่งนั้นด้วย ก็มีสิทธิยื่นฟ้องขอให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายได้ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยจะยื่นฟ้องพร้อมกันทั้งสองกรณี หรือยื่นฟ้องคนละคราวก็ได้ แต่จะต้องยื่นฟ้องไม่เกินกว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งสองกรณี เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายในคดีนี้ในวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองชั้นต้นอ่านคำพิพากษาในคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนที่พิพาท กรณีจึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีนั้น ถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่พิพาท ไม่ใช่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗/๒๕๔๘)**

(๕.๒) การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนและให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว ต้องฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับคำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งมีฐานะเป็น อ.ก.พ. กระทรวง โดยสำนักงานปลัดกระทรวง

ได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แล้วนั้น ย่อมถือเป็นการร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงแล้ว ซึ่ง อ.ก.พ. กระทรวงจะต้องพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ เมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงมิได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ อ.ก.พ. กระทรวงได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๐/๒๕๔๘)**

(๕.๓) การฟ้องเรียกให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้เงินเดือนในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการโดยไม่เป็นไปตามกฎหมายจนถึงวันกลับเข้ารับราชการนั้น ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิได้รับเงินเดือนดังกล่าวต่อเมื่อการดำเนินการทางวินัยถึงที่สุดแล้ว โดยต้องฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งให้ลงโทษผู้ฟ้องคดี

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งเพิ่มโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีไม่นำส่งเงินที่ข้าราชการครูผ่อนชำระค่าซื้อรถจักรยานยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีรับไว้ในฐานะผู้ประสานงานให้แก่องค์การค้าของคุรุสภา โดยผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเห็นว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นส่วนราชการต้นสังกัดเห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจึงเพิ่มโทษจากลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นไล่ออกจากราชการ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเพิ่มโทษดังกล่าว และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามมติของคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ซึ่งได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าเป็นการดำเนินการทางวินัยที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย แต่หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีใหม่จากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษครั้งหลังนี้แล้วแต่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แจ้งว่าไม่อาจรับอุทธรณ์ไว้พิจารณาได้ เนื่องจากเป็นการอุทธรณ์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎ ก.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และขอให้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ รวมทั้งให้ชดใช้เงินเดือนย้อนหลังตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีถูกไล่ออกจากราชการจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ นั้น ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินเดือนย้อนหลัง ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากเห็นว่าเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเพิ่มโทษครั้งแรกที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการแล้วก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิได้รับเงินเดือนในช่วงระยะเวลาที่มิได้มาปฏิบัติราชการเนื่องจากถูกไล่ออกจากราชการก็ต่อเมื่อการดำเนินการทางวินัยถึงที่สุดแล้วเท่านั้น เพราะการจ่ายเงินเดือนสำหรับระยะเวลาดังกล่าวต้องขึ้นอยู่กับผลการดำเนินการทางวินัย โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลัง[๙๑] ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเพิ่มโทษครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ได้รับทราบคำสั่งเพิ่มโทษดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๕/๒๕๔๘)**

(๕.๔) การฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ๘ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้รับความไม่เป็นธรรมจากการที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนัก ซึ่งในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นอันดับสองทั้งอายุราชการและเงินเดือน แต่คำสั่งดังกล่าวได้แต่งตั้งให้บุคคลที่มีอาวุโสน้อยกว่าผู้ฟ้องคดีรักษาราชการแทนตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักตามโครงสร้างใหม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ทำการประเมินผลงานและไม่พิจารณาดำเนินการตามหลักอาวุโส

---

[๙๑] ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนให้แก่ข้าราชการซึ่งถูกสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้าราชการซึ่งถูกสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการแล้วต่อมาได้รับการพิจารณายกโทษ พ.ศ. ๒๕๓๘

ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานทั่วไป การแบ่งส่วนราชการ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น รวมทั้งการกำหนดตำแหน่ง ระดับ เงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว๒๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนฯ ดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีรักษาราชการแทนฯ รวมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อำนวยการสำนัก (เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ๙) พร้อมทั้งขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งข้างต้น นั้น ศาลเห็นว่า การฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งเป็นการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากคำสั่งที่ ๙๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๓ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ จึงล่วงพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๔/๒๕๔๘)**

(๕.๕) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีหน่วยงานทางปกครองมีคำสั่งให้ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องฟ้องคดีภายใน ๑ ปี นับแต่วันได้รับแจ้งผลการพิจารณาคำร้องทุกข์ให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าว แต่เมื่อเป็นการแจ้งผลการพิจารณาโดยทางไปรษณีย์ตอบรับ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งตามนัยมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยวันที่ครบกำหนดดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตำแหน่งพยาบาล ๔ ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามคำสั่งมหาวิทยาลัยลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากมีผลการปฏิบัติงานต่ำกว่าเป้าหมายหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน และไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีติดต่อกัน ๕ ครั้ง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ ได้ร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังขึ้น และต่อมานายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ อธิการบดีมหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ ยกเลิกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย

จากการออกคำสั่งให้ออกจากราชการข้างต้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาคำร้องทุกข์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางไปรษณีย์ตอบรับด่วนพิเศษ (EMS) ในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๘ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาคำร้องทุกข์ แม้คดีนี้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อใดก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา ๗๑[๘๒] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งกำหนดว่าการแจ้งคำสั่งทางปกครองโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้นแล้ว กรณีจึงย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๐/๒๕๔๙)**

(๕.๖) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสภาฯ ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์มติดังกล่าวของผู้ว่าราชการจังหวัด

ในคดีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีพฤติกรรมในทางเสื่อมเสียและก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่ามติดังกล่าวของสภาฯ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนมติฯ โดยศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยในเวลาต่อมาว่ามติข้างต้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำข้างต้นของสภาฯ และของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดของกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเนื่องจากต้องขาดรายได้จากการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาฯ และเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหาย

---

[๘๒] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์มติของสภาฯ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว จึงต้องถือว่าวันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อใด แต่ปรากฏต่อมาว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนมติของสภาและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๒/๒๕๔๙ และที่ ๖๐๑/๒๕๔๙)**

(๕.๗) การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีหน่วยงานทางปกครองปฏิเสธการเพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการ ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งปฏิเสธดังกล่าวจากหน่วยงานทางปกครอง หรืออย่างช้าที่สุดในวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมาย

กรณีที่คณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยรายงานผลการสอบสวนต่ออธิบดีกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าสมควรปลดผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการระดับ ๕ กับพวกรวม ๕ คน โดยมีข้าราชการระดับ ๘ รวมอยู่ด้วย ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีตัดไม้ทำลายป่าในเขตอุทยานแห่งชาติ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ดำเนินการส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง (๑)[๘๓]

---

[๘๓] พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๔ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามมาตรา ๑๐๒ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงสมควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๑ ลงมาถึงระดับ ๘ และสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมาที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกันกับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๘ ขึ้นไป หรือที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคห้า ในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวง

(มีต่อหน้าถัดไป)

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ได้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เป็นผู้พิจารณา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๕ คน ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการ แล้วรายงานการลงโทษพร้อมทั้งส่งสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้ ก.พ. พิจารณา ซึ่ง ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณา เป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงมีมติให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้กรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีกับพวกให้ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรฯ พิจารณา ต่อมารองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติ ก.พ. หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกเลิกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการและขอกลับเข้ารับราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีอำนาจเพิกถอนคำสั่งลงโทษและไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกกลับเข้ารับราชการได้เนื่องจากเรื่องของผู้ฟ้องคดีกับพวกอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ ขอความเป็นธรรมไปยังปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และต่อมาได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้รับผู้ฟ้องคดีกับพวกกลับเข้ารับราชการ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีข้างต้นทำให้ตนได้รับความเสียหาย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น ศาลเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่าไม่มีอำนาจเพิกถอนคำสั่งลงโทษและไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ เป็นกรณีที่เห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม และวรรคสี่[๙๔] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงถือว่า

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๘๓ หน้า ๙๙)

ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงมีมติเป็นประการใด ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าว แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ฯลฯ ฯลฯ

[๙๔] พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๒๖ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ หรือให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือให้ดำเนินการประการใด ให้กระทรวง ทบวง กรม

(มีต่อหน้าถัดไป)

ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีที่เป็นมูลพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ตั้งแต่วันที่ได้รับทราบเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งปฏิเสธจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบหนังสือดังกล่าวในวันใด ผู้ฟ้องคดีจึงควรจะได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างช้าที่สุดในวันที่ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ ขอความเป็นธรรมไปยังปลัดกระทรวงเกษตรฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๓/๒๕๔๙)**

(๖) การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากคำสั่งในเรื่องอื่น ๆ

การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งปฏิเสธคืนค่าปรับและขอให้หน่วยงานทางปกครองคืนค่าปรับตามมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้างฯ ที่ได้รับผลกระทบจากการประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัว ต้องฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว (การแจ้งตอบยืนยันคำสั่งเดิม)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้างก่อสร้างโรงผลิตยางแผ่นผึ่งแห้งรมควันไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามสัญญาอันเนื่องมาจากได้รับผลกระทบจากกรณีค่าเงินบาทลอยตัว ได้มีหนังสือถึงสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างเพื่อขอให้พิจารณาคืนเงินค่าปรับ หลักประกันสัญญา และค่างานให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมติคณะรัฐมนตรีที่ได้พิจารณาเห็นชอบมาตรการและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพงานอื่นที่ได้รับผลกระทบจากการที่รัฐบาล

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๘๔ หน้า ๑๐๐)

ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี และเมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่งเป็นประการใดแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกมิได้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ ให้นำมาตรา ๑๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฯลฯ ฯลฯ

ได้ประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าเมื่อพิจารณาค่างานก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีหักกลบกับหนี้ค่าปรับที่ผู้ฟ้องคดีค้างชำระแล้วไม่อาจคืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้เต็มจำนวนที่ขอ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาดังกล่าว จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาให้ความเป็นธรรม ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ แจ้งตอบยืนยันเช่นเดิม ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนค่าปรับและค่างานตามจำนวนที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ แจ้งยืนยันการคำนวณเงินเช่นเดิมให้กับผู้ฟ้องคดีทราบจึงถือได้ว่ามีการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองแล้ว โดยถือว่าผู้ฟ้องคดีทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์อย่างเร็วที่สุดในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๕ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๔๘)**

๒.๕.๒ คดีพิพาทที่เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดทางละเมิด ซึ่งได้แก่ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานทางปกครองที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และกรณีบุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานทางปกครองให้พิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

กรณีที่จังหวัดอุทัยธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๕ โรงพยาบาลอุทัยธานี ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการตามมติของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือนของนายแพทย์ประจำโรงพยาบาลอุทัยธานี แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ เนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น ศาลเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินอันเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวแล้วและได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๖ นั้น โดยที่มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ ถ้าไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ โดยให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ได้ไม่เกินสามสิบวัน ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีหรือส่งคำอุทธรณ์ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลารวมทั้งหมดเก้าสิบวันตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือภายในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๙/๒๕๔๘)**

๒.๕.๓ คดีปกครองที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง[๘๕]

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕.๔ คดีปกครองที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง[๘๖]

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว หากศาลเห็นว่า เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ทำให้ไม่อาจฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีได้ ศาลปกครองย่อมมีดุลพินิจที่จะรับคำฟ้องนั้นไว้พิจารณาได้

[๘๕] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๘๐ หน้า ๙๓

[๘๖] เป็นหัวข้อย่อยที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่ามีเหตุจำเป็นอื่น

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีติดตามร้องเรียนให้หน่วยงานทางปกครองแก้ไขเยียวยาความเสียหายมาโดยตลอด แต่หน่วยงานทางปกครองผัดผ่อนไม่ดำเนินการเยียวยาแก้ไขให้แก่ผู้ฟ้องคดี ถือว่ากรณีมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

(๑) กรณีที่บ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างปรับปรุงระบบป้องกันน้ำท่วมขังของผู้รับจ้างที่เทศบาลเมืองปัตตานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่าจ้างให้ดำเนินการก่อสร้างดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ติดตามร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีให้มีการแก้ไขเยียวยาหรือชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีมาโดยตลอด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ผัดผ่อนการชดใช้ค่าเสียหายและมิได้ดำเนินการเยียวยาแก้ไขให้บ้านของผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่สภาวะเดิมหรือชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด พฤติการณ์ดังกล่าวหากถือว่าผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่นำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาจะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรม ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แล้ว กรณีก็ถือว่ามีเหตุจำเป็นที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไป **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๖/๒๕๔๘)**

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ว่าราชการจังหวัดและนายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) เวนคืนและนำที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปใช้ประโยชน์ในการเวนคืนโดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบการเวนคืนเนื่องจากไม่มีรายชื่อในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน และผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทราบและติดตามทวงถามในภายหลัง โดยผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าเป็นกรณีที่ขาดอายุความแล้วนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนไม่ได้ทำการสำรวจตรวจสอบหรือสำรวจที่ดินแปลงพิพาทตกหล่นไป อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘[๘๗] มาตรา ๙[๘๘] และ

---

[๘๗] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓๗-๓๘ หน้า ๔๔

[๘๘] พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๙ เมื่อพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ใช้บังคับแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน

(มีต่อหน้าถัดไป)

มาตรา ๑๐[๙๙] แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบการเวนคืนและไม่ได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินนั้น ถือได้ว่าเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และจากการละเลยดังกล่าวเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้เข้าครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยที่ยังไม่ได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือฉบับแรกลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ทวงถามให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องคดีที่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อมีข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้เฝ้าติดตามและทวงถามผลจากผู้ถูกฟ้องคดีมาโดยตลอดหลังจากที่ได้มีหนังสือทวงถามฉบับแรก โดยหวังว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะจ่ายเงินค่าทดแทนให้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งตลอดมาว่าเรื่องอยู่ระหว่างการหารือ แต่เมื่อรอจนเวลาล่วงเลยมาปีเศษแล้วยังไม่ได้รับแจ้งผลคืบหน้า ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีแล้วนั้น ถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาล

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๘๘ หน้า ๑๐๔)

ที่แน่นอนให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถ้าเป็นการเวนคืนเพื่อสร้างหรือขยายทางหลวง ทางรถไฟ ทางพิเศษ คลองชลประทาน หรือกิจการที่คล้ายคลึงกัน ต้องสำรวจให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

เมื่อได้ดำเนินการสำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเสร็จเป็นบางส่วนหรือแล้วเสร็จทั้งหมด ให้เจ้าหน้าที่เสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำรวจแล้วเสร็จ ประกอบด้วยผู้แทนของเจ้าหน้าที่หนึ่งคน ผู้แทนกรมที่ดินหนึ่งคน ผู้แทนของหน่วยงานอื่นของรัฐหนึ่งคน และผู้แทนของสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน และจำนวนเงินค่าทดแทนที่จะให้แก่บุคคลตามมาตรา ๑๘

ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ผ่านเขตท้องที่ใด ให้มีผู้แทนของสภาท้องถิ่นนั้นแห่งละหนึ่งคนเข้าร่วมเป็นกรรมการตามวรรคสองด้วย

ในการกำหนดราคาเบื้องต้นของอสังหาริมทรัพย์และจำนวนเงินค่าทดแทน ให้คณะกรรมการกำหนดโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ และดำเนินการให้แล้วเสร็จและประกาศราคาที่กำหนดไว้ ณ สถานที่ตามมาตรา ๗ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสี่ได้ คณะกรรมการจะขอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวขยายเวลาออกไปอีกก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ฯลฯ ฯลฯ

[๙๙] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓๗-๓๘ หน้า ๔๔

ควรรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๕/๒๕๔๙)**

<u>กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่เหตุจำเป็นอื่น</u>

กรณีที่จะถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำคดีมาฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี โดยต้องไม่ใช่เหตุอันจะโทษผู้ฟ้องคดีได้ การอ้างว่าต้องรอผลคำพิพากษาในคดีก่อนจึงจะคำนวณค่าเสียหายในคดีนี้ได้ ไม่ใช่เหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วไว้พิจารณา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากการออกแบบและปรับปรุงถนนของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีหยุดการก่อสร้างและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการก่อสร้างเพื่อมิให้เป็นการสร้างภาระกับประชาชนเกินสมควร ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๑๙/๒๕๔๘ ห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างถนนตามแบบที่กำหนด และให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขแบบก่อสร้างให้เป็นไปตามคำพิพากษา นั้น การที่ต่อมาผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำอันเป็นประเด็นพิพาทในคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาไปแล้วข้างต้น จึงได้ยื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำดังกล่าวเป็นคดีนี้นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ยื่นฟ้องคดีแรกตามคำฟ้องลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันอย่างช้าที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว สำหรับข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีว่ามีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีได้นั้น ศาลเห็นว่า การพิจารณาว่ากรณีจะถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นหรือไม่จะต้องพิจารณาจากเหตุอื่นที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นสำคัญ โดยจะต้องมิใช่เหตุอันจะโทษผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าต้องรอให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีแรกเสียก่อนจึงจะคิดคำนวณค่าเสียหายในคดีนี้ได้ อันเป็นเหตุทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑

แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น จึงไม่ถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๔/๒๕๔๘)**

๒.๕.๕ คดีพิพาทที่ถือว่าเหตุแห่งการฟ้องคดียังมีอยู่จนถึงวันฟ้องคดี[๙๐]

กรณีละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

(๑) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองไม่ได้ใช้ที่ดินพิพาทตามเจตนาที่มีการเวนคืน แต่ยังคงครอบครองที่ดินดังกล่าวอยู่แม้ว่าการเวนคืนในบริเวณที่ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ได้เสร็จสิ้นไปแล้ว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง เมื่อปรากฏว่ายังมีการครอบครองที่ดินพิพาทมาจนถึงปัจจุบัน เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่ตราบเท่าที่หน่วยงานทางปกครองยังคงครอบครองที่ดินดังกล่าวอยู่

(๑.๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินที่เหลือจากการเวนคืนโดยสุจริตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และ ๒๕๓๓ ซึ่งขณะที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าว กรมที่ดินมิได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าที่ดินดังกล่าวถูกอายัดหรือถูกเวนคืน แต่ได้รับรองไว้ในหนังสือสัญญาขายที่ดินว่าตรวจแล้วไม่มีอายัดไม่มีเวนคืน หลังจากนั้นกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้เข้าไปครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีและมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปตกลงค่าเวนคืน โดยระบุว่าที่ดินพิพาทถูกเวนคืนเป็นทางหลวงสายธนบุรี – ปากท่อ ซึ่งดำเนินการโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดินสายธนบุรี – ปากท่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนาที่จะใช้ที่ดินพิพาทเพื่อสร้างทางหลวงตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยได้ปล่อยเวลาล่วงเลยเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี นับแต่มีพระราชกฤษฎีกา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนที่ดินแปลงพิพาท นั้น ศาลเห็นว่า การเวนคืนที่ดินเพื่อการสร้างทางหลวงแผ่นดินในบริเวณที่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ได้เสร็จสิ้นไปตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีเข้าเกณฑ์เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้เข้าไปครอบครองและยังคงครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยกล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทถูกเวนคืนเป็นทางหลวงแล้วนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงยังมีอยู่ตราบเท่าที่ผู้ถูกฟ้องคดี

[๙๐] เป็นหัวข้อย่อยที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่

ยังคงครอบครองที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๘/๒๕๔๗)**

(๑.๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการยึดถือตัดเอาที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปทำประโยชน์ตามโครงการขุดคลองจมูกฉีกโดยไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น กรณีเข้าลักษณะเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้คืนที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิติดตามเรียกร้องได้ตลอดเวลาที่ทรัพย์ยังเป็นของผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏว่าการตัดเอาที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปทำประโยชน์ตามโครงการขุดคลองจมูกฉีกยังคงมีอยู่ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน จึงถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดียังคงมีอยู่ตราบเท่าที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้อง แม้ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีตัดเอาที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปทำประโยชน์ดังกล่าว ก็ยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๘/๒๕๔๗)**

(๒) กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นจัดเก็บภาษีในเขตพื้นที่ปกครองของตนเรื่อยมาจนถึงวันฟ้องคดี ถือว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อเนื่องจนถึงวันที่มีการยื่นฟ้องคดี

กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลละหารซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นด้วยกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลละหาร (ผู้ถูกฟ้องคดี) จัดเก็บภาษีในเขตพื้นที่การปกครองของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีขาดรายได้ที่จะนำมาใช้เป็นงบประมาณรายจ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น จึงฟ้องขอให้ศาลสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลละหารระงับการจัดเก็บภาษีในเขตพื้นที่ปกครองของผู้ฟ้องคดีและคืนพื้นที่จัดเก็บภาษีตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมกับภาษีและค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้ย้ายทะเบียนบ้านของโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีมาอยู่ในเขตพื้นที่ปกครองของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดเก็บภาษีในเขตพื้นที่ปกครองของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เริ่มประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้ฟ้องคดีในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เรื่อยมาจนปัจจุบัน จึงถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อเนื่องจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อ

ศาลปกครองในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๗ ดังนั้น จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๐/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีที่ฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่ตราบเท่าที่ยังมีการประกอบกิจการดังกล่าวอยู่

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนิติบุคคลเอกชนที่ประกอบกิจการให้บริการเคเบิลทีวีทางสายในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ฟ้องว่า เทศบาลเมืองแม่สอด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการให้บริการเคเบิลทีวีทางสายโดยไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมาย อันเป็นการใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์ และเป็นการประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดและกรมประชาสัมพันธ์ได้มีหนังสือแจ้งให้ระงับการดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงดำเนินการอยู่ เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการเคเบิลทีวีบางส่วนยกเลิกการเป็นสมาชิกกับผู้ฟ้องคดีเพื่อไปใช้บริการของผู้ถูกฟ้องคดีแทน ทำให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียรายได้ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการดำเนินการดังกล่าวและให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงจากคำฟ้องไม่ปรากฏแน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อใด แต่อย่างช้าที่สุดผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่าผู้ถูกฟ้องคดีประกอบกิจการเคเบิลทีวีแข่งขันกับเอกชนซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของเทศบาลและผิดกฎหมาย อันเป็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่และกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดียังคงประกอบกิจการเคเบิลทีวีแข่งขันกับผู้ฟ้องคดีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงมีอยู่ตราบเท่าที่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงประกอบกิจการดังกล่าวอยู่ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดี จึงเป็นการยื่นคำฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๕/๒๕๔๘)**

กรณีละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่หน่วยงานทางปกครองพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ดำเนินการในเรื่องซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ไม่แล้วเสร็จ โดยผู้ฟ้องคดีได้ติดตามและรอผลการพิจารณาตามคำชี้แจงของหน่วยงานทางปกครองมาโดยตลอด ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องเสมอมา กรณีเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีวันแล้ววันเล่า

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่เฟลด์สปาร์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้ยื่นขอเข้าทำประโยชน์เพื่อการทำเหมืองแร่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามเรื่องดังกล่าวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด จนใกล้หมดอายุประทานบัตรในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถขนแร่ออกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชดใช้ค่าเสียหาย นั้น กรณีเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีการติดตามทวงถามเพื่อขอทราบผลการพิจารณาในกรณีข้างต้นเสมอมา แต่ได้รับคำชี้แจงเป็นหนังสือจากป่าไม้จังหวัดเพียงว่า คำขอของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของกรมป่าไม้ ผลเป็นอย่างไรจะได้แจ้งให้ทราบต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงได้รอผลการพิจารณามาโดยตลอด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลในขณะนั้น จึงมีมูลเหตุจูงใจโดยตรงมาจากคำตอบของป่าไม้จังหวัดดังกล่าว ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากผู้ฟ้องคดีแต่เพียงฝ่ายเดียว และการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดียังไม่แล้วเสร็จนั้น ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องเสมอมา อันถือเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีวันแล้ววันเล่า จึงถือเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายในระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คดีจึงยังไม่ล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๗/๒๕๔๗)**

๒.๕.๖ คดีพิพาทเกี่ยวกับการฟ้องเรียกทรัพย์สินคืนในฐานะเจ้าของทรัพย์สิน[๙๑]

การที่เจ้าของทรัพย์สินฟ้องเรียกทรัพย์สินคืนจากผู้ที่ไม่มีสิทธิยึดถือตามมาตรา ๑๓๓๖[๙๒] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ใช่การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิด จึงไม่อยู่ภายใต้อายุความตามมาตรา ๔๔๘[๙๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยในการปรับใช้หลักกฎหมายในเรื่องดังกล่าวนั้น ตามคำวินิจฉัยของศาลฎีกาได้แสดงให้เห็นว่ามีการนำมาปรับใช้กับกรณีที่เจ้าของทรัพย์ไม่ได้ฟ้องเรียกตัวทรัพย์คืนโดยตรงด้วย เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๓๔/๒๕๑๖ ซึ่งวินิจฉัยว่ากรณีเจ้าของทรัพย์ฟ้องกรมศุลกากรเพื่อเรียกเอาเงินค่าขายสินค้าของกลางของตนคืน เป็นเรื่องเรียกทรัพย์คืน ไม่ใช่เรื่องละเมิดที่จะต้องฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความหนึ่งปี เพราะไม่ใช่กรณีฟ้องเรียกค่าเสียหาย และคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๘/๒๕๒๑ ซึ่งเป็นกรณีฟ้องเรียกให้ผู้จัดการสหกรณ์ส่งคืนเงินสดที่ขาดบัญชี ก็เป็นการฟ้องเรียกทรัพย์สินคืนในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์เช่นกัน

ทั้งนี้ หลักกฎหมายดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดได้นำมาใช้ในการวินิจฉัยคดีปกครองบางคดีว่าเป็นกรณีที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ฟ้องเพื่อติดตามเอาทรัพย์ของตนคืนตามมาตรา ๑๓๓๖[๙๔] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่อาจนำกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มาใช้บังคับ เช่น

---

[๙๑] เป็นหัวข้อย่อยที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่

[๙๒-๙๔] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๓๓๖ ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นกับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๑) กรณีกรมทางหลวงตัดถนนผ่านที่ดินของเอกชนโดยไม่ได้มีการเวนคืนที่ดินและไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทายาทของเจ้าของที่ดินฟ้องว่ากรมทางหลวงตัดถนนผ่านที่ดินมีโฉนดของเจ้าของที่ดิน โดยกรมทางหลวงเคยมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๐ แจ้งเจ้าของที่ดินว่าแนวทางหลวงตัดผ่านที่ดินขอให้เจ้าของที่ดินไปประชุมเพื่อจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว หลังจากนั้นเจ้าของที่ดินไม่เคยได้รับแจ้งให้ไปรับเงินค่าทดแทนการตัดทางหลวงผ่านที่ดิน ในเวลาต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีตรวจพบการตัดถนนดังกล่าวในเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๑ จึงได้มีหนังสือขอรับเงินค่าทดแทนที่ดินจากกรมทางหลวง และติดตามสอบถามความคืบหน้าในเรื่องดังกล่าวมาโดยตลอด แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงขอให้ศาลพิพากษาให้กรมทางหลวงพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนการเวนคืนที่ดินให้ นั้น กรณีตามคำฟ้องเป็นกรณีที่สภาพที่ดินพิพาทได้กลายสภาพเป็นทางหลวงโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ได้มีกฎหมายเวนคืนที่ดินแปลงดังกล่าว คดีจึงมีประเด็นพิพาทว่าหน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หรือไม่ และเมื่อที่ดินยังคงมีสภาพเป็นทางหลวง จึงมีเหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะอ้างได้ว่าที่ดินที่ทางหลวงตัดผ่านนั้นยังเป็นของผู้ฟ้องคดีอยู่ เพราะฉะนั้นกรมทางหลวงในฐานะหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ต้องคืนที่ดินหรือชดใช้ค่าทดแทนราคาที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเพราะกรมทางหลวงมิได้ชดใช้ค่าทดแทนและมิได้ปรับทางหลวงในเขตที่ดินดังกล่าวกลับสู่สภาพเดิมเพื่อคืนให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการฟ้องคดีเพื่อติดตามเอาทรัพย์ของตนเองคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๓๖[๙๕] ซึ่งแม้ผู้ฟ้องคดีจะได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ก็ตาม ก็เป็นเรื่องที่จะยกเอากำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีมาใช้บังคับไม่ได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๒/๒๕๔๘)**

หมายเหตุ คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาโดยให้เหตุผลว่าเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

[๙๕] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๙๒ – ๙๔ หน้า ๑๑๑

(๒) กรณีหน่วยงานทางปกครองไม่คืนทรัพย์ที่ยึดไว้ในคดีอาญาซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้องคดีแล้ว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งให้ผู้อื่นเช่าซื้อได้มีผู้นำไปขนยาเสพติดและถูกยึดไว้ในคดียาเสพติด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทราบในภายหลังว่าพนักงานอัยการไม่ได้ร้องขอให้ศาลริบรถยนต์คันดังกล่าว รวมทั้งศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษายกฟ้องคดีข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อขอรถยนต์พิพาทที่ถูกยึดไว้คืน แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งยึดรถยนต์และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คืนรถยนต์ดังกล่าวหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าการยึดรถยนต์พิพาทเป็นการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๓)[๙๖] แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ อันเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงอาจนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนตามนัยมาตรา ๔๘[๙๗] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และเมื่อเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเพิกถอนคำสั่งเพื่อเรียกเอาทรัพย์สินของตนคืน จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแม้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้คืนรถยนต์แก่ผู้ฟ้องคดีจะเป็นการละเมิดก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกให้ส่งมอบทรัพย์สินภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ย่อมมีสิทธิติดตามเอารถยนต์คืนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งไม่มีสิทธิยึดเอาไว้ได้อีกต่อไปตามหลักกรรมสิทธิ์ในมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการยื่นฟ้องคดีได้ตลอดเวลาที่ยังมิได้ทรัพย์คืนอันเป็นการละเมิดต่อเนื่องต่อผู้ฟ้องคดี **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๔๘)**

(๓) กรณีกรมทางหลวงออกพระราชกฤษฎีกาขยายเขตทางหลวงเข้าไปในที่ดินของเอกชนโดยไม่จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดิน ทั้งที่ไม่มีหลักฐานแสดงการให้ความยินยอมของเจ้าของที่ดินให้กันเขตทางเพิ่มขึ้นจากเดิมมาก่อน

---

[๙๖] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓๐-๓๑ หน้า ๓๗

[๙๗] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓๒ หน้า ๓๗

ในคดีที่กรมทางหลวงออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อขยายเขตทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยที่ดินมีโฉนดของผู้ฟ้องคดีอยู่ภายในเขตที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มีผลทำให้เขตทางหลวงขยายเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นระยะ ๑๐ เมตร จากแนวเขตทางเดิมที่มีเขตทางกว้าง ๒๐ เมตร จากศูนย์กลางทางหลวง แต่กรมทางหลวงไม่จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยยินยอมให้กันทางเพิ่มขึ้นจากเดิม ๒๐ เมตร เป็น ๓๐ เมตร จากศูนย์กลางทางหลวงมาก่อนแล้วตั้งแต่ครั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้นำที่ดินดังกล่าวซึ่งเป็นที่ดิน น.ส. ๓ และมีการกันเขตทางไว้ ๒๐ เมตรฯ ไปขอรังวัดสอบเขตเพื่อออกเป็นโฉนดที่ดินเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้กรมทางหลวงจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมทางหลวงได้ยอมรับว่าไม่มีหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้กันทางเพิ่มขึ้นอีก ๑๐ เมตร จากเดิม และตามบัญชีประวัติของกรรมสิทธิ์ที่ดินในเขตทางหลวงหมายเลข ๓ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงส่งมอบให้ศาล ระบุว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวมีเขตทางกว้าง ๒๐ เมตรฯ ประกอบกับตามบัญชีเขตทางหลวงหมายเลข ๓ พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งระบุรายชื่อเจ้าของที่ดินที่ที่ดินถูกกรมทางหลวงกันเขตทางข้างละ ๓๐ เมตรฯ ไม่ปรากฏว่ามีรายชื่อของผู้ฟ้องคดี ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินแปลงพิพาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกกันเขตทางกว้าง ๓๐ เมตรฯ มาก่อนออกพระราชกฤษฎีกาข้างต้น และไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดียินยอมให้กันเขตทางเพิ่มขึ้นจากเดิม ๒๐ เมตร เป็น ๓๐ เมตรฯ ตามที่กรมทางหลวงกล่าวอ้าง ดังนั้น การกระทำของกรมทางหลวงที่ขยายเขตทางหลวงเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยผู้ฟ้องคดีมิได้ยินยอม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการกระทำดังกล่าวของกรมทางหลวงอาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง จึงเป็นการละเมิดทางปกครองต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนตามมาตรา ๑๓๓๖[๙๘] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกรมทางหลวงต้องคืนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือมิฉะนั้นก็ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามความเป็นธรรมตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลพิพากษาให้กรมทางหลวงจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในราคาที่เป็นธรรมตามกฎหมายให้แก่ผู้ฟ้องคดี **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๐/๒๕๔๙)**

---

[๙๘] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๙๒-๙๔ หน้า ๑๑๑

๒.๖ เงื่อนไขเกี่ยวกับกรณีอื่น ๆ

๒.๖.๑ เงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นผู้มีความสามารถตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๒ เงื่อนไขเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาล

การฟ้องคดีต่อศาลปกครองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่การฟ้องคดีมีทุนทรัพย์ คือ ขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามอัตราที่กฎหมายกำหนด หากไม่เสียค่าธรรมเนียมศาล ศาลจะไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่[๙๙] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวฯ แต่หากคู่กรณีใดยื่นคำขอต่อศาลโดยอ้างว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ถ้าศาลเห็นว่ามีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณา หรือในกรณีอุทธรณ์ซึ่งศาลเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควรที่จะอุทธรณ์ได้แล้วแต่กรณี และศาลได้ไต่สวนแล้วเห็นว่ามีเหตุตามคำขอจริง ให้ศาลอนุญาตให้คู่กรณีนั้นดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ตามมาตรา ๔๕/๑[๑๐๐] แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕/๒๕๔๘, ที่ ๗๙๑/๒๕๔๘ และที่ ๘๑๑/๒๕๔๘)** นอกจากนั้น ยังมีตัวอย่างคดี เช่น

---

[๙๙] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๗๒ หน้า ๘๒

[๑๐๐] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘

มาตรา ๔๕/๑ การฟ้องคดีที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ หากคู่กรณีใดยื่นคำขอต่อศาลโดยอ้างว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ถ้าศาลเห็นว่ามีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณา หรือในกรณีอุทธรณ์ซึ่งศาลเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควรที่จะอุทธรณ์ได้ แล้วแต่กรณี และศาลได้ไต่สวนแล้วเห็นว่ามีเหตุตามคำขอจริงก็ให้ศาลอนุญาตให้คู่กรณีนั้นดำเนินคดี โดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ คำสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้เป็นที่สุด

ฯลฯ ฯลฯ

(๑) บทบัญญัติว่าด้วยการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ย่อมใช้บังคับกับคดีที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งยังไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลก่อนวันที่มาตราดังกล่าวมีผลใช้บังคับด้วย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งยกคำขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาในคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการไฟฟ้าฯ ใช้ถ่านหินลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าก่อให้เกิดฝุ่นแขวนลอยและสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ฟุ้งกระจายโดยไม่มีการควบคุม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย นั้น เป็นการฟ้องคดีขอให้สั่งให้ใช้เงินตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่เนื่องจากมาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง[๑๐๑] แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นบัญญัติให้คู่กรณีสามารถยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้พิจารณาอนุญาตให้คู่กรณีดำเนินคดีโดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนได้ และโดยที่คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อศาล โดยอ้างว่าเป็นคนยากจนไม่มีทรัพย์สินเงินทองและไม่มีทางทำมาหาได้ในปัจจุบันไม่อาจที่จะหาเงินค่าธรรมเสียมศาลในคดีนี้มาชำระต่อศาลได้ อีกทั้งไม่มีผู้ใดจะให้ความช่วยเหลือหยิบยืมเงินมาเพื่อชำระค่าธรรมเนียมศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้เยาว์ไม่มีรายได้และมารดาเป็นคนยากจน จึงขออนุญาตฟ้องคดีอย่างคนอนาถา ซึ่งแม้ว่าคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๖ ก่อนวันที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ ใช้บังคับ แต่โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้บทบัญญัติมาตรา ๔๕/๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้างต้นใช้บังคับและเป็นกรณีที่ยังไม่ได้เสียค่าธรรมเนียมศาล ทำให้ต้องนำบทบัญญัติในมาตรา ๔๕/๑ มาใช้บังคับแก่คดีนี้ด้วย จึงมีคำสั่งให้ยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้ยกคำร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไป **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗/๒๕๔๘)**

---

[๑๐๑] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๐๐ หน้า ๑๑๕

(๒) การยื่นขอชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่จำต้องมีหนังสือมอบอำนาจให้ดำเนินการแทน

กรณีฟ้องขอให้กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากสำนักการระบายน้ำกรุงเทพมหานครจ้างบริษัทเอกชนก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กทำให้บ้านเรือนของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยผนังรั้วและพื้นแตกร้าวทรุดตัวนั้น เป็นกรณีการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่[๑๐๒] แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในกำหนดระยะเวลาที่ศาลขยายให้ ศาลชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๓๗[๑๐๓] ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีทราบว่าต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๘ จึงได้มอบให้น้องสาวมาชำระค่าธรรมเนียมศาลแทน แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากไม่ได้มีหนังสือมอบอำนาจนั้น ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลแล้ว เพราะการยื่นขอชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่จำต้องมีหนังสือมอบอำนาจให้ดำเนินการแทน ประกอบกับในวันรุ่งขึ้นผู้ฟ้องคดีได้มาชำระค่าธรรมเนียมศาลด้วยตนเองเรียบร้อยแล้ว ศาลปกครองจึงสามารถรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๖/๒๕๔๘)**

---

[๑๐๒] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๗๒ หน้า ๘๒

[๑๐๓] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓๗ เมื่อได้รับคำฟ้องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล ให้อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์คณะพิจารณาพิพากษาโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖

ให้ตุลาการหัวหน้าคณะแต่งตั้งตุลาการในองค์คณะคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน แล้วให้ตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำฟ้อง ถ้าเห็นว่าเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้ หรือผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(๓) การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในเวลาที่ศาลกำหนดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องหรือขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ศาลย่อมไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีกรมชลประทานขุดลอกลำห้วยรุกล้ำที่นาของผู้ฟ้องคดี เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เมื่อปรากฏว่าผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทนผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอผลัดชำระค่าธรรมเนียมศาล แต่เมื่อพ้นระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้ชำระค่าธรรมเนียมศาล ผู้ฟ้องคดียังมิได้ชำระค่าธรรมเนียมศาล โดยมิได้แจ้งเหตุขัดข้องหรือเหตุจำเป็นให้ศาลทราบ หรือขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเพราะไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่เอาใจใส่ละทิ้งคดี ศาลปกครองจึงไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๐/๒๕๔๙)**

๒.๖.๓ กรณีฟ้องซ้ำ

(๑) การนำคดีที่มีคู่กรณีเดียวกันและประเด็นในคดีเป็นประเด็นที่ศาลวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว มายื่นฟ้องต่อศาลอีก ถือเป็นการฟ้องซ้ำซึ่งศาลไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณา

(๑.๑) การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ผู้ฟ้องคดี) เคยยื่นฟ้องสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงครึ่งขั้น อันเป็นการกลั่นแกล้งประเมินผลการปฏิบัติงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับในคดีที่เคยยื่นฟ้องไว้นั้นมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ทั้งที่คดีดังกล่าวปรากฏว่าศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว กรณีจึงเป็นการนำคดีที่ได้มีคำสั่งชี้ขาดถึงที่สุดแล้วมาฟ้องกันอีกโดยมีคู่กรณีเดียวกัน และเป็น

ประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน จึงเป็นการฟ้องซ้ำตามข้อ ๙๗[๑๐๔] และเป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำตามข้อ ๙๖[๑๐๕] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งศาลไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาหรือมีคำสั่งได้ จึงไม่จำต้องวินิจฉัยประเด็นอื่นอีก **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗/๒๕๔๘)**

(๑.๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่การท่าเรือแห่งประเทศไทยกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีและทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องลาออกก่อนเกษียณอายุ ซึ่งผู้ฟ้องคดีขอให้คืนเงินเดือน เงินบำเหน็จ และเงินอื่นที่ถูกตัดไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีต่อศาลและคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ต่อมาผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าแพทย์ตรวจพบว่าผู้ฟ้องคดีเป็นโรคหัวใจโต และจากการที่การท่าเรือฯ ไม่ยอมคืนเงินและจ่ายเงินในคดีดังกล่าวข้างต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีเงินรักษาตัว ซึ่งถือได้ว่าการท่าเรือฯ ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีใหม่อีกครั้ง ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รวมพิจารณาคดีนี้กับคดีข้างต้น และให้การท่าเรือฯ จ่ายเงินค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดครั้งใหม่เป็นคดีที่ ๒ พร้อมดอกเบี้ย นั้น เมื่อปรากฏว่ามูลเหตุที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างนั้นเป็นมูลเหตุที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขดำที่ ๑๓๔๖/๒๕๔๖ หมายเลขแดงที่ ๑๒๘๗/๒๕๔๖ และศาลปกครองสูงสุด

[๑๐๔-๑๐๕] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๙๖ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้น เว้นแต่

(๑) การแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อยตามข้อ ๙๕

(๒) การพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕

(๓) การพิจารณาใหม่แห่งคดีที่สำนวนคดีหรือเอกสารในสำนวนคดีสูญหายหรือบุบสลายตามข้อ ๒๑

(๔) การยื่น การรับ หรือไม่รับอุทธรณ์ตามมาตรา ๗๓

(๕) การดำเนินการเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวในระหว่างการยื่นอุทธรณ์ ซึ่งคำอุทธรณ์อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๔ หรือข้อ ๑๐๖

(๖) การที่ศาลปกครองสูงสุดส่งคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นที่ได้พิจารณาและพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามข้อ ๑๑๒

ข้อ ๙๗ คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน

ได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน และผู้ฟ้องคดียังได้เคยยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขดำที่ ๗๗๘/๒๕๔๘ หมายเลขแดงที่ ๗๕๙/๒๕๔๘ และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องการท่าเรือฯ ในประเด็นที่ได้เคยวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันมาแล้ว ดังนั้น คดีนี้จึงเป็นการฟ้องคดีที่ต้องห้ามรับไว้พิจารณาตามข้อ ๙๗ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕๐/๒๕๔๘)**

(๒) การห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกต่อศาลปกครองในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันในคดีที่ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ย่อมรวมถึงกรณีที่คดีก่อนเป็นคดีที่วินิจฉัยชี้ขาดโดยศาลยุติธรรมด้วย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) สร้างอ่างเก็บน้ำรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้น้ำท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดีเกินกว่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เวนคืนและจ่ายค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคดีปกครองต่อศาลแพ่ง โดยฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีสร้างอ่างเก็บน้ำรุกล้ำเข้าไปในที่ดิน น.ส. ๓ ก ของผู้ฟ้องคดี และคดีถึงที่สุดโดยศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปล่อยให้น้ำในอ่างเก็บน้ำไหลท่วมรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เห็นว่า บริเวณที่น้ำไหลเข้ารุกล้ำที่ดินที่กล่าวอ้างต่อศาลปกครองเป็นที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคดีต่อศาลแพ่งมาแล้วโดยอาศัยมูลเหตุการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีอันเนื่องมาจากการปล่อยน้ำไหลเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งแม้ว่าคำขอท้ายคำฟ้องของทั้งสองคดีจะแตกต่างกัน แต่เหตุแห่งการฟ้องคดี คือ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีสร้างอ้างเก็บน้ำรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้น้ำท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดีเกินกว่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เวนคืนและจ่ายค่าทดแทน ฉะนั้น จึงเป็นการฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันซึ่งต้องห้ามรับไว้พิจารณาตามข้อ ๙๗ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๘/๒๕๔๙)**

๒.๖.๔ กรณีฟ้องซ้อน

(๑) การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีที่มีประเด็นเดียวกันกับคดีที่ได้ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลไว้แล้วโดยคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น มายื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคดีใหม่ต่อศาลอีก ถือเป็นการฟ้องซ้อนซึ่งศาลไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า อธิบดีกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และต่อมามีคำสั่งลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการอีกครั้ง โดยกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร. ทุจริตในการขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออก ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีไปชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอีก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งและหนังสือเตือนให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนข้างต้น นั้น เมื่อปรากฏว่าก่อนฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้เคยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ถูกผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้เอกชนผู้ส่งออกรวม ๙ ราย กระทำทุจริตในการส่งสินค้าออกเพื่อรับเงินชดเชยค่าภาษีอากร โดยหนึ่งในจำนวนนี้ คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร. ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในฐานะลูกหนี้ร่วม แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามคำฟ้องลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีข้างต้น ซึ่งศาลปกครองกลางได้สั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว โดยคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคดีนี้อีก โดยกล่าวอ้างในทำนองเดียวกับคดีก่อน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีในเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลไว้แล้ว อันเป็นกรณีต้องห้ามมิให้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลอีกตามข้อ ๓๖ (๑)[๑๐๖] ของระเบียบฯ ว่าด้วย

---

[๑๐๖] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓๖ นับแต่เวลาที่ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว คดีนั้นอยู่ในระหว่างการพิจารณา และผลแห่งการนี้

(๑) ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีกและ

ฯลฯ ฯลฯ

วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และแม้ว่าคดีนี้จะมีคำขอที่แตกต่างจากคดีเดิมไปบ้างโดยมีการขอให้เพิกถอนหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีก็ตาม แต่หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงหนังสือเตือนให้ผู้ฟ้องคดีไปชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งไว้ก่อนแล้วเท่านั้น หาใช่คำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕[๑๐๗] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่อย่างใดไม่ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องในส่วนของคำขอข้างต้นไว้พิจารณา **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๖/๒๕๔๙)**

(๒) การนำคดีที่มีประเด็นเดียวกันกับคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดมายื่นฟ้องเป็นคดีใหม่ต่อศาลปกครองชั้นต้นอีก ถือเป็นการฟ้องซ้อนซึ่งศาลไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องเจ้าพนักงานท้องถิ่นเมืองพัทยาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลเมืองพัทยาและเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดชลบุรี เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งรื้อถอนอาคาร ขอให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคาร ขอออกเลขที่บ้าน และขอให้ศาลพิจารณาคดีต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเนื่องจากเห็นว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด โดยคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีนี้โดยมีประเด็นและคำขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งรื้อถอนอาคาร ขอให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคาร ขอให้ออกเลขที่บ้านและขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยถึงที่สุด จึงเป็นการฟ้องคดีที่มีสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหารวมทั้งคำขอบังคับเป็นอย่างเดียวกันกับคดีก่อนที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล แม้จะมีการเปลี่ยนตัวผู้ถูกฟ้องคดีและประกาศแจ้งรื้อถอนอาคารจะแตกต่างไปบ้างก็ตาม แต่ก็มีประเด็นหลักในการพิจารณาอย่างเดียวกัน จึงต้องห้ามมิให้ศาลรับไว้พิจารณาตามข้อ ๓๖ (๑)[๑๐๘] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๕/๒๕๔๙)**

๒.๖.๕ การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

---

[๑๐๗] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๔๒ หน้า ๕๗

[๑๐๘] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๐๖ หน้า ๑๒๑

๒.๖.๖ กรณีเกี่ยวกับคำอุทธรณ์

ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์

(๑) การยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ต้องยื่นภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาปรากฏตามหลักฐานใบตอบรับที่ทำการไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๗ และได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นั้น เป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นตามนัยข้อ ๔๙/๑[๑๐๙] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์ดังกล่าวไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓/๒๕๔๘ และที่ ๔๑/๒๕๔๘)**

---

[๑๐๙] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๔๙/๑ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาดคดี คำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลตามมาตรา ๖๔ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณาตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามวันสิบนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลรีบส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและเอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดส่งคำร้องให้องค์คณะในศาลปกครองสูงสุดเพื่อพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น แล้วส่งให้ศาลปกครองชั้นต้นอ่าน

ในการอ่านคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ถ้าไม่มีคู่กรณีมาศาลในวันนัดอ่านคำสั่งศาล ให้ศาลงดการอ่านและบันทึกไว้ และให้ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังคู่กรณีทั้งหมดหรือบางส่วนที่มิได้มาศาล

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นต่างไปจากคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนที่กฎหมายหรือระเบียบนี้กำหนดไว้

(๒) การยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องยื่นภายในเวลาทำการปกติ การยื่นในวันสุดท้ายของกำหนดเวลาโดยยื่นนอกเวลาทำการปกติ เป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมาย

การยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไม่ว่าจะยื่นด้วยตัวเองหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ผู้ฟ้องคดีก็ต้องยื่นภายในเวลาทำการปกติของศาลปกครองคือตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ น. ถึง ๑๖.๓๐ น. ตามประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง วันเวลาทำการตามปกติของศาลปกครอง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๗ และได้ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เวลา ๒๓.๓๗ น. โดยส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ท่าอากาศยานกรุงเทพ ซึ่งปรากฏตามใบเสร็จรับเงิน จึงฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามนัยข้อ ๔๙/๑ [๑๑๐] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๕/๒๕๔๘)**

(๓) ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ศาลไม่อาจพิจารณาอนุญาตให้ขยายได้

- กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นออกไปอีกสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำร้องขอ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว นั้น เนื่องจากระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เป็นระยะเวลาที่ถูกกำหนดโดยบทบัญญัติของกฎหมาย มิใช่ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือตามที่ศาลกำหนด ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลมีอำนาจย่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาจึงชอบแล้ว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๑/๒๕๔๘)**

---

[๑๑๐] อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑๐๙ หน้า ๑๒๓

ข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

คำอุทธรณ์ที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างข้อเท็จจริงซึ่งไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้ว เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการสำนักงานควบคุมโรคติดต่อ เขต ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอให้พี่ชายของผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ลงลายมือชื่อยินยอมให้โรงพยาบาลศรีธัญญารับตัวผู้ฟ้องคดีไปรักษา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองซึ่งศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีมิใช่การปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามกฎหมายปกครองอันจะเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แต่เป็นคดีละเมิดทางแพ่งอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยหยิบยกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์การกระทำอันมิชอบของข้าราชการรายอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ และมิใช่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยมาแล้ว เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม[๑๑๑] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๑๐๘ วรรคสอง[๑๑๒] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๔/๒๕๔๘)**

---

[๑๑๑] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗๓ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า คำอุทธรณ์ใดมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลปกครองสูงสุดจะสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๑๒] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๑๐๘ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าอุทธรณ์นั้นมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ให้เสนอองค์คณะเพื่อมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์และสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

๒.๖.๗ กรณีเกี่ยวกับการถอนคำฟ้อง

ตามข้อ ๘๒ วรรคสี่[๑๑๓] ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดว่า เมื่อมีการถอนคำฟ้อง ให้ศาลอนุญาตและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความกับคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ในคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือคดีที่การพิจารณาต่อไปจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือการถอนคำฟ้องเกิดจากการสมยอมกันโดยไม่เหมาะสม ศาลจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องก็ได้ คำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องให้เป็นที่สุด เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีขอถอนคำฟ้องเพิ่มเติมที่ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งอธิบดีกรมการจัดหางานที่เพิกถอนใบอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศของผู้ฟ้องคดี และขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นอนุญาตให้ถอนคำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าวได้ จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาคำร้องขอถอนคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า มิได้เป็นกรณีการฟ้องคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือการพิจารณาต่อไปจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือการถอนคำฟ้องเพิ่มเติมเกิดจากการสมยอมกันโดยไม่เหมาะสม กรณีจึงไม่มีประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดจำต้องวินิจฉัยคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวแต่อย่างใด **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๔/๒๕๔๙)**

๒.๖.๘ การใช้ดุลพินิจของศาลในการสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

การไม่ทำคำคัดค้านคำให้การภายในเวลาที่ศาลกำหนดโดยไม่มีเจตนาเพิกเฉย แต่เป็นเพราะไม่เข้าใจข้อกฎหมายและไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่กรณี ศาลอาจให้โอกาสคู่กรณีดำเนินคดีต่อไปได้

---

[๑๑๓] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๘๒ ฯลฯ ฯลฯ

เมื่อมีการถอนคำฟ้อง ให้ศาลอนุญาตและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ กับคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ในคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือคดีที่การพิจารณาต่อจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือการถอนคำฟ้องเกิดจากการสมยอมกันโดยไม่เหมาะสม ศาลจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องก็ได้ คำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องให้เป็นที่สุด

กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเพราะเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และไม่แจ้งให้ศาลทราบเป็นหนังสือว่าไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การแต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผู้ฟ้องคดีมีภารกิจมากในช่วงเวลาดังกล่าว ประกอบกับไม่เข้าใจข้อกฎหมายในการตอบหนังสือคำสั่งเรียกให้ทำคำคัดค้านคำให้การของศาลปกครองชั้นต้นโดยมิได้มีเจตนาไม่ตอบหรือเพิกเฉย แต่ประสงค์จะให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป อีกทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ตอบเป็นหนังสือดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่กรณี และไม่เป็นการขัดขวางต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การพิจารณาที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม ไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าหรือเสียหายแต่อย่างใด จึงควรให้โอกาสคู่กรณีได้ดำเนินคดีต่อไป **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๙/๒๕๔๘)**

๒.๖.๙ การเข้าดำเนินคดีแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย

กรณีที่คู่กรณีถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดี ทายาท หรือผู้มีส่วนได้เสียของคู่กรณีผู้นั้นต้องมีคำขอเข้ามาแทนที่ผู้ตายภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่คู่กรณีดังกล่าวถึงแก่ความตาย โดยอาจมีคำขอเข้ามาเองหรือศาลหมายเรียกให้เข้ามาโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีคำขอ

การที่มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองรอการพิจารณาไปจนกว่าทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์มรดก หรือผู้สืบสิทธิของคู่กรณีผู้นั้นจะมีคำขอเข้ามาแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย หรือผู้มีส่วนได้เสียจะมีคำขอเข้ามา โดยมีคำขอเข้ามาเองหรือโดยที่ศาลหมายเรียกให้เข้ามาเนื่องจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีคำขอ คำขอเช่นว่านี้จะต้องยื่นภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่คู่กรณีนั้นถึงแก่ความตาย ถ้าไม่มีคำขอของบุคคลดังกล่าว หรือไม่มีคำขอของคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดภายในเวลาที่กำหนดข้างต้น ศาลปกครองจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีก็ได้ นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ต่อมาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลหมายเรียกทายาทของผู้ฟ้องคดีเข้าแทนที่ผู้ฟ้องคดีที่ถึงแก่ความตาย โดยศาลปกครองชั้นต้นสั่งในคำร้องของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ว่า “รวมสำนวน รอสั่งในรายงานเมื่อได้รับแจ้งผลการนำทายาทเข้าเป็นผู้ฟ้องคดีแทนจากผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดี” หลังจากนั้นศาลปกครองชั้นต้นมิได้ดำเนินการตามคำร้องของผู้ถูกฟ้องคดี จนกระทั่งบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอเข้าแทนที่ผู้ฟ้องคดีที่ถึงแก่ความตาย กรณีดังกล่าวแม้จะเป็นการยื่นคำขอเมื่อเกินกำหนดหนึ่งปี

นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตายก็ตาม ก็ถือว่าเป็นกรณีที่มีคำขอของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งยื่นต่อศาลภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตายแล้วตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่งข้างต้น ดังนั้น เมื่อบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดียื่นคำขอเข้าแทนที่ผู้ฟ้องคดีที่ถึงแก่ความตาย ศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องรับคำขอนี้ไว้พิจารณาต่อไป **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๔๘)**

๒.๖.๑๐ การขอให้พิจารณาคดีใหม่

การขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ ต้องเป็นกรณีที่ศาลได้มีการวินิจฉัยในประเด็นที่เป็นเนื้อหาแห่งคดีแล้ว

การที่คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีจะมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง[๑๑๔] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงกรณีที่ศาลได้มีการดำเนินกระบวนพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีตามความเหมาะสม

---

[๑๑๔] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นอาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดี หรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนพิจารณา

(๓) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้วมา โดยมิใช่ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ไม่เกินห้าปีนับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด

รวบรวมข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพียงพอแล้ว จนกระทั่งได้มีการวินิจฉัยในประเด็นที่เป็นเนื้อหาแห่งคดีแล้วเท่านั้น กรณีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น ศาลปกครองยังมิได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี เป็นเพียงการพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะในประเด็นเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีเท่านั้น จึงไม่ใช่คำสั่งชี้ขาดคดีเสร็จเด็ดขาดตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๔๘ และที่ ๓๔๕/๒๕๔๘)**

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ภาคผนวก

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
ปี ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ปี ๒๕๔๕

คำวินิจฉัยชี้ขาดที่	หน้า
๒	๒๙
๒๘	๑๒-๑๓
๓๐	๙

ปี ๒๕๔๖

คำวินิจฉัยชี้ขาดที่	หน้า
๑๑	๑๒-๑๓
๓๑	๙, ๑๓
๓๓	๑๒-๑๓
๓๔	๓๐

ปี ๒๕๔๗

คำวินิจฉัยชี้ขาดที่	หน้า
๑๒	๑๔
๒๙	๖
๓๗	๓๐
๔๖	๑๙
๔๘	๒๕
๔๙	๒๕
๖๒	๑๔๐-๑๔๒

ปี ๒๕๔๘

คำวินิจฉัยชี้ขาดที่	หน้า
๔	๑๙
๕	๑๓
๖	๓๐

สำนักงานศาลปกครอง

ปี ๒๕๔๘

คำวินิจฉัยชี้ขาดที่	หน้า
๑๐	๔๐
๑๔	๒๙
๒๑	๑๙
๒๗	๑๔
๓๒	๑๙-๒๐
๔๖	๔
๔๘	๓๒-๓๓
๔๙	๓๔-๓๕

ปี ๒๕๔๙

คำวินิจฉัยชี้ขาดที่	หน้า
๑	๒๐-๒๑
๓	๔๖
๕	๒๕-๒๖
๖	๔
๑๗	๒๑
๒๐	๒๑-๒๒
๒๓	๓๓-๓๔
๒๔	๔๐
๓๑	๔๐

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด

ปี ๒๕๔๗

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
อ.๖	กรมการค้าต่างประเทศ	๗๐-๗๑
อ.๑๙	นายสมชาย สิทธิเวช	๑๖-๑๗, ๑๕๕
อ.๔๘	นายจรัส กลักดวงจิตต์	๑๗-๑๘, ๑๕๒
อ.๗๓	นางสุจิตรา คงจินดา	๑๔๘-๑๔๙, ๑๘๓-๑๘๔
อ.๘๕	บริษัท เดอะสกายเพลส จำกัด	๔๓-๔๕
อ.๑๕๔	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอวี โปรดักชั่น	๑๖๘-๑๖๙

ปี ๒๕๔๘

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
อ.๔	นายพิสิทธิ์ พัฒนะนุกิจ	๑๘๖-๑๘๘
อ.๑๓	นายเอกวิทย์ พูลสมบัติ	๑๓๓-๑๓๕
อ.๓๘	นายจิม ปิ่นนาค	๑๕๕-๑๕๖
อ.๔๒	นางฉ้วน สองมณี กับพวก (รวม ๗ คน)	๑๗๔-๑๗๖
อ.๖๘	นายกิติชัย แสงศักดิ์ชัย	๑๖๙-๑๗๐
อ.๑๐๑	ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	๒๖, ๑๕๖-๑๕๙
อ.๑๑๙	นายภานุวัฒน์ ไกรวัฒนพงศ์	๔๗, ๑๘๑-๑๘๓
อ.๑๒๙	นายอำนวย นุกูลกิจ	๑๕๙-๑๖๐
อ.๑๔๔	นายอภินันท์ ศิวิโรจน์	๑๗๘-๑๗๙

สำนักงานศาลปกครอง

ปี ๒๕๔๙

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
อ.๕๕	นายอุดมศักดิ์ ชัยจินดา กับพวก (รวม ๑๒ คน)	๑๕๓
อ.๕๘	บริษัท สุหร่ายทิพย์ก่อสร้าง จำกัด	๑๗๖-๑๗๘
อ.๖๒	น.ส. ณัฏฐกานต์ แท้เที่ยง	๑๓๐-๑๓๑
อ.๗๙	นายสุธน เข็มเพ็ชร์	๑๓๑-๑๓๒
อ.๑๐๒	นางวรุณี พันธุเพ็ง	๑๖๐-๑๖๒
อ.๑๐๘	บริษัท หนองบัวฟาร์ม แอนด์ คันทรีโฮม วิลเลจ จำกัด	๑๗๐-๑๗๑
อ.๑๑๐	นายธวัชชัย หรือสุวัฒน์ชัย ยืนยง	๑๑๓-๑๑๔
อ.๑๔๐	นางวรรณี รัตนประยูร	๑๖๒-๑๖๔
อ.๑๔๕	นายเริงชัย มะระกานนท์	๔๘-๕๑
อ.๑๕๐	นางละออ เกิดพิทักษ์	๑๖๔-๑๖๕
อ.๑๗๑	บริษัท พระพิราพทรานสปอร์ต จำกัด	๑๘๔-๑๘๕
อ.๒๑๔	นางฉันทิชา มหาพสุธานนท์	๑๓๔-๑๓๗, ๑๔๒-๑๔๔
อ.๒๔๐	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง	๕๑-๕๒
อ.๒๔๙	นางไปล่ แสนรัก	๘๓
อ.๒๕๙	บริษัท เอ็นเคทีนิวส์ จำกัด กับพวก (รวม ๒ คน)	๓๕-๓๖
อ.๒๗๓	บริษัท ทรัพย์ลำพูนอุตสาหกรรม จำกัด	๑๗๙-๑๘๑
อ.๒๗๖	น.ส.วิมลชยา เกตตะพันธ์	๑๔๒, ๑๔๔
อ.๒๘๘	นายณรงค์ฤทธิ์ ประสิทธินาค	๑๔๗-๑๔๘
อ.๒๙๑	น.ส.สุกัญญา สิริธนาวรรณ	๔๒-๔๓
อ.๒๙๒-๒๙๓	น.ส.วีราวัลย์ เอี่ยมวิบูลย์	๖๔-๖๖
อ.๒๙๕	นางชญานิษฐ์ หรือสมใจ เพ็ญพิชชานันท์ หรือ ภัทรทิวานนท์	๑๖๕-๑๖๘
อ.๓๒๙	ร.ศ. ศุวศา กานตวนิชกูร กับพวก (รวม ๒ คน)	๑๔๒, ๑๔๔-๑๔๕
อ.๓๓๔	บริษัท จัดหางาน พี.เอส อินดัสเตรียล จำกัด	๑๒๖
อ.๓๓๘-๓๓๙	นายสมชาย พานนนท์ กับพวก (รวม ๕ คน)	๑๓๗-๑๓๘

ปี ๒๕๔๙

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
อ.๓๔๖	นายนเรศน์ วงศ์วณิชย์รัตน์	๖๖
อ.๓๔๗	นางนภาศรี ไวศยะนันท์	๑๗๒-๑๗๓
อ.๓๕๑	นางมะนิด เสนาธง	๑๕๓-๑๕๔
อ.๓๕๘-๓๖๐	ศ.เกษม วัฒนชัย กับพวก (รวม ๒ คน)	๑๔๑-๑๔๒
อ.๓๖๒	นายนิติ ภูมิศิริไพบูลย์	๑๓๘-๑๓๙
อ.๓๖๖-๓๖๗	นายบุญลือ เจริญสุข กับพวก (รวม ๓ คน)	๑๔๕-๑๔๗
อ.๓๘๘	นางสุวรรณา นาคทิพย์พิมาน	๑๗๓-๑๗๔

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองกลาง
ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองกลาง

ปี ๒๕๔๕

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๙๘๐	นายเอกวิทย์ พูลสมบัติ	๑๓๕
๑๐๘๐	นายสมชาย สิทธิเวช	๑๗

ปี ๒๕๔๖

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๕๐๙	ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	๑๕๙
๑๗๐๓	น.ส.ณัฏฐกานต์ แท้เที่ยง	๑๓๑
๑๘๑๕	นายสุธน เข็มเพ็ชร์	๑๓๒

ปี ๒๕๔๘

คำพิพากษาที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๗๙๗	น.ส.สายสุนี ศรีสุวรรณรัตน์ โดยมีนายมาโนชย์ มีทรัพย์ ผู้รับมอบอำนาจ	๕๒-๕๓
๑๒๓๑	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	๑๕-๑๖

สำนักงานศาลปกครอง

ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด

ปี ๒๕๔๕

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๓๕๑	นายพงษ์ศักดิ์ ตันติวราชัย	๓๐
๖๓๗	นายปรีชา เทียนทอง กับพวก (รวม ๒ คน)	๓๐

ปี ๒๕๔๖

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๓๓	นางพรรณี สังข์เครือ	๘๐, ๑๔๒, ๑๔๕
๑๐๑	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ราชสีมา แสงชัยก่อสร้าง	๘๓
๑๕๑	นายวรวุฒิ ราษฎร์กลาง	๘๓
๑๖๘	นายอำนาจ ฉายสุวรรณ์	๗๘
๓๓๑	เทศบาลเมืองชลบุรี	๑๔๐
๕๖๕	นายนิรินธน์ โพธิ์งาม	๗๘
๕๙๓	บริษัท มั่งมีซิตี้ จำกัด	๑๐

ปี ๒๕๔๗

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๑๑	นายธีระณัฐ ศิริวงศ์ถวัลย์	๗, ๘๔
๖๓	นายวัน นุ่มวงศ์ กับพวก (รวม ๗ คน)	๑๐-๑๑
๑๕๔	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	๗๒
๒๔๒	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๒
๓๑๐	พ.อ. พรชัย ไทยวงศา	๗
๓๓๘	ห้างหุ้นส่วนจำกัด นครไทยสมุทรธุรกิจ กับพวก (รวม ๓ คน)	๑๐๗-๑๐๘
๓๗๘	นายอำนาจ ฉายสุวรรณ์	๗๘
๔๕๖	นายเสถียร เสถียรวงศ์นุษา	๗๕-๗๖
๔๖๒-๔๖๔	นายสืบวงศ์ วุฒิเสน	๕๔-๕๕
๔๖๗	นายกฤต เกษมศิลป์ กับพวก (รวม ๔ คน)	๗๔-๗๖, ๘๒

สำนักวิชาการศาลปกครอง

ปี ๒๕๔๗

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๔๘๑	นายก้าน เทียมทัด	๘
๔๘๔	นายสหชัย ศุภมิตรกฤษณา กับพวก (รวม ๖ คน)	๕-๖
๔๘๗	นายอัชอาลี หะมะ กับพวก (รวม ๓ คน)	๖๗-๖๘
๕๐๔	นายสัมฤทธิ์ ประเสริฐสังข์	๘
๕๔๖	นางสุภางค์ แสงภักดิ์ กับพวก (รวม ๒ คน)	๓๑
๕๗๗	นายทนงศักดิ์ เศวตกมล	๓๐
๕๙๘	นางรื่นฤดี หงษ์รัตนอุทัย	๑๐๘
๖๐๔	นางแสงจันทร์ วงศ์เพชรศรี	๘๘-๙๐
๖๐๗	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	๔๑
๖๐๘	นายอะเวน แซ่ลี้	๔๕
๖๑๔	นายสนอง เธียรถาวร	๙, ๘๓
๖๑๘	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๗๒-๗๓
๖๒๔	นายวันชัย เปรมพินิจ	๒๒-๒๓, ๕๙
๖๓๔	นายพิเชษฐ์ บรรลือหาญ	๘๔-๘๕
๖๕๘	นายวิชัย ฤกษ์ภูริทัต	๕๖
๖๖๒	นายนิล ปากวิเศษ	๑๓
๖๖๗	ห้างหุ้นส่วนจำกัด พสุธานำสิน	๑๑๐

ปี ๒๕๔๘

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๑๒	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๗๒
๒๗	นายชุมพร อุษาคณารักษ์	๙๓-๙๔, ๑๑๘-๑๑๙
๓๓	นายวิชัย หวังเจริญ	๑๒๓
๓๗	นางสรณีย์ หรือปรีดา ศรีปฏิยุทธ์วงศ์	๕๖-๕๗, ๗๙-๘๐
๔๑	องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงยอง	๑๒๓
๔๔	นางวณิชชา เมธาประเสริฐ	๑๒๘-๑๒๙

ปี ๒๕๔๘

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๕๕	ด.ช. บุญชู วงศ์ชมภู โดยนางสุขแก้ว วงศ์ชมภู ผู้แทนโดยชอบธรรม กับพวก (รวม ๗ คน)	๑๑๕
๘๓	นายจิตร สงวนศักดิ์	๒๗
๙๗	นางน้อย ขับร้อง กับพวก (รวม ๔ คน)	๑๑๖
๑๒๕	ร.ต.ต. บุญลือ อักษรภักดิ์	๗๖
๑๓๒	นายทักษิณ ลุยะพันธุ์	๙, ๕๕
๑๔๔	นายอุดร ประสมทอง	๑๕
๑๕๐	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว	๑๐๘-๑๐๙
๑๖๓	นายพงศ์สิงห์ โพธิสิงห์	๗๘
๑๘๒	นางวรรณา จันทร์เรืองเพ็ญ กับพวก (รวม ๒ คน)	๑๑๒
๑๙๑	เทศบาลตำบลโพธิ์พระยา	๗๓-๗๔
๑๙๖	กรมสรรพากร	๗๒, ๗๓-๗๔
๒๐๕	นางสำเภา พิลึก	๔๑-๔๒
๒๑๙	นางสุวิมล นกนวล	๑๐๒-๑๐๓
๒๓๕	บริษัท สตาร์ เคบิ้ล ทีวี จำกัด	๑๐๙
๒๔๖	นายฉัตรชัย โรจนมณเฑียร	๕๙-๖๐
๒๕๖	นายสวัสดิ์ ทับสีรัก กับพวก (รวม ๒ คน)	๖๐
๒๗๕	นายสุพจน์ นาถเหนือ	๙๕-๙๖
๒๙๖	นายกิตติพจน์ โกยแก้วพริ้ง กับพวก (รวม ๑๙ คน)	๑๑๗
๓๑๔	น.ส. สิริแข นาคเนาวทิม	๖๘-๖๙
๓๑๖	นายสุรใจ ทรัพย์สมบูรณ์	๘๗-๘๘
๓๒๔	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๙๖-๙๗
๓๒๖	นายบรรเจิด มาศโอสถ กับพวก (รวม ๓ คน)	๒๔
๓๓๑	นายภูเทพ จิตต์อนงค์	๔๖
๓๓๒	ร.ต.ต. เจริญฤทธิ์ เผือกวงษ์	๒๔
๓๔๕	นายพิพัฒน์ แซ่อื้อ	๑๒๔, ๑๒๘-๑๒๙
๓๕๑	กรมไปรษณีย์โทรเลข	๘๓
๓๖๑	น.ส.วันเพ็ญ สีประจิม	๓๗, ๑๑๓

ปี ๒๕๔๘

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๓๘๕	นายประยูร อัครบวร	๓๗-๓๘
๓๙๑	สหกรณ์บริการชุมชนหมู่บ้านเมืองเอก กับพวก (รวม ๑๓ คน)	๑๒๔
๔๑๔	ด.ต.สมชาย ยิ้มสุดใจ	๑๐๖-๑๐๗
๔๖๔	น.ส.ชญานิศา พิลักษณ์	๑๒๕
๔๖๕	บริษัท นงนุชแลนด์สเคป แอนด์ การ์เด้นดีไซน์ จำกัด	๘๐-๘๑
๔๖๙	นายนิทัศน์ สุวรรณวัฒนา	๘๓
๔๗๐	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๗๒
๔๗๑	บริษัท ธันวาพัฒนา จำกัด	๑๕, ๙๐-๙๑
๔๗๕	น.ส.ศศิธิพร พลอยแหวน	๕๗-๕๘, ๖๙
๕๐๑	บริษัท เอส.ที.วี คอนสตรั๊คชั่น จำกัด	๑๐๑-๑๐๒
๕๐๓	นายตัน วงศ์ใน	๑๒๗-๑๒๘
๕๐๙	นายพรเจริญ เจียมบุญศรี กับพวก (รวม ๒ คน)	๑๒๖-๑๒๗
๕๑๐	ว่าที่ ร.ต. ธนะ เต็งมหาคุณ	๙๔-๙๕
๕๑๒	นางมณี หัสดี	๙๑-๙๒
๕๔๕	นายอนันต์ พาปาน	๕๘
๕๔๙	กิจการร่วมค้า ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามสานศิลป์ กับพวก (รวม ๒ คน)	๗๗
๖๓๘	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑๔๐-๑๔๑
๗๔๖	นายสุพร บถพิบูลย์	๑๐๔
๗๙๑	นายสุวัตร์ สุริยะแก้ว กับพวก (รวม ๑๐ คน)	๑๑๕
๘๑๑	นายปั้นแก้ว อู่เงิน กับพวก (รวม ๑๐ คน)	๑๑๕
๙๔๐	บริษัท โอเชียนคิง อินดัสตรี้ จำกัด	๖๑
๙๕๐	นายสันติพงศ์ ไทยอิสระพงศ์	๑๑๙-๑๒๐

สำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง

ปี ๒๕๔๙

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๓๐	นายปิยะ รักบำรุง	๑๕, ๙๒-๙๓
๔๗	นายสมโชค ทองเนื้อสุก	๑๔
๕๓	นายสมบุญ เครือพยัฆค์	๓๒
๕๔	นางเสาวลักษณ์ สาระยา	๑๐
๕๗	บริษัท เอสทีไอ รีโวลูชั่นส์ จำกัด	๖๑-๖๒
๑๑๙	นายมานพ สังข์สิริ	๓๑
๑๔๒	นายสาลี่ มหาเขตร์	๘๕-๘๖
๑๔๘	บริษัท ไทยเดย์ ด็อทคอม จำกัด กับพวก (รวม ๙ คน)	๕๕-๕๖
๑๕๐	นางดาวเรือง แก่นผา	๑๑๘
๑๖๑	นายปรีชา ศรีจะบก	๓๘
๑๖๔	กรมศุลกากร	๖๙-๗๐
๑๖๕	นายชัยยุทธ แม่นยำ	๘๓
๑๗๖	นายสมศักดิ์ นุ่นโชติ	๑๒๑-๑๒๒
๑๘๔	นายสุชาติ แจ้งอรุณ กับพวก (รวม ๒ คน)	๔๒, ๗๗
๑๘๘	นายวีรวุฒิ วัชราภัย	๑๐
๑๙๑-๑๙๔	นายวิบูลย์ โกศลธนวงศ์	๔๗
๒๐๘	พันเอกพิเศษ วิฐูร วิชพันธุ์	๑๒๐
๒๔๓	นายณรงค์ บัวผัน	๓๐-๓๑
๔๓๕	นางมัณฑณา เอื้อวิทยา	๑๐๔-๑๐๖
๕๐๒	นายสำรอง จันทราครุฑ	๙๘-๙๙
๕๐๙	นายชัย จันทร์แสงสุก	๘๖-๘๗
๕๑๙	นางหล้า เป็งคณะ	๕, ๒๗-๒๘, ๖๒-๖๓
๕๓๒	นายทักษิณ ลุยะพันธุ์	๖๓
๕๖๖	ส.ต.ท.สิระวิชณ์ พัวจันทร์ดี	๘๑
๖๐๑	นายตุลภาค ประเสริฐศิลป์	๙๘-๙๙
๖๓๙	นางจำลอง ทองดี	๘๘

สำนักวิทยาศาสตร์ปกครอง

ปี ๒๕๔๙

คำสั่งที่	ชื่อ – สกุล ผู้ฟ้องคดี	หน้า
๖๕๙	นางวันดี สงวนผล กับพวก (รวม ๘ คน)	๑๐
๖๖๔	นางอัจฉรา สายบุญลี	๓๙, ๕๘, ๗๗-๗๘
๖๖๕	นายจำลอง ทองดี	๑๒๒
๖๘๐	นางลำพูน ธนะภูมิชัย	๓๙, ๙๗-๙๘
๖๘๔	นายชำนาญ ธเนศสกุลวัฒนา	๑๑-๑๒
๖๙๙	นายไพศาล แสงสุวรรณ กับพวก (รวม ๓๑๐ คน)	๒๘-๒๙
๗๐๑	นางทองสุข หะยีโซ๊ะ หรือ หะยีโซ๊ะ	๑๕, ๖๔
๗๑๗	วัดป่าสีดาพระรามลักษณ์รัตนโคตร	๒๙
๗๓๓	นายชนะ สุดประเสริฐ	๙๙-๑๐๑
๘๔๙	นางวิจิตร ศรีคุณหรือ แพงขะ	๓๘-๓๙

สำนักงานศาลปกครอง

บัญชีผลคดีในปัจจุบันของคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่อ้างในเอกสารเล่มที่ ๑
ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองกลาง (เล่มที่ ๑)

ปี ๒๕๔๔

คดีหมายเลขแดงที่	หน้า (เล่มที่ ๑)	ผลคดีในปัจจุบัน
๑๗๔๖	๖๕	ไม่อุทธรณ์

ปี ๒๕๔๕

คดีหมายเลขแดงที่	หน้า (เล่มที่ ๑)	ผลคดีในปัจจุบัน
๖๗๙	๑๓๘ - ๑๓๙, ๑๔๙ - ๑๕๐	ไม่อุทธรณ์
๙๕๓	๑๔๔	ไม่อุทธรณ์
๙๘๐	๑๔๔ - ๑๔๕	อ.๑๓/๒๕๔๘
๑๐๘๐	๓๐ - ๓๑	อ.๑๙/๒๕๔๗
๑๓๔๗	๑๔๖	ไม่อุทธรณ์
๑๘๒๐	๕๔	อ.๔๑๕/๒๕๕๐

ปี ๒๕๔๖

คดีหมายเลขแดงที่	หน้า (เล่มที่ ๑)	ผลคดีในปัจจุบัน*
๕๐๙	๖๗, ๑๔๑-๑๔๒	อ.๑๐๑/๒๕๔๘
๕๑๓	๗๙-๘๐, ๑๓๙ – ๑๔๐	๒.๒๕๙/๒๕๔๙
๗๘๐	๑๕๖-๑๕๗, ๑๖๙ – ๑๗๓	ถอนอุทธรณ์
๑๑๘๐	๓๑- ๑๕๗-๑๖๙ – ๑๗๔	ถอนอุทธรณ์
๑๕๐๐ – ๑๕๐๒	๖๔ – ๖๕	อยู่ระหว่างอุทธรณ์
๑๕๖๘	๑๔๕	ถอนอุทธรณ์
๑๖๔๐	๑๕๕ – ๑๕๖,๑๖๘ – ๑๖๙	อยู่ระหว่างอุทธรณ์
๑๖๕๖	๓๑, ๑๕๗-๑๕๘,๑๖๙,๑๗๒	ไม่อุทธรณ์
๑๗๐๓	๑๔๐-๑๔๑, ๑๔๑	อ.๖๒/๒๕๔๙
๑๗๔๙	๑๕๘, ๑๕๙	อยู่ระหว่างอุทธรณ์
๑๘๑๕	๑๔๒-๑๔๓	อ.๗๙/๒๕๔๙

* ตรวจสอบเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๐

บันทึกสรุปประเด็นผลการประชุมทางวิชาการ ตุลาการศาลปกครองกลาง ในองค์คณะที่มีคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ค้างพิจารณา

สำนักงานศาลปกครอง

บันทึกสรุปประเด็นผลการประชุมทางวิชาการตุลาการศาลปกครองกลาง
ในองค์คณะที่มีคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ค้างพิจารณา
ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
ณ โรงแรมตวันนา ถนนสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร

ที่ประชุมตุลาการศาลปกครองกลางในองค์คณะที่มีคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาหาข้อยุติในประเด็นข้อกฎหมายต่างๆ โดยลำดับ ดังนี้

<u>ประเด็นที่หนึ่ง</u> การนำพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

ที่ประชุมเห็นว่า เนื่องจากในขณะนี้คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดแบ่งออกเป็น ๒ แนวทาง กล่าวคือ **<u>แนวทางแรก</u>** วินิจฉัยโดยนำบทบัญญัติทั้งในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ (เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไล่เบี้ย ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ) และวิธีสบัญญัติ (เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ฯลฯ) ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจแยกบทบัญญัติในส่วนที่เป็นสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติออกจากกัน[๑] และ **<u>แนวทางที่สอง</u>** วินิจฉัยโดยแยกพิจารณาหลักเกณฑ์ของกฎหมายในส่วนที่เป็นสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติออกจากกัน โดยส่วนที่เป็นสารบัญญัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่มีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น แต่ในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙[๒] และ

---

[๑] คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๑/๒๕๔๖, ที่ ๖๓๘/๒๕๔๘ และที่ อ.๓๕๘-๓๖๐/๒๕๔๙

[๒] คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓/๒๕๔๖, ที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๙, ที่ อ.๒๗๖/๒๕๔๙ และที่ อ.๓๒๙/๒๕๔๙

โดยที่ยังไม่มีมติของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่ากรณีดังกล่าวสมควรให้เป็นไปตามแนวทางใด ดังนั้น เพื่อให้การวินิจฉัยคดีของศาลปกครองกลางเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงมีความเห็นให้ยึดถือตามแนวทางที่สองไปก่อนจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจากตามแนวทางดังกล่าวนั้น เป็นกรณีที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งไม่มีบทบัญญัติใดของพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังไปเป็นคุณแก่การกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัติฯ มีผลใช้บังคับ ดังเช่นบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา และการนำบทบัญญัติส่วนที่เป็นสารบัญญัติที่ใช้อยู่ในขณะเกิดการกระทำละเมิดมาใช้บังคับแก่กรณี เป็นการใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายทั่วไป นอกจากนั้นแนวทางที่สองนี้ยังสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา[๓] และเป็นไปในแนวทางเดียวกับความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องดังกล่าว[๔]

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของคำวินิจฉัยสั่งการและคำสั่งของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ที่ประชุมเห็นว่า คำวินิจฉัยสั่งการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งสั่งการภายหลังจากที่ได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง[๕] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น มีปัญหาที่ต้องพิจารณาในส่วนของการกระทำละเมิด

---

[๓] คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๗๑/๒๕๔๗, ที่ ๔๑๗๐/๒๕๔๗ และที่ ๓๖๔๘/๒๕๔๙

[๔] เรื่องเสร็จที่ ๖๘๐/๒๕๔๐, ที่ ๙๐/๒๕๔๑, ที่ ๘๑/๒๕๔๒, ที่ ๔๘๔/๒๕๔๕ และที่ ๔๘๘/๒๕๔๕

[๕-๖] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมิต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ฯลฯ ฯลฯ

ที่ต้องรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามข้อ ๑๗ วรรคสอง[๖] ของระเบียบข้างต้น โดยแยกพิจารณาได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑) กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการฯ ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ และมีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยที่ยังไม่ได้ดำเนินกระบวนการในการรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามขั้นตอนที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดไว้ ในกรณีนี้ถือว่าการให้ความเห็นชอบของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีลักษณะเป็นคำสั่งซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ถูกเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสามารถฟ้องโต้แย้งต่อศาลได้

๒) กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการฯ เช่นเดียวกับข้อ ๑) แต่มิได้แจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินก่อนดำเนินการรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดไว้ (เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไปรู้มาเอง) กรณีนี้ถือว่าเป็นการดำเนินการที่อยู่ในขั้นตอนภายในของฝ่ายบริหาร จึงยังไม่มีคำสั่งที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง[๗] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

---

[๗] พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๒ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ฯลฯ ฯลฯ

<u>ประเด็นที่สาม</u> กรณีการฟ้องหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามนัยข้อ ๑๘[๕] ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ศาลจำเป็นต้องเรียกกระทรวงการคลังเข้ามาในคดีหรือไม่

ที่ประชุมเห็นว่า การที่กระทรวงการคลังจะเข้ามาในคดีหรือไม่นั้นมีข้อพิจารณา ดังนี้

๑) กรณีที่ไม่ได้ฟ้องกระทรวงการคลังมาในคำฟ้อง ไม่จำเป็นต้องเรียกกระทรวงการคลังเข้ามาในคดี ทั้งนี้ ให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาเป็นรายกรณีไปว่าจะเรียกกระทรวงการคลังเข้ามาในคดีหรือไม่

๒) กรณีที่มีการฟ้องกระทรวงการคลังมาในคำฟ้อง ไม่จำเป็นต้องจำหน่ายคดี แต่หากกระทรวงการคลังคัดค้านว่าเป็นกรณีที่ไม่มีอำนาจฟ้อง[๖] ให้พิพากษายกฟ้องในภายหลัง

ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องพิพากษาเพิกถอนความเห็นของกระทรวงการคลังแต่อย่างใด

<u>ประเด็นที่สี่</u> กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินไปก่อนที่กระทรวงการคลังจะมีความเห็นตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และต่อมาได้มีคำสั่งอีกครั้งหนึ่งเมื่อได้รับแจ้งความเห็นจากกระทรวงการคลังแล้ว ศาลควรมีแนวทางในการวินิจฉัยอย่างไร

---

[๕] <u>ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙</u>

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่ง สั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

[๖] **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๒/๒๕๔๙** วินิจฉัยว่า <u>การแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการคลังเป็นเพียงความเห็นของกระทรวงการคลังเท่านั้น ไม่ใช่เป็นคำสั่งทางปกครอง</u>ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิยื่นฟ้องกระทรวงการคลังต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ที่ประชุมเห็นว่า การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินไปก่อนส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑๗ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ หรือมีคำสั่งดังกล่าวก่อนที่จะได้รับผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘ ของระเบียบข้างต้น และต่อมาได้มีการออกคำสั่งอีกครั้งหนึ่งภายหลังจากที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้วนั้น การออกคำสั่งในครั้งแรกถือว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากยังไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่ง[๑๐] สำหรับคำสั่งที่ออกในภายหลังตามความเห็นของกระทรวงการคลังนั้น ให้พิจารณาไปตามเนื้อความของคำสั่ง

ทั้งนี้ การนับอายุความสำหรับกรณีข้างต้นเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนด ๒ ปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้รับผลการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการดังกล่าว[๑๑]

---

[๑๐] **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๖ – อ.๓๖๗/๒๕๔๙** วินิจฉัยว่า การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบความถูกต้องและการรับฟังความเห็นจากกระทรวงการคลัง เป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ต้องดำเนินการก่อนที่จะมีคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ การที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปโดยไม่ดำเนินการชี้แจงและส่งพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้กระทรวงการคลังเพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นทั้งที่มีระยะเวลาเพียงพอที่จะดำเนินการ เป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการฟังความเห็นของกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ของระเบียบข้างต้น คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น

[๑๑] **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๘/๒๕๔๙** วินิจฉัยว่า วันที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทำการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีหนังสือรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลังในภูมิภาคทราบว่าได้ให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๕ ราย ร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในการกระทำละเมิด เพื่อให้หน่วยงาน

(มีต่อหน้าถัดไป)

<u>ประเด็นที่ห้า</u> การนับอายุความใช้สิทธิเรียกร้อง ๒ ปี นับแต่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต้องอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หรือไม่

ในเรื่องนี้ที่ประชุมมีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ แนวทาง ได้แก่

<u>แนวทางที่หนึ่ง</u> เห็นว่า อายุความ ๒ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต้องอยู่ภายใต้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๐ ปี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ด้วย โดยถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๐ ปี ตามมาตรา ๕๑ เป็นกรอบใหญ่ในการกำหนดอายุความเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

<u>แนวทางที่สอง</u> เห็นว่า อายุความ ๒ ปี ข้างต้นไม่อยู่ภายใต้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๐ ปี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เนื่องจากอายุความ ๒ ปี ดังกล่าวเป็นอายุความที่กำหนดไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการติดตามหนี้สินของรัฐ จึงไม่ควรต้องอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๐ ปี โดยเทียบเคียงได้กับการติดตามเอาทรัพย์สินคืนตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่มีกำหนดอายุความ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๑ หน้า ๑๒)

ดังกล่าวพิจารณาดำเนินการต่อไปนั้น ถือว่าวันที่ที่ลงในหนังสือข้างต้นเป็นวันที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว อายุความใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว

[๑๒] <u>พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙</u>

มาตรา ๑๐ ฯลฯ ฯลฯ

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

ฯลฯ ฯลฯ

<u>ประเด็นที่หก</u> กรณีการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่มีหน้าที่ตรวจและควบคุมการส่งออกสินค้า จนเป็นเหตุให้มีการออกบัตรภาษีเพื่อขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากร ควรเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่เมื่อใด

ที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการนับระยะเวลาการฟ้องคดีในคดีที่กรมศุลกากรฟ้องเรียกให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ตรวจและควบคุมการบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงโดยไม่ตรวจสอบการบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์ให้ถูกต้อง ทำให้ผู้ส่งออกสินค้ากระทำทุจริตในการขอรับเงินชดเชยภาษีอากรขาออกจากกรมศุลกากรทั้งที่ไม่มีการส่งออกสินค้าจริง ซึ่งคดีดังกล่าวมีการกระทำอันอาจนำมาพิจารณาเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีได้ ๓ กรณีด้วยกัน ได้แก่

๑) วันที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตรวจปล่อยสินค้าออกโดยมีการประทับตราในใบขนสินค้าขาออกมุมน้ำเงิน[๑๓]

๒) วันที่กรมศุลกากรออกบัตรภาษี[๑๔] ให้แก่ผู้ส่งออกสินค้าที่นำใบขนสินค้าขาออกตามข้อ ๑) มายื่นขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากร

---

[๑๓] “ใบขนสินค้าขาออก” เป็นเอกสารที่ทางราชการกำหนดให้ผู้ส่งออกสินค้าระบุรายละเอียดของสินค้าที่ส่งออก ซึ่งผู้ส่งออกจะต้องนำมายื่นให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรตั้งแต่<u>ขั้นตอนการผ่านพิธีการใบขนสินค้าขาออก</u> และเมื่อถึงขั้นตอนการผ่านพิธีการตรวจปล่อยสินค้า นายตรวจศุลกากรจะต้องตรวจสอบใบขนสินค้าขาออกว่าถูกต้องตรงกับสินค้าที่บรรจุอยู่ในตู้คอนเทนเนอร์หรือไม่ ใบขนสินค้าขาออกกรณีที่มีการขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรจะต้องยื่นคู่ฉบับทั้งหมด ๓ ฉบับ โดยสำเนาใบขนสินค้าขาออกที่ผู้ส่งออกต้องนำไปยื่นให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรในขั้นตอนขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรจะต้องมีลักษณะพิเศษ คือ มีสีน้ำเงินทั้งสี่มุม ซึ่งเรียกว่า <u>ใบขนสินค้าขาออกมุมน้ำเงิน</u> (คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๑๒๐๘/๒๕๔๙ หน้า ๓ - ๔)

[๑๔] “บัตรภาษี” เป็นเอกสารที่กรมศุลกากรออกให้ผู้ส่งสินค้าออกที่ขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรเพื่อนำไปใช้หักค่าภาษีอากรที่จะต้องชำระ โดยบัตรภาษีสามารถโอนให้บุคคลภายนอกได้ (คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๑๒๐๘/๒๕๔๙ หน้า ๔)

๓) วันที่ผู้ส่งออกสินค้านำบัตรภาษีตามข้อ ๒) ไปใช้ประโยชน์

ที่ประชุมเห็นว่า ควรเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่มีการออกบัตรภาษีให้แก่ผู้ส่งออกสินค้า เนื่องจากเป็นวันที่รัฐเกิดสิทธิเรียกร้องจากการกระทำละเมิด โดยเป็นวันที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่กรมศุลกากร ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่เมื่อได้มีการออกบัตรภาษีให้แก่ผู้ส่งออกสินค้าแล้ว ผู้ส่งออกสินค้าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที เช่น นำไปขึ้นเงินคืนค่าภาษีอากร หรือโอนให้แก่บุคคลภายนอก เป็นต้น

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

สารบัญย่อคำวินิจฉัย
คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด
อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
พ.ศ. ๒๕๔๗
(ตั้งแต่คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๗) – พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

สารบัญย่อคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๗

คำวินิจฉัยที่	เรื่อง	หน้า
๒๔/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (เทศบาลตำบลรื้อถอนรั้วคอนกรีตรอบแนวเขตที่ดินที่เอกชนครอบครองและดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินพิพาทให้เป็นที่สาธารณประโยชน์)	๒๘
๒๗/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่ทุจริตเบียดบังยักยอกทรัพย์สินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)	๒๙
๒๘/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (กรมที่ดินร่วมกับเอกชนนำชี้รังวัดรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน)	๓๐
๒๙/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการก่อสร้างสะพานข้ามคลองและการปรับปรุงถนนของกรุงเทพมหานคร)	๓๑
๓๐/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (องค์การบริหารส่วนตำบลขุดลอกคูน้ำรุกล้ำที่ดินของเอกชน)	๓๒
๓๒/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (กรมทางหลวงขยายถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน)	๓๓
๓๓/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (องค์การบริหารส่วนตำบลก่อสร้างถนนรุกล้ำที่ดินของเอกชน)	๓๔
๓๔/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (กระทรวงอุตสาหกรรมนำรังวัดทับที่ดินของเอกชน)	๓๕
๓๗/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารบกดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดออกไปทำลาย ณ สถานที่ทำลายวัตถุระเบิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้เอกชนได้รับความเสียหาย)	๓๖
๓๘/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (คำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตที่ให้ยกเลิกการปิดกั้นทางเข้าออกและรื้อถอนป้ายส่วนบุคคลเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของที่ดิน)	๓๗

คำวินิจฉัยที่	เรื่อง	หน้า
๕๑/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งให้รื้อหลังคาคลุมถนนออกจากที่ดินของเอกชนที่ออกโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจและละเมิดสิทธิของเอกชน)	๓๘
๕๒/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (การฟ้องขอให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน)	๓๙
๕๖/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีพนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้องคดีอาญา)	๔๐
๕๘/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (กรมเจ้าท่าฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่เสนอความเห็นให้มีการต่ออายุสัญญาให้กับบริษัทเอกชนโดยขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ)	๔๑
๕๙/๒๕๔๗	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่พิจารณาผลการประกวดราคาโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ)	๔๓
๖๒/๒๕๔๗	คำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันตามมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (คำวินิจฉัยเกี่ยวกับจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องชดใช้เนื่องจากการกระทำละเมิดกรณีขับรถยนต์ราชการประสบอุบัติเหตุตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองและศาลยุติธรรมแตกต่างกัน)	๔๔
๒/๒๕๔๘	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (แขวงการทางนครปฐมและกรมทางหลวงกันแนวเขตทางหลวงรุกล้ำที่ดินของเอกชนโดยไม่จ่ายค่าที่ดินให้)	๔๖
๔/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑)	๔๗

คำวินิจฉัยที่	เรื่อง	หน้า
๖/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารบกดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดออกไปทำลาย ณ สถานที่ทำลายวัตถุระเบิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้เอกชนได้รับความเสียหาย)	๔๙
๑๐/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เทศบาลละเลยไม่จัดทำตะแกรงเหล็กปิดปากบ่อระบายน้ำทิ้งให้มีความแข็งแรงและปลอดภัยเพียงพอทำให้เอกชนได้รับบาดเจ็บจากการพลัดตกลงไปในบ่อระบายน้ำทิ้ง)	๕๐
๑๑/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่จัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และทำหลักฐานเท็จในการเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง)	๕๒
๑๓/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินในที่งอก)	๕๓
๑๔/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วย)	๕๔
๑๕/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (เทศบาลก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วมทำให้ทรัพย์สินของเอกชนได้รับความเสียหาย)	๕๕
๑๖/๒๕๔๘	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (เทศบาลมีคำสั่งให้รื้อถอนสิ่งก่อสร้างตามแนวก่อสร้างเขื่อนและนำรถไถบุกรุกเข้าไปทำลายทรัพย์สินรวมทั้งหมุดหลักเขตในที่ดินของเอกชน)	๕๖
๑๘/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการ คำสั่งไล่ออกจากราชการและเรียกค่าเสียหาย)	๕๗
๑๙/๒๕๔๘	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (กรมที่ดินเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของเอกชนโดยอ้างว่าอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี	๕๙
๒๐/๒๕๔๘	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้เอกชนรื้อประตูเหล็กและป้ายโรงเรียน โดยอ้างว่าก่อสร้างคร่อมทางสาธารณประโยชน์)	๖๐

คำวินิจฉัยที่	เรื่อง	หน้า
๒๑/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (การฟ้องว่าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร)	๖๑
๒๗/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่กรมที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีคำสั่งเพิกถอนในภายหลัง)	๖๓
๓๒/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตใช้อำนาจสืบสวน จับกุม ตรวจค้นและยึดของกลางผู้กระทำผิดกฎหมายยาสูบ)	๖๔
๔๖/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเอกชนกรณีที่ลูกจ้างของเอกชนกระทำละเมิดในทางการที่จ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างรางระบายน้ำให้กับเทศบาล)	๖๖
๔๘/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องว่าเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรประเมินภาษีอากรย้อนหลังโดยขัดต่อกฎหมาย และขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบโรงงานและยึดเอกสารไป)	๖๗
๔๙/๒๕๔๘	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งเลิกจ้างลูกจ้างประจำ)	๖๘
๑/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่พนักงานสอบสวนกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการชี้ตัวผู้กระทำความผิดอาญา การสอบสวน และนำข้อความอันเป็นเท็จไปกล่าวและไขข่าวให้แพร่หลายทำให้ได้รับความเสียหาย)	๖๙
๓/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (กรมประมงกระทำละเมิดโดยการระบายน้ำล่าช้าเกินสมควรและไม่ควบคุมระดับน้ำให้เหมาะสม ทำให้น้ำท่วมที่ดินของเอกชน)	๗๑

คำวินิจฉัยที่	เรื่อง	หน้า
๕/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนร่วมกันทำละเมิดโดยการปลอมแปลงลายมือชื่อบุคคลอื่นเข้ายื่นซองเสนอราคาในการจัดซื้อพัสดุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด)	๗๒
๖/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เอกชนผู้รับจ้างตามสัญญาที่ทำไว้กับการประปานครหลวงกระทำละเมิดทำให้ทรัพย์สินเสียหาย)	๗๔
๑๐/๒๕๔๙ , ๑๑/๒๕๔๙	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (องค์การบริหารส่วนตำบลนำดินมาถมในที่ดินของเอกชนโดยอ้างว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์)	๗๕
๑๕/๒๕๔๙	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (องค์การบริหารส่วนตำบลและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก่อสร้างถนนและปักเสาพาดสายไฟฟ้ารุกล้ำที่ดินของเอกชน)	๗๖
๑๗/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและละเลยไม่ดูแลทรัพย์สินของเอกชนที่ถูกยึดไว้เป็นของกลาง)	๗๗
๒๐/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการไม่คืนทรัพย์สินของเอกชนที่ถูกยึดไว้เป็นของกลางในคดีอาญา)	๗๘
๒๒/๒๕๔๙	คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการทำพินัยกรรมและการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามพินัยกรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย)	๗๙
๒๓/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานพ.ศ. ๒๕๒๒ (การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีไม่ตรวจสอบการจัดทำสัญญาจ้างลูกจ้างและอนุมัติการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลโดยผิดระเบียบ)	๘๑
๒๔/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลบำรุงรักษาถนน ต้นไม้ หรือสิ่งปลูกสร้าง เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ถนน)	๘๓

คำวินิจฉัยที่	เรื่อง	หน้า
๒๕/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๘ (กรณีพนักงานรัฐวิสาหกิจกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อรัฐวิสาหกิจ)	๘๔
๓๑/๒๕๔๙	เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ไม่ดูแลรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงเป็นเหตุให้ต้นไม้ล้มทับรถยนต์ได้รับความเสียหายและบุคคลในรถได้รับบาดเจ็บ)	๘๖

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดเพชรบุรี/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(เทศบาลตำบลรื้อถอนรั้วคอนกรีตรอบแนวเขตที่ดินที่เอกชนครอบครองและดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินพิพาทให้เป็นที่สาธารณประโยชน์)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนเป็นโจทก์ยื่นฟ้องเทศบาลตำบลว่า เทศบาลตำบลมีคำสั่งให้รื้อถอนรั้วคอนกรีตรอบแนวที่ดินที่โจทก์มีสิทธิครอบครองโดยอ้างว่าเจ้าของเดิมได้สร้างรั้วบนที่ดินสาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำสั่งให้เทศบาลตำบลทำการก่อสร้างรั้วและปรับปรุงที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมและให้ชดใช้ค่าเสียหาย ทั้งเทศบาลตำบลได้ดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณที่โจทก์ครอบครองให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ โจทก์จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ที่ดินดังกล่าวเป็นของโจทก์ ส่วนเทศบาลตำบลให้การว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันและเทศบาลตำบลในฐานะเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะดำเนินการรื้อถอนรั้วพิพาทได้ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ ดังนั้น ก่อนที่จะพิจารณาได้ว่าเทศบาลตำบลกระทำละเมิดหรือไม่ ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่ ซึ่งการพิจารณาสิทธิในที่ดินพิพาทระหว่างคู่กรณีเป็นกรณีพิพาทอันเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี/ศาลปกครองสงขลา

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่ทุจริตเบียดบังยักยอกทรัพย์สินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ในสังกัดซึ่งกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ จำนวน ๒ ราย รายแรกเป็นเจ้าหน้าที่การเงิน มีหน้าที่รับเงินและลงรายการในสมุดเงินสดได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังยักยอกทรัพย์สินของทางราชการไป รายที่สองเป็นเจ้าหน้าที่เสมียนเปรียบเทียบปรับ มีหน้าที่เปรียบเทียบปรับคดีอาญาทุกประเภทภายหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สั่งเปรียบเทียบแล้ว เก็บรักษาและส่งมอบเงินค่าปรับให้กับเจ้าหน้าที่การเงิน จัดทำและจัดเก็บสมุดคุมใบเสร็จเปรียบเทียบปรับ และจัดทำบัญชียอดใบเสร็จเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ได้รับค่าปรับตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๐๒ ค่าเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และค่าเปรียบเทียบปรับคดีอาญา แต่ไม่นำส่งเจ้าหน้าที่การเงิน กลับยักยอกเอาไปเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่นโดยทุจริต หรือส่งมอบเงินให้เจ้าหน้าที่การเงินแล้วแต่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่กำหนดให้ผู้ส่งเงินและผู้รับเงินต้องทำหลักฐานระหว่างกันเพื่อแสดงว่าได้มีการส่งเงินและรับมอบเงินกันเรียบร้อยแล้ว อันเป็นการกระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่การเงินรับเงินไว้และเบียดบังยักยอกเอาเงินนั้นไปโดยทุจริต การกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสองเป็นเหตุให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับความเสียหาย คดีนี้จึงเป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นคดีละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

หมายเหตุ โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๗ และ ๑๐/๒๕๔๗

คำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลแพ่ง/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(กรมที่ดินร่วมกับเอกชนนำชี้รังวัดรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของและมีสิทธิครอบครองที่ดินว่างเปล่าฟ้องว่า นาย ล. นาย ย. และภริยาโจทก์ ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ได้ไปขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินดังกล่าวต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม ในการนำชี้รังวัดบุคคลดังกล่าวและเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินไม่ใช้ความระมัดระวัง ไม่ตรวจสอบให้รอบคอบ ทำให้นำชี้รังวัดรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์อันเป็นการกระทำละเมิด ในขณะที่คู่กรณีโต้แย้งว่าไม่ได้นำชี้รังวัดรุกล้ำที่ดินของโจทก์ ดังนั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ แล้วจึงจะสามารถพิจารณาได้ว่าการนำชี้รังวัดดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๙/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดมีนบุรี/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการก่อสร้างสะพานข้ามคลองและการปรับปรุงถนนของกรุงเทพมหานคร)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคสอง

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนเป็นโจทก์ยื่นฟ้องว่า กรุงเทพมหานครได้ก่อสร้างสะพานข้ามคลองโดยแก้ไขแบบแปลนของสะพานให้มีระดับสูงขึ้นจากระดับของแบบแปลนเดิมมาก เพื่อให้รถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ใช้กลับรถใต้สะพาน ทำให้ความลาดชันของสะพานยาวมากกว่าเดิม ปิดหน้าที่ดินของโจทก์ตลอดแปลงทั้งสองด้าน เป็นเหตุให้ทำเลที่ตั้งที่ดินของโจทก์มีลักษณะด้อยกว่าที่ดินแปลงอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน อีกทั้งในระหว่างการก่อสร้างสะพานและถนนได้มีการสร้างถนนเป็นทางชั่วคราวรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ทั้งสองแปลงทำให้ได้รับความเสียหาย ในขณะที่กรุงเทพมหานครอ้างว่า การก่อสร้างสะพานและเชิงลาดกระทำโดยชอบและกรุงเทพมหานครไม่ได้ก่อสร้างถนนชั่วคราวดังกล่าว แต่ประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นจัดทำใช้กันเอง โดยไม่ได้โต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว อันจะทำให้กลายเป็นประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม คดีจึงมีประเด็นปัญหาต้องวินิจฉัยว่าการก่อสร้างสะพานข้ามคลองและการปรับปรุงถนนของกรุงเทพมหานครก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชนหรือไม่ เมื่อกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายตามมาตรา ๖ ประกอบกับมาตรา ๘๙ (๖) แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งได้แก่การจัดทำถนนหนทางสาธารณะเพื่อใช้ในการคมนาคมขนส่ง อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง การกระทำตามฟ้องจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่เอกชน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการก่อสร้างสะพานข้ามคลองและการปรับปรุงถนนในคดีนี้ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

คำวินิจฉัยที่ ๓๐/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองสงขลา/ศาลจังหวัดตรัง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(องค์การบริหารส่วนตำบลขุดลอกคูน้ำรุกล้ำที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขุดลอกคูน้ำรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ที่ดินและรั้วของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายและทำที่ดินให้อยู่ในสภาพเดิม ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลโต้แย้งว่าการขุดลอกขยายคูน้ำได้ยึดถือแนวธรรมชาติที่ปรากฏอยู่เดิมและระวางที่ดินแสดงแนวเขตเหมืองสาธารณประโยชน์ตลอดจนแนวเขตแสดงสิทธิของราษฎรเป็นสำคัญ ในระหว่างก่อสร้างมีเจ้าของที่ดินใกล้เคียงและเจ้าของที่ดินที่ขุดผ่านมาตรวจสอบดูแลระวังแนวเขตของตนจนสิ้นสุดโครงการโดยมิได้มีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ และไม่ได้ขุดลอกขยายคูน้ำรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ความเสียหายของรั้วที่เกิดขึ้นมิใช่ความผิดขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่เกิดจากกระแสน้ำพัดเซาะดินอันเป็นภัยธรรมชาติซึ่งเป็นเหตุสุดวิสัย ดังนั้น เมื่อคู่กรณียังคงโต้แย้งกันอยู่ว่าการขุดลอกคูน้ำได้รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำละเมิดหรือไม่ คดีนี้จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลแพ่งธนบุรี

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(กรมทางหลวงขยายถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กรมทางหลวงขยายถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นที่ดินที่เหลือจากการถูกเวนคืน จำนวนเนื้อที่ ๙๓ ตารางวา จึงขอให้จ่ายเงินค่าทดแทน ส่วนกรมทางหลวงอ้างว่าการก่อสร้างทางหลวงพิเศษได้สร้างในแนวเขตที่เคยถูกเวนคืนเดิม มิได้รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด คดีนี้จึงมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืน แต่เป็นข้อพิพาทว่ามีการขยายถนนตามฟ้องรุกล้ำที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนหรือไม่ ซึ่งศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ แล้วจึงพิจารณาได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชดใช้ค่าที่ดินหรือไม่ จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองขอนแก่น/ศาลแขวงขอนแก่น

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(องค์การบริหารส่วนตำบลก่อสร้างถนนรุกล้ำที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลก่อสร้างถนนลูกรังรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้เสียสิทธิในที่ดินพิพาทและทำให้บ่อพักน้ำรวมทั้งคลองส่งน้ำเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลอ้างว่า การก่อสร้างดังกล่าวได้สร้างตามแนวถนนเดิมซึ่งเป็นทางสาธารณประโยชน์ ดังนั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ และจะต้องชดใช้ค่าเสียหายเพียงใด คดีนี้จึงเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอันอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๓๔/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดสงขลา/ศาลปกครองสงขลา

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(กระทรวงอุตสาหกรรมนำรังวัดทับที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนซึ่งเป็นเจ้าของและครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิฟ้องกระทรวงมหาดไทยเป็นจำเลยว่า ดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐฯ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๘ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ขายที่ดินรกร้างว่างเปล่าฯ ให้แก่นิคมอุตสาหกรรม ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากรังวัดทับที่ดินของโจทก์ และผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมกระทำละเมิดต่อโจทก์โดยการสั่งให้คนงานนำรถแทรกเตอร์เข้าไปดันรั้วและโค่นต้นไม้ในที่ดินของโจทก์ ขอให้เพิกถอนประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ มิได้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า จำเลยไม่มีสิทธินำที่ดินของโจทก์ไปจัดหาผลประโยชน์โดยออกเป็นประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าว ขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ ห้ามจำเลยยุ่งเกี่ยวกับที่ดินพิพาท ให้เพิกถอนคำขอออกโฉนดที่ดิน และให้ขับไล่จำเลยออกไปจากที่ดินพิพาท คดีนี้จึงเป็นกรณีที่โจทก์มุ่งประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษารับรองและคุ้มครองสิทธิในที่ดินของโจทก์ ทั้งจำเลยโต้แย้งว่า การกระทำของจำเลยเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายเพราะที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ไม่ใช่ที่ดินที่โจทก์มีสิทธิครอบครองตามที่กล่าวอ้าง ดังนั้น เมื่อคดีนี้คู่กรณียังโต้แย้งกันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสำคัญ ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดและประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๓๗/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลแพ่ง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารบกดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดออกไปทำลาย ณ สถานที่ทำลายวัตถุระเบิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้เอกชนได้รับความเสียหาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดของเจ้าหน้าที่กองทัพบก อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (ดูคำวินิจฉัยที่ ๓๔/๒๕๔๖)

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๓๘/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลแพ่ง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(คำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตที่ให้ยกเลิกการปิดกั้นทางเข้าออกและรื้อถอนป้ายส่วนบุคคลเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของที่ดิน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตจตุจักรได้นำป้ายบอกเส้นทางลัดของกรุงเทพมหานครไปติดตั้งไว้บริเวณปากซอยพหลโยธิน ๒๑ และปากซอยวิภาวดีรังสิต ๓๐ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปใช้เป็นเส้นทางลัด โดยที่ทราบว่าถนนดังกล่าวเป็นที่ดินส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียกเลิกการปิดกั้นทางเข้าออก และรื้อถอนป้ายส่วนบุคคลออกไป ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนป้ายบอกเส้นทางลัด เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตจตุจักรให้การต่อสู้ว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน คดีนี้จึงเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาท แม้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าการออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดี แต่การจะพิจารณาว่าคำสั่งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำเป็นต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเสียก่อน จึงจะสามารถพิจารณาได้ว่าการกระทำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตจตุจักรและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นการละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ยกเลิกการปิดกั้นทางเข้าออก และรื้อถอนป้ายส่วนบุคคล รวมทั้งขอให้แสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดี อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๕๑/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลแพ่ง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งให้รื้อหลังคาคลุมถนนออกจากที่ดินของเอกชนที่ออกโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจและละเมิดสิทธิของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินและที่ดินพิพาทบางส่วนเป็นถนนส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีซึ่งซื้อมาจากเจ้าของเดิม ผู้ฟ้องคดีไม่เคยแสดงออกไม่ว่าโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณะ และเจ้าของที่ดินเดิมก็ได้สงวนสิทธิ์ในการใช้ถนนส่วนบุคคลนี้เช่นกัน ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตจตุจักรและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อหลังคาคลุมถนนดังกล่าวออกจากที่ดินพิพาทโดยอ้างว่าเป็นถนนสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดียกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย เพราะเจ้าของที่ดินเดิมได้อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นถนนสาธารณประโยชน์มาเป็นเวลานานกว่า ๔๐ ปี มาแล้ว ที่ดินพิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้กรรมสิทธิ์ดังกล่าว ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าการออกคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดี แต่การจะพิจารณาว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำต้องพิจารณาในปัญหาว่าถนนในที่ดินแปลงพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้าง หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๕๒/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลแพ่ง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(การฟ้องขอให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตลอดมาและไม่เคยยกที่ดินพิพาทให้เป็นที่ดินสาธารณะ รวมทั้งไม่เคยถูกเวนคืนแต่อย่างใด แต่ต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาห้วยขวาง ได้ดำเนินการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้มีชื่อการทางพิเศษแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยมิได้กำหนดค่าทดแทนและจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในการเวนคืนที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำหนดเงินค่าทดแทนและชดใช้ค่าทดแทนที่ดินจากการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดี การทางพิเศษแห่งประเทศไทยให้การว่าที่ดินดังกล่าวมีสภาพเป็นถนนสาธารณะที่ประชาชนใช้สัญจรไปมาเป็นเวลานานกว่า ๑๐ ปี และกรุงเทพมหานครได้เข้าไปปรับปรุงบริเวณดังกล่าวจนเป็นส่วนหนึ่งของถนนเทียมร่วมมิตรแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มิได้สงวนสิทธิ์เป็นเวลาหลายปีก่อนวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตเวนคืน ที่ดินดังกล่าวจึงมีสภาพเป็นทางสาธารณะ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะยังมีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่ก็หามีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวไม่ ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าการทางพิเศษแห่งประเทศไทยมีคำสั่งไม่กำหนดค่าทดแทนที่ดินและชดใช้เงินค่าทดแทนที่ดินจากการเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลจำต้องพิจารณาว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นสำคัญ จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๕๖/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลปกครองสงขลา/ศาลจังหวัดยะลา

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีพนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้องคดีอาญา)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคสอง

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนร่วมกันกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีในการมีความเห็นว่าควรสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นคดีอาญาฐานทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๑๘๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และส่งตัวผู้ฟ้องคดีต่อพนักงานอัยการจังหวัดยะลา ทั้งที่มูลคดีเป็นความผิดทางแพ่ง ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวต่อพนักงานอัยการจังหวัดยะลา ซึ่งต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดยะลาได้มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพนักงานสอบสวนโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการพิจารณาสำนวนการสอบสวนและควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดอาญา จึงเป็นการดำเนินการของพนักงานสอบสวนตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง มิใช่การกระทำละเมิดเนื่องจากการใช้อำนาจทางปกครอง คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ การฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีละเมิดอันเกิดจากการที่เจ้าพนักงานตำรวจกระทำการตามกระบวนการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

หมายเหตุ โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๕ , ๒๒/๒๕๔๗ และ ๒๓/๒๕๔๗

คำวินิจฉัยที่ ๕๘/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

(กรมเจ้าท่าฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่เสนอความเห็นให้มีการต่ออายุสัญญาให้กับบริษัทเอกชนโดยขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่กรมเจ้าท่าฟ้องข้าราชการในสังกัด ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการตรวจการจ้าง อธิบดีกรมเจ้าท่าและหัวหน้าฝ่ายนิติการ ให้ร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการพิจารณาเสนอความเห็นตามลำดับการบังคับบัญชาให้มีการต่ออายุสัญญาจ้างเหมาขุดลอกร่องน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช แก่บริษัทเอกชนซึ่งเป็นคู่สัญญากับกรมเจ้าท่า ฝ่าฝืนต่อกฎหมายและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างได้เสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมเจ้าท่าผ่านหัวหน้าฝ่ายนิติการว่า ควรต่อสัญญาให้แก่ผู้รับจ้างตามที่ผู้รับจ้างร้องขอ โดยอ้างว่าเรือขุดลอกจีเซลล่าถูกมรสุมจมลงอันเป็นเหตุสุดวิสัยทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานต่อไปได้ ทั้งที่คณะกรรมการตรวจการจ้างทราบดีว่าผู้รับจ้างยังสามารถใช้เรือลำอื่นปฏิบัติงานแทนได้ จึงไม่ใช่เหตุสุดวิสัย การกระทำของคณะกรรมการตรวจการจ้างจึงเป็นการขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑ ข้อ ๖๔ ตรี ส่วนอธิบดีกรมเจ้าท่าและหัวหน้าฝ่ายนิติการมิได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ในการพิจารณาเสนอความเห็น เป็นเหตุให้ปลัดกระทรวงคมนาคมอนุมัติให้ต่ออายุสัญญาตามความเห็นดังกล่าว ทำให้กรมเจ้าท่าได้รับความเสียหายไม่อาจเรียกร้องค่าปรับจากผู้รับจ้างที่ส่งมอบงานเกินกำหนดเวลาตามสัญญาได้ คดีนี้จึงเป็นกรณีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้มูลคดีพิพาทจะเกิดขึ้นก่อน พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ แต่เมื่อลักษณะแห่งคดีเป็นคดีปกครอง โดยกรมเจ้าท่าฟ้องคดีหลังจาก พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ใช้บังคับและศาลปกครองเปิดทำการแล้ว กรณีจึงไม่เข้า

ข้อยกเว้นที่กำหนดในบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๐๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานทางปกครอง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๕๙/๒๕๔๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดสุรินทร์/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่พิจารณาผลการประกวดราคาโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจ้างเหมาขุดลอกหนองโครงการปฏิรูปที่ดินเขตทุ่งกุลาร้องไห้ระยะที่ ๓ ที่พิจารณาผลการประกวดราคาโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย และฟ้องหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบฯ แต่ไม่ควบคุมดูแล จึงเป็นการละเมิดต่อทางราชการ กรณีจึงถือได้ว่าเป็นคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการกระทำละเมิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และมาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แม้มูลคดีพิพาทจะเกิดขึ้นก่อน พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ แต่เมื่อลักษณะแห่งคดีเป็นคดีปกครอง สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฟ้องคดีหลังจาก พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ใช้บังคับและศาลปกครองเปิดทำการแล้ว กรณีไม่เข้าข้อยกเว้นที่กำหนดในบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๐๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานทางปกครองอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

หมายเหตุ คำวินิจฉัยฉบับนี้วินิจฉัยในทำนองเดียวกับคำวินิจฉัยที่ ๕๘/๒๕๔๗

คำวินิจฉัยที่ ๖๒/๒๕๔๗

ระหว่าง คำพิพากษาศาลแรงงานกลาง/คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๙

เรื่อง คำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันตามมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (คำวินิจฉัยเกี่ยวกับจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องชดใช้เนื่องจากการกระทำละเมิดกรณีขับรถยนต์ราชการประสบอุบัติเหตุตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองและศาลยุติธรรมแตกต่างกัน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔

คำวินิจฉัย กรณีมีการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลสองศาล คือ ศาลยุติธรรมและศาลปกครอง โดยคดีทั้งสองศาลมีมูลความแห่งคดีจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการขับรถยนต์ราชการไปเกิดอุบัติเหตุเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงเป็นคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเป็นเรื่องเดียวกัน เมื่อศาลทั้งสองตัดสินในจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดแตกต่างกัน และคำพิพากษาทั้งสองศาลถึงที่สุดแล้ว ย่อมเป็นเหตุให้คู่ความไม่อาจบังคับหรือปฏิบัติการชำระหนี้ได้ถูกต้อง ถือได้ว่าเป็นกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดขัดแย้งกัน ชอบที่คู่ความจะยื่นคำร้องขอให้มีการวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลฯ

คำพิพากษาในคดีทั้งสองศาลวินิจฉัยข้อเท็จจริงตรงกันว่า ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุงปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ คงวินิจฉัยแตกต่างกันในจำนวนค่าเสียหาย จึงต้องพิจารณาต่อไปว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรบังคับค่าสินไหมทดแทนเอาแก่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเพียงบางส่วนของจำนวนความเสียหายตามคำพิพากษาศาลยุติธรรม หรือใช้มาตรการบังคับทางปกครองเต็มจำนวนความเสียหายตามคำพิพากษาศาลปกครอง

การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานของรัฐกรณีที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติเพื่อใช้บังคับแก่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะ โดยกำหนดหลักเกณฑ์แตกต่างจากหลักเกณฑ์เรื่องความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรับผิดที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกรณีกระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหายหรือ

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น หรือเรื่องการแบ่งแยกความรับผิดของเจ้าหน้าที่แต่ละคน โดยมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีการบังคับบัญชากำกับและมีความรับผิดทางวินัยอยู่อีกส่วนหนึ่งด้วย เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ ดังนั้น เมื่อผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนฯ เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และการกระทำละเมิดดังกล่าวอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยตรง ความเสียหายที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนฯ แต่ลำพังในฐานะที่เป็นผู้ขับรถยนต์ไปเกิดอุบัติเหตุ ไม่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐหรือผู้อื่นมาเกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบด้วย อีกทั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการไปตามพระราชบัญญัตินี้จนถึงขั้นออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินค่าเสียหาย และมีการตรวจสอบความชอบของการดำเนินการโดยศาลปกครองซึ่งเป็นฝ่ายตุลาการแล้วด้วย จึงควรให้มีการดำเนินการไปจนจบขั้นตอน โดยพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้คำสั่งปกครองได้มีการบังคับการให้เกิดผล เพื่อให้การเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

มติ คดีคำพิพากษาที่ถึงที่สุดขัดแย้งกันระหว่างศาลปกครองและศาลยุติธรรมคดีนี้ให้คู่ความปฏิบัติไปตามคำพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลจังหวัดนครปฐม

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(แขวงการทางนครปฐมและกรมทางหลวงกันแนวเขตทางหลวงรุกล้ำที่ดินของเอกชนโดยไม่จ่ายค่าที่ดินให้)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (แขวงการทางนครปฐมและกรมทางหลวง) กันแนวเขตทางหลวงรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีการเวนคืนตามกฎหมาย เป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายค่าเวนคืนที่ดินที่ถูกกันเป็นแนวเขตทางดังกล่าว ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตทางหลวงซึ่งได้รับมอบมาจากจังหวัดนครปฐมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยเมื่อมีการปักเสาโทรเลขและเสาไฟฟ้าตามแนวเขตทางหลวง เจ้าของที่ดินเดิมก็ไม่คัดค้าน ถือได้ว่าเจ้าของที่ดินเดิมอุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์โดยปริยาย ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันมาตั้งแต่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวมา ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ต้องจ่ายค่าเวนคืนที่ดิน ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีต้องจ่ายค่าที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่นั้น ศาลจำต้องพิจารณาในปัญหาที่ว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

หมายเหตุ โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๔๗ และ ๕๒/๒๕๔๗

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดขอนแก่น/ศาลปกครองขอนแก่น

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่ นาย ส. ซึ่งเป็นกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับโจทก์ ในข้อหาว่ากระทำความผิดกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๒ แห่ง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีที่มีการยุบรวมพรรคการเมือง จนเป็นให้โจทก์ต้องพ้นจากตำแหน่ง ถูกจับกุมและถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญา นั้น ตามมาตรา๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.๒๕๔๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่โจทก์จนศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น จึงเป็นการดำเนินการตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ และการดำเนินคดีอาญาเป็นขั้นตอนดำเนินการเพื่อนำสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง อยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม คดีละเมิดตามคำฟ้องนี้จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการเฉพาะโดยตรง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

หมายเหตุ โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๕ , ๒๒/๒๕๔๗ , ๒๓/๒๕๔๗ และ ๕๖/๒๕๔๗

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลจังหวัดสีคิ้ว (ปากช่อง)

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (เจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารบกดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดออกไปทำลาย ณ สถานที่ทำลายวัตถุระเบิดด้วยความประมาทเป็นเหตุให้เอกชนได้รับความเสียหาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดของเจ้าหน้าที่กองทัพบก อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม** (ดูคำวินิจฉัยที่ ๓๔/๒๕๔๖ และ ๓๗/๒๕๔๗)

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดสระแก้ว/ศาลปกครองระยอง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เทศบาลละเลยไม่จัดทำตะแกรงเหล็กปิดปากบ่อระบายน้ำทิ้งให้มีความแข็งแรงและปลอดภัยเพียงพอทำให้เอกชนได้รับบาดเจ็บจากการพลัดตกลงไปในบ่อระบายน้ำทิ้ง)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย เทศบาลตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๑ (๘) แห่ง พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่ง พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการจัดให้มีและบำรุงทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ อันเป็นกิจการทางปกครองหรือการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ซึ่งอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวย่อมหมายความรวมถึงการกำหนดแบบแปลนและแบบรูปของทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำที่จะทำการก่อสร้างให้ได้มาตรฐานทางวิศวกรรมเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ควบคุมดูแลให้การก่อสร้างเป็นไปตามแบบแปลนและแบบรูปที่กำหนดและทำนุบำรุงให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้โดยไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนอยู่เสมอด้วย ดังนั้น เมื่อเทศบาลตำบลละเลยไม่ได้จัดทำตะแกรงเหล็กปิดวางบนปากบ่อระบายน้ำทิ้งให้มีขนาดพอดีกับปากบ่อ ทั้งไม่ได้จัดทำบ่ารองรับตะแกรงเหล็กให้มีความมั่นคงแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักคนหรือสิ่งของได้อย่างปลอดภัย เมื่อโจทก์ไปยืนบนตะแกรงเหล็กดังกล่าวเป็นเหตุให้พลัดตกลงไปในบ่อระบายน้ำทิ้งตะแกรงเหล็กทับขาของโจทก์หักหลายท่อน การฟ้องขอให้เทศบาลตำบลชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายจากเหตุดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเทศบาลตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินกิจการทางปกครองหรือการบริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เทศบาลละเลยไม่จัดทำตะแกรงเหล็กปิดปากบ่อระบายน้ำทิ้งให้มีความแข็งแรงและปลอดภัยเพียงพอ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดพะเยา/ศาลปกครองเชียงใหม่

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
(การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่จัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และทำหลักฐานเท็จในการเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขฟ้องข้าราชการในสังกัดจำนวน ๒ ราย ให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่อันเนื่องมาจากข้าราชการทั้ง ๒ ราย จงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง และข้อบังคับของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขในการจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวจากเงินบำรุงอันเป็นเงินนอกงบประมาณให้เข้าช่วยเจ้าพนักงานปฏิบัติงานในโรงพยาบาล และร่วมกันนำเงินบำรุงของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขไปจ่ายเป็นค่าปฏิบัติงานล่วงเวลา และเงินสมทบประกันสังคมให้กับลูกจ้าง รวมทั้งร่วมกันทำหลักฐานอันเป็นเท็จในการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างว่าเป็นการจ้างเหมาบริการ จ้างเหมาดูแลต้นไม้และทำความสะอาด คดีนี้จึงเป็นกรณีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ มีลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขยื่นฟ้องคดีนี้หลังจากที่ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ใช้บังคับ แต่ก่อนที่ศาลปกครองเปิดทำการ ดังนั้น เมื่อขณะยื่นฟ้องยังไม่มีศาลปกครองที่มีเขตอำนาจเหนือคดีปกครอง ศาลยุติธรรมย่อมมีอำนาจในการรับคดีดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาได้ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง** แต่เมื่อยื่นฟ้องก่อนศาลปกครองเปิดทำการ**ศาลยุติธรรม**จึงมีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณา

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินในที่งอก)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินบริเวณที่งอกริมตลิ่งให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าที่ดินที่ขอออกโฉนดเป็นที่สาธารณะ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ขออนุญาตก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๒ (อยุธยา) และได้รับอนุญาตแล้ว เท่ากับยอมรับว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณะ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงขอให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาดำเนินการขีดแนวเขตลำน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณพิพาทลงในระวางออกโฉนดที่ดินตามระเบียบของกรมที่ดิน และมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนเจ้าพนักงานที่ดินฯ อ้างว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณะไม่ใช่ที่งอกริมตลิ่งที่จะนำมาขอรังวัดออกโฉนดที่ดินได้ ดังนั้น แม้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีของฝ่ายปกครองก็ตาม แต่การที่จะมีคำสั่งให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาดำเนินการขีดแนวเขตลำน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณพิพาทลงในระวางออกโฉนดที่ดินตามระเบียบของกรมที่ดิน และมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้นั้น ศาลจำต้องพิจารณาในปัญหาว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลจังหวัดนนทบุรี

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของกรมการแพทย์ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วย ทำให้บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อเอชไอวี (HIV) เมื่อกรมการแพทย์เป็นส่วนราชการระดับกรมสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีโรงพยาบาลราชวิถี และสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) เป็นส่วนราชการในสังกัดตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๕ กรมการแพทย์จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่ของกรมการแพทย์จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ตามคำฟ้องถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการให้บริการสาธารณะเกี่ยวกับการแพทย์ การสาธารณสุข จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ แต่โดยที่การฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของกรมการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วย เป็นการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไป ไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มติ คดีฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วยอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองระยอง/ศาลจังหวัดปราจีนบุรี

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(เทศบาลก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วมทำให้ทรัพย์สินของเอกชนได้รับความเสียหาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนและเสียหายจากการที่เทศบาลเมืองปราจีนบุรีนำรถไถบุกรุกเข้าไปไถดินในที่ดินของผู้ฟ้องคดีบริเวณที่ติดกับริมแม่น้ำ เพื่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม ทำให้ต้นไม้ใหญ่และพืชพันธุ์ที่ปลูกไว้เสียหาย ขอให้จัดการกันส่วนพื้นที่ที่ถูกบุกรุกให้เป็นพื้นที่ดังเดิมและให้ชำระค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่เทศบาลเมืองปราจีนบุรีอ้างว่าไม่ได้ก่อสร้างเขื่อนบุกรุกที่ดินของผู้ฟ้องคดี เพราะตรวจสอบแล้วไม่ปรากฏหลักฐานการเป็นเจ้าของที่ดินของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น คดีนี้ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นสำคัญ แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าการกระทำตามที่ฟ้องเป็นละเมิดหรือไม่ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายกันเพียงใด จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองระยอง/ศาลจังหวัดปราจีนบุรี

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(เทศบาลมีคำสั่งให้รื้อถอนสิ่งก่อสร้างตามแนวก่อสร้างเขื่อนและนำรถไถบุกรุกเข้าไปทำลายทรัพย์สินรวมทั้งหมดหลักเขตในที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง(๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดฟ้องว่า เทศบาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งก่อสร้างออกจากพื้นที่ตามแนวก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วมภายใน ๓๐ วัน และนำรถไถบุกรุกเข้าไปไถทำลายทรัพย์สินรวมทั้งหมดหลักเขตในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่ารื้อถอนหรือค่าที่ดิน แต่เทศบาลโต้แย้งว่า เทศบาลไม่ได้ก่อสร้างเขื่อนบุกรุกที่ดินของผู้ฟ้องคดี ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ดังนั้น คดีนี้ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่หรือเป็นที่ชายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นสำคัญ แล้วจึงพิจารณาได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นละเมิดหรือไม่ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายกันเพียงใด จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณีอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

<u>มติ</u> คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลแพ่ง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการ คำสั่งไล่ออกจากราชการและเรียกค่าเสียหาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคสอง

คำวินิจฉัย คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กรมบัญชีกลางมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ก.พ. ต่อมา ก.พ. มีมติยกอุทธรณ์และนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามที่ ก.พ. เสนอ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้เพิกถอนมติ ก.พ. และคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอ้างว่าการพิจารณาและวินิจฉัยของ ก.พ. ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๐๑ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจาก ก.พ. พิจารณาวินิจฉัยจากกระบวนการสอบสวนพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของกรมบัญชีกลางและ อ.ก.พ. กระทรวงการคลัง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีนี้จึงควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง อย่างไรก็ตาม ก่อนยื่นอุทธรณ์ต่อ ก.พ. และก่อนยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองกลาง ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องกรมบัญชีกลางและกระทรวงการคลังต่อศาลยุติธรรมก่อนวันที่ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ใช้บังคับ ขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย คำสั่งให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พร้อมทั้งขอให้เพิกถอนมติ อ.ก.พ. กระทรวงการคลังที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้กรมบัญชีกลางและกระทรวงการคลังร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะเป็นคดีปกครอง และอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๐๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ โดยศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดี และจะต้องดำเนินกระบวนพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีถึงที่สุด ดังนั้น เมื่อคดีนี้มีลักษณะเป็นคดีปกครองและมีมูลความแห่งคดีเดียวกับคดีซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมดังกล่าว และเพื่อให้คดีทั้งสองได้ดำเนินกระบวนพิจารณาที่ศาลเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้คำพิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

<u>มติ</u> คดีปกครองที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองในภายหลังจากที่ศาลปกครองกลางเปิดทำการแล้ว และมีมูลความแห่งคดีเดียวกันกับคดีปกครองที่ยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมก่อน พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ใช้บังคับ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ตามมาตรา ๑๐๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ **ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลจังหวัดเพชรบุรี

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(กรมที่ดินเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของเอกชนโดยอ้างว่าอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าเป็นผู้ถือสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาตลอด ฟ้องว่ากรมที่ดินมีคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว เนื่องจากที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๔ และการออก น.ส. ๓ ก. เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมาปลัดกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. และคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อเท็จจริง เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงขอให้ศาลกำหนดคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท แต่อธิบดีกรมที่ดินและปลัดกระทรวงมหาดไทยให้การว่า ที่ดินพิพาทตาม น.ส. ๓ ก. ออกในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. และคำสั่งยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ดังนั้น แม้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ตาม แต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว หรือให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อไป หรือเพิกถอนคำวินิจฉัยได้นั้น ศาลจำต้องพิจารณาในปัญหาว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามที่กล่าวอ้างหรืออยู่ในเขตป่าไม้ถาวรเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง/ศาลจังหวัดลพบุรี

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้เอกชนรื้อประตูเหล็กและป้ายโรงเรียนโดยอ้างว่าก่อสร้างคร่อมทางสาธารณประโยชน์)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เทศบาลเมืองลพบุรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนประตูรั้วเหล็กและป้ายโรงเรียนที่ก่อสร้างบนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีออกไป โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีก่อสร้างคร่อมทางสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งให้รื้อถอนประตูรั้วเหล็กและป้ายโรงเรียน และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ แล้วพิพากษาว่าที่ดินตามโฉนดแปลงดังกล่าวไม่ใช่เป็นทางสาธารณประโยชน์ ไม่ถือว่ามีการก่อสร้างประตูและป้ายคร่อมทางสาธารณประโยชน์ และรื้อถอนคอนกรีตเสริมเหล็กที่ก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้วย ดังนั้น แม้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากคำสั่งให้รื้อถอนประตูรั้วเหล็กและป้ายโรงเรียนของฝ่ายปกครองก็ตาม แต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์รวมทั้งคำขออื่นๆ ของผู้ฟ้องคดีได้นั้น ศาลจำต้องพิจารณาในปัญหาว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณีอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดจันทบุรี/ศาลปกครองระยอง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (การฟ้องว่าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคสอง

คำวินิจฉัย คดีนี้ผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่า พนักงานสอบสวนจงใจทำการสอบสวนคดีอาญาที่โจทก์เป็นผู้เสียหายและได้ร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวนโดยไม่รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ตามกฎหมาย เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับมูลความผิดที่ถูกกล่าวหา จงใจไม่ให้ผู้ถูกกล่าวหาถูกดำเนินคดี และปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายแก่สิทธิในทางคดีอาญาและมีภาระเพิ่มขึ้นในการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ ให้พนักงานอัยการด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นและต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีแล้ว และโจทก์กล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยมุ่งประสงค์จะให้ศาลตรวจสอบการรวบรวมพยานหลักฐานและความเห็นสั่งไม่ฟ้องของพนักงานสอบสวน ซึ่งการสอบสวนคดีอาญาเป็นขั้นตอนดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง แม้โจทก์จะกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร แต่การที่พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานอย่างใดหรือใช้เวลาดำเนินการสอบสวนนานเพียงใดนั้น ย่อมเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะใช้ดุลพินิจในการรวบรวมพยานหลักฐานภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ใช่การกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือจากกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

<u>มติ</u> คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดีอาญาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและรวบรวมพยานหลักฐานล่าช้าเกินสมควร อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

<u>หมายเหตุ</u> โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๕ , ๒๒/๒๕๔๗ , ๒๓/๒๕๔๗ , ๕๖/๒๕๔๗ และ ๔/๒๕๔๘

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดอุดรธานี/ศาลปกครองขอนแก่น

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่กรมที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีคำสั่งเพิกถอนในภายหลัง)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนผู้ซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกรมที่ดินว่า เจ้าพนักงานที่ดินกระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยเจ้าพนักงานที่ดินยืนยันและรับรองหลักฐานในที่ดิน ทำให้โจทก์หลงเชื่อว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินที่มีการออกหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมายและไม่มีการรุกล้ำที่สาธารณะหรือต้องห้ามตามกฎหมาย แต่ต่อมากรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้กรมที่ดินร่วมรับผิดในการกระทำละเมิดของเจ้าพนักงานที่ดิน และจากการที่กรมที่ดินได้ออกหลักฐานในที่ดินโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนทำให้โจทก์เชื่อโดยสุจริตว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่สามารถครอบครองและทำประโยชน์ได้และซื้อที่ดินดังกล่าวไว้ โดยคำฟ้องของโจทก์มิได้มีการโต้แย้งสิทธิในที่ดิน ดังนั้น เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีมาจากการที่กรมที่ดินออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ในที่ดินดังกล่าวในเวลาต่อมา ซึ่งการออก น.ส.๓ ก. นั้น เจ้าพนักงานที่ดินและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจสอบและพิจารณาดำเนินการให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่ประมวลกฎหมายที่ดินได้ให้อำนาจไว้ และการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวก็เป็นอำนาจหน้าที่ที่ประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติไว้เช่นกัน ทั้งคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามความในมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และกรณีไม่มีข้อโต้แย้งเรื่องสิทธิในที่ดิน ดังนั้น การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากกรมที่ดินคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

<u>มติ</u> คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่กรมที่ดินออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีคำสั่งเพิกถอนในภายหลัง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

คำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลปกครองพิษณุโลก/ศาลจังหวัดพิษณุโลก

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตใช้อำนาจสืบสวน จับกุม ตรวจค้นและยึดของกลางผู้กระทำผิดกฎหมายยาสูบ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิตทำการสืบสวน จับกุม ตรวจค้นและยึดยาเส้นบรรจุซองและแสตมป์ยาสูบที่ใช้แล้วไปเป็นของกลางแล้วส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญา แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดรายได้จากการผลิตและจำหน่ายยาเส้น และต้องสูญเสียยาเส้นบรรจุซองที่ถูกยึดไว้เป็นของกลาง เมื่อคดีนี้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิตปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิตตามที่อธิบดีกรมสรรพสามิตแต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๕ แห่ง พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ มีอำนาจหน้าที่จับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว อันเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามมาตรา ๒ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเมื่อได้ทำการสืบสวน จับกุม ผู้กระทำผิด ค้น ยึดและพิสูจน์ของกลางโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๒ (๑๖) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๙๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับมาตรา ๔๐ แห่ง พ.ร.บ. ยาสูบฯ และระเบียบกรมสรรพสามิต ว่าด้วยการพิสูจน์ของกลาง พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิดอาญาเกี่ยวกับกฎหมายยาสูบ จึงเป็นการดำเนินการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง อันอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม ดังนั้น การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิตซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการเฉพาะโดยตรง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการเฉพาะโดยตรง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

<u>หมายเหตุ</u> โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๕ , ๒๒/๒๕๔๗ , ๒๓/๒๕๔๗ , ๕๖/๒๕๔๗ , ๔/๒๕๔๘ และ ๒๑/๒๕๔๘

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๔๖/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์/ศาลปกครองขอนแก่น

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเอกชนกรณีที่ลูกจ้างของเอกชนกระทำละเมิดในทางการที่จ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างรางระบายน้ำให้กับเทศบาล)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่การประปาส่วนภูมิภาคเป็นโจทก์ยื่นฟ้องขอให้เอกชนซึ่งเป็นคู่สัญญากับเทศบาล ชดใช้ค่าเสียหายกรณีลูกจ้างของเอกชนกระทำละเมิดในทางการที่จ้าง ใช้รถแบ็กโฮขุดตักดินบริเวณขอบถนนโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ทำให้กระแทกถูกท่อประปาของโจทก์แตกชำรุดเสียหาย เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองยื่นฟ้องเอกชนเป็นจำเลยเท่านั้น แม้เอกชนดังกล่าวจะเป็นคู่สัญญากับเทศบาลตามสัญญาจ้างก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กก็ตาม แต่จำเลยก็มิใช่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น ข้อพิพาทคดีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มติ คดีที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องขอให้เอกชนชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ลูกจ้างของเอกชนกระทำละเมิดในทางการที่จ้าง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๔๘/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องว่าเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรประเมินภาษีอากรย้อนหลังโดยขัดต่อกฎหมาย และขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบโรงงานและยึดเอกสารไป)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคสอง

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนเป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรว่า การที่เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรวินิจฉัยว่าโจทก์เสียภาษีนำเข้าวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตอุปกรณ์สะสมประจุไฟฟ้าในพิกัดที่ไม่ถูกต้อง แล้วทำการประเมินภาษีอากรที่โจทก์จะต้องเสียใหม่พร้อมทั้งเงินเพิ่มย้อนหลังถึงวันแรกที่โจทก์นำเข้าวัตถุดิบดังกล่าว เป็นการพิจารณาพิกัดอัตราศุลกากรย้อนหลังฝ่าฝืนต่อ พ.ร.ก. พิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และข้อกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรและประกาศกระทรวงการคลังแก้ไขถึงวันที่ ๓๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ หมวด ๗ ตอน ๓๙ หมายเหตุ ๒ (น) เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ต้องเสียภาษีอากรและเงินเพิ่ม โจทก์อุทธรณ์การประเมินภาษีอากรต่อกรมศุลกากรแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันยังไม่มีการพิจารณาอุทธรณ์แต่อย่างใด นอกจากนี้ กรมศุลกากรยังกล่าวหาว่าโจทก์สำแดงเท็จและเข้าตรวจสอบโรงงานของโจทก์แล้วยึดเอกสารไปด้วย โจทก์จึงฟ้องขอให้ชำระค่าเสียหายจากการสั่งซื้อเครื่องจักรและขยายโรงงาน เงินภาษีอากรเพิ่มและเงินเพิ่ม การพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้าและค่าเสียหายที่เกิดจากภาษีอากรที่เพิ่มขึ้นและค่าปรับตามเอกสารที่ถูกเจ้าหน้าที่ยึดไป คดีนี้จึงเป็นคดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร และแม้ว่าโจทก์จะฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรก็ตาม แต่ค่าเสียหายดังกล่าวก็เป็นมูลความที่เกี่ยวเนื่องกัน ทั้งคำขอของโจทก์บางข้อก็เป็นการขอคืนเงินภาษีอากรเพิ่มและเงินเพิ่มที่โจทก์ชำระไปแล้ว ข้อพิพาทในคดีนี้จึงเป็นคดีภาษีอากรตามมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ อันอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

มติ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการประเมินภาษีอากรและการเรียกค่าเสียหายซึ่งเป็นมูลความที่เกี่ยวเนื่องกัน เป็นคดีภาษีอากร อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๔๙/๒๕๔๘

ระหว่าง ศาลแรงงานภาค ๖/ศาลปกครองพิษณุโลก

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากคำสั่งเลิกจ้างลูกจ้างประจำ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้อำนวยการโรงเรียนออกคำสั่งเลิกจ้างโจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งนักการภารโรงเพื่อให้รับบำเหน็จทดแทน โดยอ้างว่าโจทก์กระทำผิดวินัยมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม แต่โจทก์เห็นว่าการออกคำสั่งดังกล่าวกระทำโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ให้โอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงตามที่ถูกกล่าวหา ทั้งไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง อันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ เป็นเหตุให้โจทก์ต้องสูญเสียรายได้ สิทธิประโยชน์อื่น ๆ และได้รับความเดือดร้อนเสียหายต่อตนเองรวมถึงครอบครัว จึงฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย ค่าขาดรายได้ ค่าขาดประโยชน์ เงินบำเหน็จ ค่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และค่าสวัสดิการต่าง ๆ เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเป็นไปตามกฎหมาย ได้แก่ ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงสืบเนื่องมาจากการมีคำสั่งเลิกจ้างโจทก์ และเป็นผลให้โจทก์พ้นจากสถานภาพเป็นลูกจ้างประจำนับแต่วันที่ระบุในคำสั่ง ทำให้ไม่มีสิทธิที่จะรับเงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่โจทก์โต้แย้งว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต่างๆ อันเนื่องมาจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากคำสั่งเลิกจ้างลูกจ้างประจำ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่พนักงานสอบสวนกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการชี้ตัวผู้กระทำความผิดอาญาการสอบสวน และนำข้อความอันเป็นเท็จไปกล่าวและไขข่าวให้แพร่หลายทำให้ได้รับความเสียหาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนเป็นโจทก์ยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติอันเนื่องมาจากการที่พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการดำเนินการให้พยานชี้ตัวผู้กระทำความผิดอาญา ด่วนสรุปสำนวนการสอบสวน เป็นเหตุให้โจทก์ต้องถูกดำเนินคดีอาญา และนำข้อความอันเป็นเท็จไปกล่าวและไขข่าวให้แพร่หลายต่อประชาชนว่าโจทก์เป็นผู้กระทำความผิดอาญา ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานสอบสวนมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงตลอดจนพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดอาญาที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา รวมทั้งขั้นตอนในการดำเนินการให้พยานชี้ตัวโจทก์ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งการทำละเมิดด้วยการนำข้อความอันเป็นเท็จไปกล่าวและไขข่าวให้แพร่หลายต่อประชาชนเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายนั้นก็ไม่มีกฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำการดังกล่าวได้ คดีนี้จึงมิใช่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

<u>หมายเหตุ</u> โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๕ , ๒๒/๒๕๔๗ , ๒๓/๒๕๔๗ , ๕๖/๒๕๔๗ , ๔/๒๕๔๘ , ๒๑/๒๕๔๘ และ ๓๒/๒๕๔๘

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลปกครองขอนแก่น/ศาลจังหวัดสกลนคร

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (กรมประมงกระทำละเมิดโดยการระบายน้ำล่าช้าเกินสมควรและไม่ควบคุมระดับน้ำให้เหมาะสม ทำให้น้ำท่วมที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสกลนครและกรมประมงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและบริหารจัดการแหล่งน้ำหนองหาร เพื่อประโยชน์ในการบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตต์หวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พุทธศักราช ๒๔๘๔ ประกอบ พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ทำการระบายน้ำในหนองหารล่าช้าเกินสมควร และไม่ควบคุมระดับน้ำให้เหมาะสม จนเป็นเหตุให้น้ำท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีที่ฟ้องหน่วยงานทางปกครองว่าปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาและบริหารจัดการรักษาแหล่งน้ำตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร เป็นเหตุให้เอกชนได้รับความเสียหาย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลจังหวัดสกลนคร/ศาลปกครองขอนแก่น

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนร่วมกันทำละเมิดโดยการปลอมแปลงลายมือชื่อบุคคลอื่นเข้ายื่นซองเสนอราคาในการจัดซื้อพัสดุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดร่วมกับเอกชนทำละเมิดโดยการปลอมแปลงลายมือชื่อบุคคลอื่นเข้ายื่นซองและเสนอราคา ทั้งที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้เข้าเป็นผู้เสนอราคาในการสอบราคาตามโครงการป้องกันไข้เลือดออกในเขตพื้นที่อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ทำให้คณะกรรมการเปิดซองราคาหลงเชื่อว่ามีผู้เสนอราคาในราคาที่สูงกว่า จนเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหายจากการตกลงซื้อวัสดุ (มุ้ง) ในราคาที่สูงกว่าปกติ คดีในส่วนที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีในส่วนของเอกชนที่ร่วมกันทำละเมิดนั้น แม้จะมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่เมื่อเป็นกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนร่วมกันทำละเมิด ข้อพิพาทคดีนี้จึงเป็นกรณีที่มีมูลความแห่งคดีเดียวกันกับคดีพิพาทระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง คดีทั้งสองจึงชอบที่จะได้ดำเนินกระบวนพิจารณาที่ศาลเดียวกันเพื่อให้คำพิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

<u>มติ</u> คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายต่อหน่วยงานทางปกครอง และการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากเอกชนที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดอันถือว่าเป็นกรณีที่มีมูลความแห่งคดีเดียวกันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลแพ่ง/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เอกชนผู้รับจ้างตามสัญญาที่ทำไว้กับการประปานครหลวงกระทำละเมิดทำให้ทรัพย์สินเสียหาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่เอกชนซึ่งเป็นผู้รับจ้างจัดซื้อและติดตั้งเครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์ให้แก่การประปานครหลวงเป็นโจทก์ยื่นฟ้องว่า การประปานครหลวงว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ดำเนินการขุดลอกบ่อตากตะกอนบริเวณโรงงานสูบน้ำ เป็นเหตุให้ขอบคันดินของบ่อตากตะกอนพังทลาย ทำให้น้ำและโคลนในบ่อไหลเข้าท่วมโรงงานสูบน้ำ ทำให้มอเตอร์และอุปกรณ์อื่นของโจทก์ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการติดตั้งตามสัญญาได้รับความเสียหาย ขอให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. และการประปานครหลวงในฐานะผู้ครอบครองบ่อตากตะกอนร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย ข้อพิพาทคดีนี้เกิดจากการที่เอกชนผู้รับจ้างตามสัญญาว่าจ้างที่ทำไว้กับการประปานครหลวงดำเนินการขุดลอกตะกอนเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์ได้รับความเสียหาย ไม่ใช่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใด แม้การประปานครหลวงจะเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่เมื่อโจทก์ฟ้องให้การประปานครหลวงร่วมรับผิดในฐานะผู้ครอบครองสถานที่เท่านั้น คดีนี้จึงมิใช่ข้อพิพาทอันเกิดจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดที่ไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเอกชนผู้รับจ้างตามสัญญาที่ทำไว้กับหน่วยงานทางปกครองอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๔๙ , ๑๑/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลปกครองพิษณุโลก/ศาลจังหวัดนครสวรรค์

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(องค์การบริหารส่วนตำบลนำดินมาถมในที่ดินของเอกชนโดยอ้างว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหลักฐาน สค. ๑ ฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการขุดลอกคลองซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามโครงการขุดลอกคลองสาธารณประโยชน์แล้วนำดินที่ขุดมากลบถมในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าออกที่ดินได้ ขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำดินที่ถมออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้วปรับสภาพดินให้เป็นไปตามเดิมและให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดินและค่าใช้จ่ายอื่นๆ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลอ้างว่าที่ดินที่นำดินไปถมมิใช่เป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นคลองสาธารณประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีบุกรุก ดังนั้น การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้นั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นคลองสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลปกครองเชียงใหม่/ศาลจังหวัดเชียงใหม่

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(องค์การบริหารส่วนตำบลและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก่อสร้างถนนและปักเสาพาดสายไฟฟ้ารุกล้ำที่ดินของเอกชน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก่อสร้างถนนไม่ถูกต้องตามข้อตกลงที่ราษฎรทำข้อตกลงร่วมกันยกที่ดินบางส่วนให้เป็นทางสาธารณะ โดยก่อสร้างถนนและปักเสาพาดสายไฟฟ้ารุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าที่ดินในส่วนที่รุกล้ำและชดเชยความเสียหายอื่นๆ ที่เกิดขึ้นหรือให้ซื้อที่ดินส่วนที่เป็นถนนและที่ดินส่วนที่ได้รับผลกระทบ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลอ้างว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสร้างถนนที่พิพาท และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอ้างว่า ที่ดินพิพาทตกเป็นภาระจำยอมโดยอายุความแล้ว และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ปักเสาพาดสายบนทางสาธารณะที่มีผู้บริจาคตามแนวที่มีอยู่แต่เดิมโดยสุจริต ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหาย คดีนี้จึงเป็นกรณีที่ยังมีการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน และผู้ฟ้องคดีมุ่งประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษารับรองและคุ้มครองสิทธิในที่ดินเป็นสำคัญ การที่จะพิจารณาว่าการกระทำตามคำฟ้องเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงใด ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณี อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลปกครองสงขลา/ศาลจังหวัดตรัง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและละเลยไม่ดูแลทรัพย์สินของเอกชนที่ถูกยึดไว้เป็นของกลาง)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย ผู้ฟ้องคดีฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจับกุมผู้ฟ้องคดีกับพวกในความผิดตาม พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ พร้อมยึดเรือประมงและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้เป็นของกลางโดยไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และละเลยไม่ดูแลทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่เป็นของกลาง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ไม่สามารถนำเรือประมงพร้อมอุปกรณ์ไปใช้ประกอบอาชีพได้ เมื่อคดีนี้เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจในการจับกุม ค้น ยึดและพิสูจน์ของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิด อันเป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานตำรวจตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทที่เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันสืบเนื่องจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

หมายเหตุ โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๕ , ๒๒/๒๕๔๗ , ๒๓/๒๕๔๗ , ๕๖/๒๕๔๗ , ๔/๒๕๔๘ , ๒๑/๒๕๔๘ , ๓๒/๒๕๔๘ และ ๑/๒๕๔๙

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลปกครองพิษณุโลก/ศาลจังหวัดสวรรคโลก

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการไม่คืนทรัพย์สินของเอกชนที่ถูกยึดไว้เป็นของกลางในคดีอาญา)

พ.ร.บ.ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ให้เช่าซื้อและมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รถจักรยานยนต์ที่เจ้าพนักงานตำรวจยึดไว้เป็นของกลางในคดีอาญา ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่พนักงานสอบสวนผู้เก็บรักษาของกลางใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายึดรถจักรยานยนต์ของกลางไว้เป็นพยานหลักฐานในคดี และใช้ดุลพินิจไม่ส่งคืนของกลางดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทที่เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันสืบเนื่องจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม

มติ การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่หน่วยงานของรัฐกระทำการตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

หมายเหตุ โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๔๗ , ๒๒/๒๕๔๗ , ๒๓/๒๕๔๗ , ๕๖/๒๕๔๗ , ๔/๒๕๔๘ , ๒๑/๒๕๔๘ , ๓๒/๒๕๔๘ , ๑/๒๕๔๙ และ ๑๗/๒๕๔๙

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลจังหวัดชัยนาท/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง คดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน

(การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการทำพินัยกรรมและการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามพินัยกรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนพินัยกรรมและการจดทะเบียนรับมรดกตามพินัยกรรม ศาลยุติธรรมและศาลปกครองมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ประเด็นพิพาทตามคำฟ้องโจทก์ดังกล่าวเป็นประเด็นพิพาทเกี่ยวกับพินัยกรรม สิทธิในทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม ที่จะต้องวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ส่วนประเด็นที่โจทก์ฟ้องว่ากรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินร่วมมือกับนาย บ. และนาย ส. จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินมรดกตามพินัยกรรมให้แก่นาย บ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายอย่างลูกหนี้ร่วม ให้เพิกถอนพินัยกรรม และเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินตามพินัยกรรมพิพาท ในขณะที่กรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินอ้างว่าการทำพินัยกรรมดังกล่าวถูกต้องสมบูรณ์ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ การรับมรดกและการจดทะเบียนรับโอนที่ดินตามพินัยกรรมชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่มีสิทธิเพิกถอน ดังนั้น เมื่อการที่จะพิจารณาประเด็นที่ว่าการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามพินัยกรรมดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงว่าการทำพินัยกรรมยกที่ดินให้นาย บ. ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งหากได้ความว่าการทำพินัยกรรมถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามพินัยกรรมพิพาทก็ย่อมจะชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ไม่เป็นการละเมิดแก่โจทก์ ดังนั้น เมื่อข้อพิพาทในคดีนี้เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากพินัยกรรมและสิทธิในทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทางแพ่ง อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ทั้งการฟ้องขอให้กรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินรับผิดในมูลละเมิดอย่างลูกหนี้ร่วมนั้น ก็เป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวเนื่องกันและมูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ที่แบ่งแยกจากกันมิได้ ข้อพิพาทในประเด็นนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมเช่นกัน

<u>มติ</u> คดีละเมิดจากการทำพินัยกรรมและการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินมรดกตามพินัยกรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลแรงงานภาค ๙/ศาลปกครองสงขลา

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒

(การฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรณีไม่ตรวจสอบการจัดทำสัญญาจ้างลูกจ้างและอนุมัติการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลโดยผิดระเบียบ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ วรรคสอง

คำวินิจฉัย คดีที่หัวหน้าสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอท่าศาลาเป็นโจทก์ยื่นฟ้องสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและกรมบัญชีกลางว่า ออกคำสั่งให้โจทก์ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ กรณีไม่ตรวจสอบการจัดทำสัญญาจ้างลูกจ้างที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และอนุมัติการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลโดยผิดระเบียบ เป็นเหตุให้หน่วยงานได้รับความเสียหาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว คดีนี้แม้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและกรมบัญชีกลางจะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีที่ฟ้องว่าคำสั่งเรียกให้ชำระเงินอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่นิติสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจกับพนักงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดอยู่ในฐานะการเป็นนายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน และมูลเหตุในการออกคำสั่งดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการที่พนักงานรัฐวิสาหกิจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างแรงงาน เป็นผลให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งเป็นนายจ้างได้รับความเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวด้วยสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานและเป็นคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๕) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ เข้าข้อยกเว้นที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ซึ่งคดีที่โจทก์ฟ้องสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางนั้น ทั้งศาลปกครองและศาลยุติธรรมต่างมีความเห็นพ้องกันว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน กรณีจึงยุติไปตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

สำหรับคดีที่โจทก์ฟ้องกรมบัญชีกลาง ซึ่งทั้งสองศาลต่างปฏิเสธว่าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของตนตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลฯ นั้น เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งมีคำสั่งตามความเห็นของกรมบัญชีกลางเรียกให้โจทก์ชำระเงินอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ แม้กรมบัญชีกลางกับโจทก์จะไม่มีนิติสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงานต่อกัน แต่เมื่อเป็นกรณีพิพาทที่มีมูลความแห่งคดีเดียวกันกับคดีที่โจทก์ฟ้องสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และเพื่อให้คดีทั้งสองได้ดำเนินกระบวนพิจารณาที่ศาลเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้คำพิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

<u>มติ</u> คดีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลแขวงนครศรีธรรมราช/ศาลปกครองนครศรีธรรมราช

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลบำรุงรักษาถนน ต้นไม้ หรือสิ่งปลูกสร้าง เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ถนน)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสอง

คำวินิจฉัย กรมทางหลวงชนบทเป็นส่วนราชการฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงคมนาคม ตามมาตรา ๒๑ (๗) แห่ง พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวง การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์ ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับทางหลวงชนบทหลายประการ กรมทางหลวงชนบทจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคดีนี้เอกชนเป็นโจทก์ยื่นฟ้องว่ากรมทางหลวงชนบทละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลบำรุงรักษาถนน ต้นไม้ หรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ถนน มิได้ตัดแต่งต้นทองหลางซึ่งอยู่ในบริเวณไหล่ถนนทางหลวงชนบทโคนต้นผุกลวงมาเป็นเวลานาน เป็นเหตุให้ต้นทองหลางหักโค่นล้มทับรถจักรยานยนต์ ทำให้บุตรของโจทก์ได้รับบาดเจ็บและถึงแก่ความตาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

<u>มติ</u> คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลบำรุงรักษาถนน ต้นไม้ หรือสิ่งปลูกสร้าง เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ถนน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลแรงงานกลาง/ศาลปกครองกลาง

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๘

(กรณีพนักงานรัฐวิสาหกิจกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อรัฐวิสาหกิจ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคสาม

คำวินิจฉัย คดีที่องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.ฎ. จัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบ พ.ร.บ. ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มีวัตถุประสงค์ด้านส่งเสริมกิจการโคนม ฝึกอบรมบุคคลให้มีความรู้ความชำนาญในการเลี้ยงโคนมและสัตว์อื่นที่ให้น้ำนมและเนื้อ ด้านธุรกิจอุตสาหกรรมโคนม ฯลฯ ตามมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.ฎ. จัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยฯ เมื่อการดำเนินกิจการของ อ.ส.ค. ดังกล่าวเป็นไปในลักษณะของธุรกิจการค้า ดังนั้น การที่จำเลยตกลงเข้าทำงานเป็นพนักงานของ อ.ส.ค. ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการไปในเชิงธุรกิจการค้า ความสัมพันธ์ระหว่าง อ.ส.ค. กับพนักงานย่อมมีขึ้นเพื่อดำเนินการในเชิงธุรกิจการค้า จึงอยู่ในฐานะของนายจ้างกับลูกจ้าง และอยู่ภายใต้บังคับของสัญญาจ้างตามกฎหมายแพ่งทั่วไป และ พ.ร.บ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อมูลความแห่งคดีนี้เกิดจากการที่พนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดจ้างตามข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุจนถึงการทำนิติกรรมสัญญาให้ได้มาซึ่งสิ่งของและการจ้างตามสัญญา ได้รับมอบอากรแสตมป์สำหรับปิดผนึกสัญญาจ้างจากผู้เข้าทำสัญญากับ อ.ส.ค. แต่ไม่นำไปปิดผนึกสัญญาตามหน้าที่ เป็นเหตุให้อากรแสตมป์สูญหายไป การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการผิดสัญญาจ้าง ละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและกระทำละเมิดต่อ อ.ส.ค. ซึ่งเป็นนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน ทำให้ อ.ส.ค. ได้รับความเสียหาย ต้องซื้ออากรแสตมป์ใหม่สำหรับปิดผนึกสัญญาเพื่อให้สัญญามีความสมบูรณ์ใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแพ่งกับเอกชนคู่สัญญา กรณีจึงเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวด้วยสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และเป็นคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา ๘ (๑) และ (๕) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

ตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่พนักงานรัฐวิสาหกิจกระทำละเมิดต่อรัฐวิสาหกิจ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลยุติธรรม**

สำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครอง

คำวินิจฉัยที่ ๓๑/๒๕๔๙

ระหว่าง ศาลปกครองพิษณุโลก/ศาลจังหวัดพิษณุโลก

เรื่อง เขตอำนาจศาลเกี่ยวกับ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) (การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ไม่ดูแลรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงเป็นเหตุให้ต้นไม้ล้มทับรถยนต์ได้รับความเสียหายและบุคคลในรถได้รับบาดเจ็บ)

พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓)

คำวินิจฉัย กรมทางหลวงเป็นส่วนราชการฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงคมนาคม ตามมาตรา ๒๑ (๖) แห่ง พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวง การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์ ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับทางหลวงหลายประการ กรมทางหลวงจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ากรมทางหลวงละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงพิษณุโลก-สุโขทัย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ต้นหางนกยูงในเขตทางหลวงล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีขณะที่ผู้ฟ้องคดีขับขี่อยู่บนทางหลวง ทำให้ผู้ฟ้องคดีกับบุคคลในรถได้รับบาดเจ็บและรถยนต์ได้รับความเสียหาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มติ คดีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ**ศาลปกครอง**

หมายเหตุ คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๙ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวพรทิพย์ ทองดี	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
นายสุชาติ เวโรจน์	รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ประธานคณะทำงาน

นางสมฤดี ธัญญสิริ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครอง

คณะทำงาน

นายสมชัย จารุจินดา	พนักงานคดีปกครอง ๘
นางณิชชา วงศ์พานิช	พนักงานคดีปกครอง ๗ว
นางสาวมุกดา เอนกลาภากิจ	พนักงานคดีปกครอง ๗ว
พันจ่าตรีวินัย ศรีม่วง	พนักงานคดีปกครอง ๕
นางสาวธันวรัตน์ ธนพิทักษ์	พนักงานคดีปกครอง ๕
นางสาววันวิสาข์ เนียมมณี	พนักงานคดีปกครอง ๕
นายพันวิชณ์ โรจนตันติ	พนักงานคดีปกครอง ๔
นางสาวสังวาลย์ จันทรประเทือง	พนักงานคดีปกครอง ๔
นายสนั่น มีแก้ว	พนักงานคดีปกครอง ๓
นางสาวฟา พรนที	พนักงานคดีปกครอง ๓

ผู้พิมพ์

นางสาวทิพวรรณ เมธานิมิตพงศ์	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๒
นางสุกัญญา สวัสดิ์ดวง	พนักงานธุรการ ๒
นางเสาวรส เสถียรเขตต์	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑
นางอานันท์ พรหมเสนา	พนักงานหน้าบัลลังก์
นางสาวสุนิษา ไทยสุริยันต์	พนักงานหน้าบัลลังก์

สำนักงานศาลปกครอง